

Chuun Nsiha Nì Caquida Nècuàchì Nì Nìhì Chuun Ìì nùù Jesús

*Nansa nì quida Jesús comprometer icúmí quixi
Espíritu Ìì xí Dios*

¹⁻² Cásàhùì xì mii-ní señor Teófilo. Cunaha-ní, tutu nì tiai primeru, nacáníámà sàhà ñà-nduá nì quida Jesús xì ñà-nduá nì chinaha-yà ndè quivì nì quesaha-yá xì ndé` quivì nì nana-ya mànùhù-yá ansivi. Doco na táñâha ga nùhù-yà, dandu nì càhàn-yà xì apóstol ana nì sàhatahvì-yá chuun xi-ya; sàhà poder xi Espíritu Ìì xí Dios nì càhàn-yà xì-né nì dándàcú-yá nùù-né nansa quida-ne. ³ Vàchi antes, na ní nsihi nì ndoho-ya, te nì xihì-yà, dandu vivu nì ndecunu-ya, te nì xini-nèyà ñà-sànì natiacu-yà, ùì dico quivì nì ndòo ga-yà ñuhivì, te cuàhà xichi nì ndecunu-ya nùù-né, te cuàhà gá stná ñà-nduá nì quida-ya sàhà-ñá cundaà ndisa ini-nè divi nduú-yá. Te nì càhàn stná-yà xì-né sàhà chuun xi ñuhivì Ìì xí Dios.

⁴ Daaní, na iá va-ya xì-né, nì cachi-yà xì-né ñà-màsà quéé yáchi-nè ñuu Jerusalén:

—Còó —cachí-yà— yohó cundiatu-nsia dècuèndè ñihìtáhvì-nsiá cuu xi-nsiá nacua sàni quida Yuamáni' comprometer, divi ñà-nduá nì cachi stnáì xì-nsiá antes. ⁵ Vàchi ñà-ndàà nduá, tècuíì nìsa quida ìì Juan nèhivì. Doco mii-nsiá, tìxi

Espíritu ìì xí Dios icúmí anima-nsià nduhiià tìxi sacu quivì —nì cachi-yà.

Nansa mànana Jesús mànuhù-yá gloria

⁶ Daaní, nì nataca tu nsidaa nècuàchì dacuahá-yá-mà nùù-yá, te nì xicàn tnùhù-né, cachi-nè:

—Stoho-nsì Señor, ¿a vichi nacání inì-ní quee libre ñuu-ndà Israel quida-ní?

⁷ Dandu nì cachi-yà xì-né:

—Có-sâhatahvì Dios mii-nsiá ñà-cunaha-nsiá índù iin quivì, ò índù iin tiempu cuu iñàha. Còó, vâchi cuisì Yuamánì' iá ansivi chítnùnì inì-xì sàhà nsidaájàn. ⁸ Doco mii-nsiá, icúmí-nsiá nihìtáhvì-nsiá quivì quixi fuerte Espíritu ìì ini anima-nsiá, dandu inicutu icúmí-nsiá càhàn-nsiá sàhí. Primeru ñuu Jerusalén yohó càhàn-nsiá, te ducán stná inii ladu Judea, xì stná ndè ladu Samaria xì dècuèndè stná inicutu ñuhivì ⁹ —nì cachi-yà.

Daaní, indéhe-né nì ndanchito-ya mànana cuisì-yá ansivi, te nì dàhvi-ya nùù-né mahì iin vïcò mànuhù-yá. ¹⁰ Te na indéhe váha-ne ansivi ndé mànana-ya, dandu yucán ndé itá-né nì sàcuìta stná ùì ana ndixín cuxín. ¹¹ Te nì cachi nècuàchì mà xì nècuàchì xì-indehè mà:

—Mii-nsiá nècuàchì ñuu Galilea, có-nduá cun-dehè gá-nsiá ansivi, vâchi divi Jesús nì xini-nsiá mànuhù yucán, icúmí-yâ naxicocuîn-yà. Vâchi nacua iá-yà mànana-ya mànuhù-yá, divi ducán icúmí-yâ naxicocuîn-yà nuu-ya.

Nansa nì quee Matías nombradu cundehè-né chuun xi Judas

12-13 Dandu nsidaa nècuàchì apóstol mà, nì nuu-ne yucù Olivo yucán, mànuhù-né ñuu Jerusalén, vèchi yatni iá ñuu mà nùu yucù yucán, nahi dava hora caca-nda. Te na ní nasaa-nè, nì yàha-ne ndè iin vehe idótnahá, nì canana-ne dìquì-xí ndé ndoó-né. Te nèhivì ndoó yucán, dohó nani-né: Pedro, xì Jacobo, xì Juan, stná Andrés, xì Felipe, xì Tomás, xì Bartolomé, xì Mateo, xì stná dèhe Alfeo nani stná Jacobo, xì stná Simón Zelote, xì ñani Jacobo mà nani Judas. ¹⁴ Nsidaa nècuàchìmà, iin-ni nihnú ini-nè, te iin-ni xícàn tàhvì-né nùu Dios, mii-né xì stná ñani Jesús, xì dihi-yá María, xì más gà stná nècuàchì ñahà.

15-16 Daaní, quìvì yucán nì nataca nsidaa nèhivì nchícùn ichì-yá. Na iin cientu òcò xínduu-ne. Te nì ndacuiin Pedro mahì nsidaa-né, cachì-nè:

—Ñàni, sàhana nì chindee Espíritu ìlì xí Dios xì-ndà David, te nì tiaa-ne nì cachitnùhu-ne sàhà Judas, divi tiàa nì sacatnahá xi nècuàchì nì tniì xì Jesús. Te ducán nì cuu, vèchi ñà-ndùá nì cachì Dios sàhana ma, fuerza nì cuu ndisa-ña. ¹⁷ Vèchi Judas mà, nìsa cutnahá-né xì-ndà, iin-ni chuun nìsa quida-nda xi-né antes. ¹⁸ Doco nì quida-ne iin cuàchi, nì tniì-ne dihùn, te sàhà dihùn mà nì xiin-ne iin ñuhù. Dandu nì nacava candéé-né yucán, nì cahnsi ì-né nì quecoyo ì sisi-nè. ¹⁹ Te nsidaa nèhivì ñuu Jerusalén yohó, nì xinitnùhu stná-nè sàhámà. Ñàyùcàndùá nì sàcùnani ñuhù mà Acéldama, te cuní cachì quìvì mà: “Iin ñuhù ndé nì xìtià nì”. ²⁰ Vèchi ducán nì cachitnùhu libru ndé itándiaa alabanza ì ndé cachá: “Ni ndóo nihni vehe-ne. Màsà cúndóo gà nèhivì yucán”. Te cachì stná tutu mà: “Ni ndóo chuun xi-ne nùu inga

nèhivì”.

²¹⁻²² Ñàyùcàndùá, xiñuhu nanducu-nda inga tiàa chindee tnaha-xi-nda cachitnùhu-nda xi nèhivì ñà-sàni natiacu Stoho-ndà Jesús. Doco icúmí-nê cunduu-ne iin ana sàni cutnahá xi-nda inii tiempu nìsa xìcanuu-ya mahì-ndà dècuèndè tiempu nìsa quida ì Juan xì ndè quivì nì nana-ya ansivi cuàhàn-yà —nì cachi Pedro.

²³ Ñàyùcàndùá, nì catavà-né ù nèhivì. Iin-ne nani José Barsabás, te Justo nduú inga quivì-né. Daaní, inga nèmà nani Matías. ²⁴⁻²⁵ Dandu nì xìcàn tàvhì nsidaa-né nù Dios, cachí-nè:

—Stoho-nsì Señor, ináhá-nì nansa iá anima nsidaa nèhivì. Ñàyùcàndùá, nù ù tiàa yohó cuàha-ní nsiùhù iin seña índù nècuàchì cundehe chuun xi-ní cuenta xì Judas, vachi nècuàchimà, sàhà cuàchi-ne, ñàyùcàndùá nì ndòo chuun xi-ne, te cuàhàn-nè ndè nì nchihò ini-nè cùhùn-nè —nì cachi-nè.

²⁶ Dandu nì caquida-ne iin sorteu, te nècuàchì nani Matías mà nì quee nombradu ñà-cutnahá stná-nè xì ùxìn iin ga nècuàchì apóstol.

2

Nansa nì nuu Espíritu Ìì xí Dios

¹ Daaní, meru quivì nducáhnù vicò Pentecostés, dandu iin-ni xaan nì nataca nsihi nècuàchì nchícùn ichì mii-yá. ² Ndoó-né, te nanáá nì tiacu-nè ndè dìquì-xí ansivi na ian cahá fuerte guá tàchì, te nì tiacu inii ini vehe ndé ndoó-né.

³ Dandu nì xini-nè nchíí ñuhu cuati nahi yàá-ndà, te nì xitià nihnia, iin ian nì ndòo dìni iin iin nèhivì yucán. ⁴ Te nsidaa-né, nì chitu anima-nè Espíritu Ìì xí Dios, te nì quesaha-né cáhàn-nè dàhàn sàa

según nansa nì dàtnúù Espíritu ìì sàxìnítùnì iin iin-ne.

⁵ Cunaha-ní, ñuu Jerusalén yucán ndoó cuàhà nècuàchì raza Judea nì caquee nùù nsidaa ñuu inicutu ñuhìví. Nèhivì càhvì víi xì Dios nduú-né. ⁶ Te na ní tiacu-nè cáhàn guá nèhivì yucán, dandu nì nataca cuàhà-né, te yáha ga nì ndulocó-nè, vèchi iníní-né cáhàn nècuàchìmà dàhàn cada iin iin ñuu nècuàchì nì nataca iníní má. ⁷ Ñàyùcàndùá, nì ndulocó nsidaa-né, nacání ini-nè, cachí-nè iin-ne xì inga-nè:

—Amádi puru nècuàchì ñuu Galilea xínduu nècuàchì cáhàn guá yohó. ⁸ Doco vichi iníní-ndá cáhàn-nè dàhàn nì sahnu cada iin iin ndohó. ¿Nansa cui quida-neàmà? ⁹ Vèchi mii-nda, cuàhà ñuu nì quixi-nda: ñuu Partia, xì ñuu Media, xì ñuu Elam, xì ñuu Mesopotamia, xì ladu Judea yohó, xì ñuu Capadocia, xì ñuu Ponto, xì ladu Asia, ¹⁰ xì ladu Frigia, xì ladu Panfilia, xì ñuu Egipto, xì stná ladu Africa iá nùù-xí ñuu Cirene, te yohó ndoó stná nècuàchì Roma, nduú-né nècuàchì raza Judea, te nduú stná-nè nècuàchì nì yàha ndè religiòn xì raza mà. ¹¹ Daaní, ndoó stná nècuàchì ñuu Creta, xì stná nècuàchì ladu Arabia. Doco nsidaa-nda iníní-ndá cáhàn nècuàchì yohó dàhàn iin iin-nda, ndeníhí vaha-ne Dios sàhà obra ndiaha quidá-yá —nì cacachi-nè.

¹² Ñàyùcàndùá nsidaa nècuàchì iníní yucán, nì ndulocó cuàhà-né, nacání cuáhà ini-nè, ndácàtnhù tnháá-né nùù-né, cachí-nè:

—¿Ndíà nduá cuní cachì ñà-yohó?

¹³ Doco dava ga nèhivì, nì sàcùndiaa uun-ne, cachí-nè:

—Ádi xíni nsidaa nècuàchì jaàn nì quida vinu fuerte —cachí-nè.

Ñà-nduá nì cachi Pedro xì nèhivì cuáhà

¹⁴ Dandu Pedro, iín-né cutnáhâ-né xì ùxìn iin nècuàchì icúmí stná chuun nùù Jesús, te ndee nì càhàn-nè xì nsidaa nècuàchì sàni nataca yucán, cachí-nè:

—Mii-nsiá tè-nduú ñanìtnaha raza-ndà Judea, xì nsidaa mii-nsiá nècuàchì ndoó ñuu Jerusalén yohó, cunini-nsia cuàhìn càhìn. ¹⁵ Xíni-nsi tuxí inì-nsia, doco còó. Có-nduá ñà-xíni-nsi, vàchi làcà ní cahin vitni. ¹⁶ Còó, ñà-nduá càhàn nècuàchì yohó, divi nduú ñà-nduá nì cachi Joel sàhana na ní cachitnùhu-ne iin razón ndiaha xí Dios. ¹⁷ Te dohó cachí-yà, nì cachi Joel mà:

Quivì xínu tiempu, cuáhà icúmí cuàhatahvì nsidaa nèhivì Espíritu Ìì xí. Ndè dèhe ii-nsiá xì dèhe yoco-nsiá, icúmíà càhàn ñà-nduú razón ndiaha xí. Te tiàa cuachi, icúmí dacuní nùí-nè cuáhà ñà-ndiaha; xì stná nècuàchì sahnú, icúmí quixi stná sani nùù-né. ¹⁸ Te quivì yucán, cuáhà icúmí cuàhatahvì nècuàchì xinúcuáchí nùí, tiàa-ne te ñahà-né, cuáhà gá icúmí-nè nihítàhvì-né Espíritu Ìì xí, dandu càhàn-nè ñà-nduú razón xí. ¹⁹ Te dìquì-xí ansivi icúmí cuu cuáhà stná milagru fuerte guide, xì stná ñuhivì yohó, icúmí stná-nsià cuni-nsià milagru ndiaha xí. Vàchi icúmí cucuu nì, te cucuu ñuhu, te cucuu ñùhmà nahi ñùhmànsivì. ²⁰ Doco dihna icúmí ndàhvà orá, xì stná yoo, icúmí-sì nducuahá-si nahi nì, dandu sàà quivì xí yùhù ana nduú Stoho-nsià Señor. ²¹ Te nsidaa

ana ndacùcahan xi quìví, icúmí-nê càcu-ne, nì cachi-yà.

²² 'Nsidaa-nsiá nècuàchì ñanìtnaha raza Israel, cunini vâha-nsia ñà-ndùá cuàhìn cachì: nì quixi Jesús de Nazaret nì xìcanuu-ya mahì nsidaa-nda, te ndiaha gá nì quida-ya nacua cuní Yua-nda Dios, vâchi sàhà poder ndiaha xí Dios nì quida-ya cuàhà milagru fuerte, cuàhà milagru ndiaha. Ináhá vâha-nsia sàhà ñà-jaàn. ²³ Doco Dios, nì chitnùní ini-yà ñà-tnii-nsia Jesús, te coo-ya ndahà-nsiá. Te divi ducán nì cuu, vâchi ináhá Dios nansa cuàhàn cuu xi (Dèhemanì-yá) Jesús. Ñàyùcàndùá, nì tnii-nsiayà, te nì sahnì-nsiáyà, vâchi iin-ni nì ndatnuhu-nsiá xì tiàa malu, te nì cachituu-tèyá nchìca cruz. ²⁴ Doco nì dãnátíacú Yua-nda Dios-yà, nì tavà-ñáyâ nùù tnùndoho ñà-nì xihì-yà, vâchi có-ndùá ducán ndòo-ya tìxi ñuhù. ²⁵ Te divi ducán nduá nì cachitnùhu stná David sànaaha sàhà-yá, vâchi dohó nì cachi-nè:

Dios nì quide cuenta cutnàhá-xì nicanicuahàn, vâchi yatni iá-yà ladu cuahí sàhà-ñá màsà dáyûhí nèhivì yùhù, te quidi yùhù. ²⁶ Ñàyùcàndùá, cuàhà gá nì cudì ini anímè, te nì naquimaní (mii-yá), vâchi mate ni ndúxin iquicúñùì, doco ináhí iá tnùndé ini xì. ²⁷ Vâchi dohó sàni cachì xì Dios; “Ináhí, mà nácóo-nì anímè ñà-ndòa ndé ndoó vâha anima nècuàchì nsii; cóo, yùhù tè-ndùú dèhemanì-ní, mà cuáha-ní tnani iquicúñùì ñuhù. ²⁸ Sàhà mii-ní sàni sàni nì cundaà inì nansa iá ichì cutiacu ndiahi; icúmí-nì dacúdì inì-ní yùhù, vâchi seguru icúmî naxicocuìn cundehí nùù-ní”, nì cachi

David.

²⁹ 'Doco ináhá-ndá nì sàà xii-ndàmà nì xihì-nè, ñàni, dandu nì ndùxin-ne, (ináhá-ndá), vèchi ñuu yohó nduú ndé índùxin-ne, te ndè vichi náhà lugar mà. ³⁰ Doco iin ana tùha cachítñuhu razón xi Dios nì sanduu stná nècuàchìmà, ñàyùcàndùá ináhá stná-nè ñà-sàni quida Dios comprometer ñà-divi Cristu cunduu iin descendencia xi-ne, te se-guru cusahnú stná-yà nacua nìsa cusahnú mii-né. ³¹ Ñàyùcàndùá, nì dàcùnì Dios-nè iñàha, te nì xini-nè nansa cuàhàn cuu xi Cristu ñà-ìcúmí-yâ natiacu-yà, mà ndóo anima-yà ndé ndoó vaha anima nsii, ni mà tnánì stná iquìcúñú-yà ñuhù. ³² Te divi ducán nì cuu, nì natiacu-yà nì quida Yua-nda Dios. Ináhá-nsì, vèchi testigu nduú-nsì. ³³ Dandu de-spués dècuèndè gloria mànana ducún-yà nì quida ndahà cuàhá Yua-nda Dios, te divi nduú ana nì quida comprometer cuàhatahvì stná-yà Espíritu ìì xí-yá. Ñàyùcàndùá sàni dàquìxí fuerte Jesús Espíritu ìì, te ñà-jaàn nduá disáhà-xí cuú ñà-nduá xiní-nsià te inínì-nsiá vichi.

³⁴ Doco nsì-David (sànaha ma), tàñáha ga nana ducún-nè ndè ansivi; còó, vèchi palabra yohó nduá nì cachi-nè:

Nì cachi Dios xì Stoho yùhù: “Yohó coo-ní ladu cuàhì ³⁵ ndè cachi sàà cundeí nùù nsidaa ana xiní ùhì xì-ní, dandu cusahnú fuerte-ní nùù-né”.

³⁶ 'Ñàyùcàndùá, mii-nsiá xì dava ga stná nècuàchì Israel, ni cúnáhá vaha-nsia ñà-yòhó: mate nchìca cruz nì chituu-nsia Jesús, doco nì chitnùní ini Dios ñà-divi mii-yá cunduu Stoho-ndà, te

cunduu stná-yà rey ndiaha Cristu —nì cachi Pedro.

³⁷ Daaní, nì nsihi nì inini nèhivì cuáhà mà ñà-jaàn, nì nàcùndoo-ne tnùnsí ini. Cuáhà gá nì nacani ini-nè, te nì cachi-nè xì Pedro xì dava ga nècuàchì apóstol:

—¿Nansa chicá vaha quida-nsi vichi, ñáni?

³⁸ Dandu nì cachi Pedro xì-né:

—Icúmí iin iin-nsia naxicocuûn inì-nsia sàhà cuàchi-nsia, te cuhiì-nsiá, ndacùcahan-nsiá quivì Jesucristu sàha ñá-dùcán ndoo cuàchi anima-nsiá, te nihítàhvì-nsiá nandèe Espíritu Ìì xí-yá anima-nsiá; ³⁹ vachi sàni quida Stoho-ndà Dios comprometer ñà-ìcúmí-ndá nihítàhvì-ndà Espíritu Ìì xí-yá nú ni cúníndísá-ndá na caná-yándó. Vátùni nihítàhvì-ndà, mii-nda, xì stná dèhe-nda, xì stná anà-ni nì cui mate xica gá xíndoo-ne.

⁴⁰ Ducán nì cachi Pedro xì nsidaa nècuàchìmà, vachi cuáhà gá nì càhàn-nè nì dàtúi-ne ichì-yá nùù nècuàchìmà; te dohó nì cachi stná-nè:

—Nèhivì tiempu vichi, icúmí-nè ndañuhu-né, vachi malu-nè. Ñàyùcàndùá, nacoo-nsianè, te càcu-nsia —nì cachi Pedro.

⁴¹ Daaní, cuáhà gá nècuàchì yucán, nì cudii ini-nè palabra nì inini-ne mà; nahi ùni mil nèhivì nduú-né, te nì yàha-ne ladu xì nècuàchì xiníndísá. Te divi quivì yucán nì cuhiì nsidan-icuú-né. ⁴² Daaní, iin-ni nì quesaha-né nchícùn-nè palabra dacuahá nècuàchì apóstol. Màni mánì ndoó-né, xixí tàcá-nè, te iin-ni xicàn tàhvì stná-nè nùù Dios.

Nansa nisa quida nècuàchì primeru cahvi xi Jesús

⁴³ Daaní, nsidaa nèhivì dava ga, yáha ga nì ndu-locó-nè, vàchi (nì chindee Dios) nècuàchì apóstol, te nì caquida-ne cuàhà milagru fuerte, cuàhà milagru ndiaha. ⁴⁴ Te nsidaa nècuàchì xiníndísâ xí-yâ, iin-ni nihnú ini-nè, te nsidaa ñà-ndúá icúmí-nê, nìsa xichuún tàcá-nèa. ⁴⁵ Te nú iá iin ñuhù xí-né, ò inga ñàha xi-ne, nì dicò-nèa, nì tùì dihùn, te nì dasàn-né dihùn mà según iá necesidad nùù iin iin-ne. ⁴⁶ Te nsiquívì nìsa nataca-nè veheñùhu cahnú, te vehe vehe iin iin-ne nìsa xixi tàcá stná-nè, cudû ini-nè, te ndóo vâha ini-nè, ⁴⁷ te ndeníhí vâha stná-nè Dios. Te nsidaa nèhivì dava ga, cudû stná ini-nè sâhà nècuàchì xiníndísámá, te quidáñúhú stná-nè nècuàchìmà. Te quívì quívì más gà nèhivì nì cànà nùù Stoho-ndà Jesús ñà-câcu anima-nè, te nì nacuaastnahá stná-nè xì nèhivì xí-yá.

3

Nansa nì nduvâha iin tiàa mà cùì cáca

¹ Iin quívì cutnáhâ Pedro xì Juan cuàhàn-nè veheñùhu cahnú. Cáhùnì nì cuaà cuàhàn-nè yucán, vâchi divi hora yucán nìsa xicàn tàhvi nèhivì nùù Dios. ² Te iin yehè cahnú veheñùhu ma nìsa nani Yehè Ndiaha. Te nsiquívì nìsa saà nèhivì yehè mà nsidá-né iin tiàa mà cùì caca. De por sí ducán nì tùinuù-né ñuhiví. Ñâyùcàndúá, yucán nìsa chicoo nècuàchìmà-né sâhà-ñá càcàn-nè caridad nùù nècuàchi quíhvi yehè mà. ³ Pues vichi nì xini-nè Pedro xì Juan ñà-cuàhàn-nè quíhvi stná-nè, te sâhámà nì xicàn-nè iin caridad nùù nècuàchìmà. ⁴ Ñâyùcàndúá nì candacoto nècuàchìmà ndé iá-nè, te nì cachi Pedro xì-né:

—Cundehè-ní yohó.

⁵ Dandu nì ndacoto-ne nù Pedro xì Juan, cuàhàn-nè nihì-né iñàha cahan-né. ⁶ Doco nì cachi Pedro xì-né:

—Ni cò plata nihí, te ni cò stná oro. Doco ñà-nduá sái quide. Ndácùcahín quivì Jesucristu de Nazaret, te cachí xì-ní ndacuiin-ní caca-ní.

⁷ Dandu nì tnii-ne ndahàcuahá tiàa ma, nì ndacani-ne nècuàchìmà. Te vichi duha nì ndufuerté sàhà-né, ⁸ yàchì nì ndanchito-ne, nì ndacuiin-nè, te luegu nì quesaha-né xicá-né; nì quìhvi stná-nè veheñuhu, cutnàhâ-né xì Pedro xì Juan, nandáva nihni-ne, xicánúú-né naquímànì cuàhà-né Dios. ⁹ Te nsidaa nècuàchì itá yucán, nì xini-nè xicánúú nècuàchìmà, ndeníhí vaha-ne Dios, ¹⁰ te nì nacuni-nè nècuàchìmà ñà-nduú-né tiàa nisa ìa Yehè Ndiaha veheñuhu cahnú xicàn caridad. Ñàyùcànduá, cuàhà gá nì ndulocó nèhivì mà, nacání ini-nè sàhà ñà-nduá nì cuu xi tiàa ma, te nì nduvàha-ne.

Nansa nì càhàn Pedro sàhù na iá-nè Portal de Salomón

¹¹ Lugar yucán nduú corredor nani Portal de Salomón. Te tiàa nì nduvàha ma, itnìí ndáha stnahá vaha-ne xì Pedro xì Juan. Dandu nsidaa nèhivì veheñuhu yucán, nì nataca-nè ndé iá Pedro xì Juan, yáha ga ndulócô-nè. ¹² Ñàyùcànduá na ní xini Pedro natácà-guá nèhivì, dandu nì càhàn-nè xì nsidaa-né, cachí-nè:

—Nècuàchì ñuu-ndà Israel, ¿índù chuun ndulócô-nsià sàhà ñà-yòhó? ¿Índù chuun indéhe váha-nsia nsiùhù na ian nsiùhù nì dándúvaha xi nècuàchì yohó cahan-nsiá? Còó, màdì sàhà fuerza xi nsiùhù nì nihì nècuàchì yohó caca-ne, te ni màdì sàhà ñà-ì guá stná-nsì. Còó.

13-14 'Xii-ndà Abraham, xì Isaac, xì Jacob, nsi-daa-né nìsa cahvi-né Dios ndiaha xi-nda, te divi mii-yá nduú ana nì chitnùnì inì-xi ñà-cucumi Dèhemani-yá Jesús tnùñuhu ndiaha xí-yá. Doco mii-nsiá, nì dáyáha-nsiayà ndahà Pilatu, te nì nacuaà-nsiáyà na ní cuni tèmà dañá-téyâ. Ana ìì ndisa nduú-yá, te ndàà cuisì ini-yà, doco (cónì ndúlócô-nsià), iin tè-sàhní nì xicàn-nsià dàñà. ¹⁵ Dandu nì sahnì-nsiáyà, mate divi sàhà mii-yá itiácú-ndà. Doco (Yua-nda) Dios, nì dānátíácú-yà Jesús. Ináhá-nsí, vāchi testigu nduú-nsí. ¹⁶ Te cunaha-nsiá, divi sàhà ñà-nìhnú vāha ini-nsì mii-yá, te ndácùcahan-nsí quivì-yá, ñàyùcàndùá nì ndu-fuerté tiàa yohó. Indéhe-nsiànè, ináhá-nsiànè. Náhà xicà sàni nduvàha vāha-ne ñà-nì xinindisá stná-nè mii-yá.

¹⁷ Te vichi sàni sànhì inì ñà-cónì cundáà inì-nsia nduá, ñāni. Stná nècuàchì cusáhnú nuù ñuu-ndà, nì cónì cundáà stná ini-nè, ñàyùcàndùá nì quida-nsia ducán. ¹⁸ Doco ñà-ndùá nì cachitnùhu Dios sàhana, divi ñà-jaàn nduá nì cuu ndisa nì quida-ya. Vāchi ñà-ìcúmí Cristu ndoho-ya, divi nduá nìsa cachi nsidaa nècuàchì profeta sàhana. Te ducán nì cuu ndisa. ¹⁹ Ñàyùcàndùá, naxicocuīn inì-nsia sàhà cuàchi-nsia vichi, te natenchicùn-nsià ichì mii-yá sàhà-ñá ndutu cuàchi-nsia, dandu quixi tiempu cundoo ndiaha-nsiá quida-ya, ²⁰ te techuún-yá Jesucristu ndixi-ya, vāchi divi-ya nduú ana nì chitnùnì ini Dios cunduu rey ndiaha xi-nda. ²¹ Doco vichi iá-yà gloria, te yucán icúmí-yâ coo-ya ndè cachi sàà tiempu nsida viì-yá nsidaa iñàha. Vāchi ducán nì cachitnùhu nèhivì xí Dios sàhana na ní càhàn-nè nì quida-ya. ²² Vāchi ñà-ndácuisì

nduá nì cachitnùhu Moisés xì xii-ndà sàhaha na ní cachi-nè palabra yohó: “Icúmí Stoho-ndà Dios nacàxin-ya iin descendencia xi-nda cunduu ana càhàn cuenta xi-ya. Te divi nacua nì quida yùhù, ducán icúmí quida stná ana quixi ma. Dandu mii-nsiá, icúmí-nsiâ cunini-nsia nsidaa ñà-nduá cachi-yà xì-nsiá. ²³ Te nú nì coó iin nècuàchì có-cuní cunini xi-yá, dandu icúmí nècuàchìmà ndañuhu-né ñuu-nè”, nì cachi Moisés.

²⁴ 'Cunaha-nsiá, nsidaa nècuàchì sàhaha nìsa cahàn cuenta xi-ya, inii décuèndè tiempu nìsa cahàn Samuel te vaxi duha, nsidaa-né nì càhàn-nè sàhà tiempu vitni. ²⁵ Te vichi, mii-nda nduu-nda dèhe nècuàchì nìsa cahàn razón mà. Ñàyùcànduá icúmí-ndá nìhìtáhvì-ndà ñà-ndiaha ñi nì quida Dios comprometer xì xii-ndà na ní saquin-yà tratu xì Abraham, te nì cachi-yà palabra yohó: “Sàhà iin descendencia xi-ní icúmí quixi ñà-ndiaha ñi cundiatú anima nsidanicuú nèhivì ñuhivì”, nì cachi-yà.

²⁶ Ñàyùcànduá, dihna ndohó nècuàchì (ñuu yohó) nì nìhìtáhvì-ndà, vachi divi chuun jaàn ní sàhatahvì Dios Dèhemanì-yá (Jesús), nì quixi-ya ndé ndoo-nda ñà-cundiatú anima nsidaa-nda nú nì nàxícócuñin ini-ndà, te naco-nda ichì malu nchícùn-nda —nì cachi Pedro.

4

Ñà-nduá nì cuu na ní cànà Pedro xì Juan nùu Junta Cahnú

¹ Daaní, na meru càhàn-nè xì nèhivì yucán, dandu nì caquesaa nècuàchì nduú dùtù ndé itá-né, cutnàhâ nècuàchìmà xì comandante ndiaá veheñuhu cahnu-ma, te cutnàhâ stná-nè xì

nècuàchì saduceu, ² có-ndôo ini-nè ñà-chìnáhá Pedro xì Juan sàhà nansa natiacu-ndà quida Jesús. ³ Ñàyùcànduá, nì tnii-ne nècuàchìmà nì chicadi-ñàné vehecàa, te sàhà ñà-sàni cuaà, ñàyùcànduá nì candòo-ne yucán ndè inga quivì. ⁴ Doco nècuàchì nì inini nì càhàn Pedro xì Juan palabra xi Dios, cuahà-né nì xinindisá-né, ndè ùhùn mil sàni nanduu nècuàchì tiàa xiníndísâ.

⁵ Daaní, inga quivì nì nataca nècuàchì cusáhnû, xì nècuàchì sahnú nchichí, xì nècuàchì ley xi veheñuhu, nsidaa-né nì nataca-nè ⁶ ñuu Jerusalén yucán. Te nì sàà stná dùtù cusáhnû nani Anás, xì stná Caifás, xì Juan, xì Alejandro, xì nsidaa dava ga tnaha dùtù cusáhnúmá. ⁷ Dandu nì tavà-né Pedro xì Juan ñà-cundaca tnahá-né quixi, te nì sàculta nècuàchìmà dava mahì-xí. Dandu nì candacàtnùhù nècuàchì Junta mà nuù-né, cachí-nè:

—¿Ana dìvalor-xì nì càhàn-nsià sàhà-xí nì quida-nsia ñà-nduá nì quida-nsia? ¿Ana dìquívi-xì nì ndacùcahan-nsiá?

⁸ Dandu fuerte nì quixi Espíritu ìlì xí Dios ini anima Pedro, te nì naxiconihí-né nuù nècuàchìmà, cachí-nè:

—Mii-nsiá nècuàchì xícusahnú ñuu-ndà yohó, xì mii stná-nsià nècuàchì sahnú nchichí raza-ndà Israel, cunini vaha-nsia. ⁹ Vichi xicàn tnùhù-nsiá nuù-nsí nansa nì quida-nsi iin obra xì nècuàchì ndahví yohó, nansa nì nduvàha-ne. ¹⁰ Pues ni cúnáhá mii-nsiá xì nsidaa stná nècuàchì Israel ñà-divi Jesucristu de Nazaret nduú ana dìquívi-xì nì ndacùcahan-nsí, te nì nduvàha-ne. Te yohó iin stná-nè dava mahì-nsiá, indéhe-nsiánè. Te mate ní chituu-nsia Jesucristu nchìca cruz, te nì xihì-yà, doco nì natiacu-yà nì quida Yua-nda Dios.

11 Te mate ní cahíchì íní-nsiàyà, doco vichi sàni cuu xi-yá na ian nì cuu xi iin cavà nì cahíchì ini albañil, te después nì sàà nì sàcùndua yùù vico indúhu esquina vehe. 12 Te còò inga gà ana sáha xi salvación, cuisì mii-yá. Vàchi inicutu ñuhìvì còò inga gà ana dìquívì-xí ndacùcahan-nda, te càcu-nda nùù-xí. Còò inga gà ana nì techuún Dios ñuhìvì yohó ñà-dacácu xi-nda, cuisì mii-yá —nì cachi Pedro.

13 Dandu nècuàchì dandacuma, nì xini-nè, có-yùhì Pedro cáhàn-nè, te có-yùhì stná Juan. Te nì có-nduú stná ñà-nì dàcuàhá cuáhà-né, còò, vàchi cónì xíca cuahà-né escuela. Ñàyùcànduá, na ní quida nècuàchì Junta mà cuenta ducán, nì ndulocó-nè, te nì cundaà ini-nè, divi Jesús nìsa cutnahá xi nècuàchìmà. 14 Te tiàa nì nduvàha ma, yucán iin stná-nè xì nècuàchìmà. Ñàyùcànduá, mà nì cùì nìhìndèè nècuàchì Junta mà canicuàchi-ne sàhà Pedro xì Juan. 15 Ñàyùcànduá, nì dàndàcú-né nì cáquéé nècuàchìmà iladu, te nì ndatnuhu nsidaa-ní mii-né, 16 cachí-nè:

—¿Nansa quida-nda xi nècuàchì caá? Vàchi iin milagru cahnú ndisa nduá nì quida-ne, ináhà nsidaa nèhivì ñuu-ndà Jerusalén yohó, te ùhì cachi-nsì nduá tnùhu. 17 Doco sàhà-ñá màsà cuítia gà palabra yohó, chicá vaha dayùhì-ndané ñà-màsà cáhàn gà-nè sàhà Jesús xì ni-iin nèhivì —nì cachi-nè.

18 Dandu nì cana-ne Pedro xì Juan, te fuerte nì chinaha-né nècuàchìmà ñà-màsà cáhàn gà-nè xì nèhivì sàhà Jesús, ni màsà dácúahâ gá-nè ni-iin nèhivì sàhà-yá. 19 Doco Pedro xì Juan, nì cachi-nè:

—¿Índù ñà-tùxí ini mii-nsiá, a chicá vaha cunini-nsi ñà-nduá cachí mii-nsiá, te ò ñà-nduá cachí Dios? ²⁰ Pues cunaha-nsiá, có-nduá ducán cuhihin-nsí. Vàchi ndiá ìcà-nsí càhàn-nsì xì nèhivì ñà-nduá sàni xinìnù-nsí xì ñà-nduá sàni tiacu tùtnù-nsí —nì cachi-nè.

²¹ Dandu nècuàchìmà, chicá nì càhàn dana-ne xì Pedro xì Juan, dandu después nì dañà-ñané, vachi cóni túi ni-iin falta ñà-ndoho-ne. Te yúhì stnâ nècuàchì dandacu-ma ñà-vihini nacuidà nèhivì cuáhà ñuu-nè, vachi nsidaa nècuàchìmà, naquímànì-né Dios sàhà ñà-nduá nì cuu. ²² Vachi tiàa nì nduvàha sàhà milagru mà, sàni yàha-ne ùi dico cuà xicá-né.

Nansa nì xicàn tàhvì nèhivì xí Dios nù-ya, cunì-nè nacuahandee ini-yànè

²³ Daaní, na ní quee Pedro xì Juan libre, dandu mànuhù-né ndé ndoó compañeru-nè, te nì cachitnùhu-ne nsidaa ñà-nduá nì cachi dùtù xícusahnú, xì ñà-nduá nì cachi nècuàchì sahnú xídandacú. ²⁴ Te nì nsihi nì cachitnùhu-ne, dandu nsidaa-né, iin-ni nì xicàn tàhvì-né nù Dios, cachí-nè:

—Stoho-nsì Señor, na mii-ní nduu-ní Dios; cuisì mii-ní nduú ana nì quidavàha xi ansivi, ñuhù íchí, mar, xì nsidaa stná iñàha iá inicutu ñuhiví xì ansivi. ²⁵ Te mii-ní nduú ana nì dàcàhàn xì iin nècuàchì sàhana cahvi xi-ní, divi xii-nsí David, te dohó nì cachi nècuàchìmà:

Nèhivì ñuhiví, ¿Índù chuun cuadú guâ-nè, te cánahá guâ-nè dìquì Dios? ¿Índù chuun nacání guâ ini cuáhà raza nèhivì quida-ne ñà-có-ndiáá?
²⁶ Vachi cuáhà rey xícusahnú ñuhiví yohó, nì sàcuìta listu-te xi dava ga tè-xídandacú;

nì nataca nsidaa-té ñà-cuni ùhì-te Yua-nda Dios xì Dèhemanì-yá Cristu, nì cachi David.

²⁷ Te divi ñà-ndáa nduá, vàchi ducán nì cuu, divi ñuu yohó nì nataca rey Herodes, xì Poncio Pilatu, xì stná nècuàchì ñuu Israel yohó, xì stná cuàhà nèhivì inga nación, vàchi cuní-nè quida quini-ne xì Dèhemanì-ní Jesús, mate divi-ya nduú ana nì chitnùnì inì-ní cusahnú. ²⁸ Doco na ní quida nècuàchìmà ducán, cuisì ñà-nduá nì nacani inì-ní dihna nì sandua, te nì sàha-ní lugar nì quida-ne ducán; vàchi mii-ní, nì chitnùnì inì-ní coo ducán, ²⁹ Stoho-nsì Señor. Te vichi (xìcàn tàhvì-nsí) ñà-cunini-ní ñà-nduá cachí nècuàchìmà, ndee gá càhàn-nè, cuní-nè dayúhì-nè nsiùhù. Doco nacuaàhandee inì-ní nsiùhù nècuàchì cahvi xi-ní, te ducán vètùni cachitnùhu-nsi palabra ìì xí-ní, te mà yúhì-nsì. ³⁰ Xìcàn tàhvì-nsí nùù-ní ñà-nì dándùvaha-ní nècuàchì cuhí sàhà poder ìì xí-ní. Te nsiùhù, icúmí-nsí ndacùcahan-nsí Dèhe ndiaha-ní Jesús, dandu mii-ní quida-ní nsidaa clase milagru (cundehe nèhivì) —nì cacachi nècuàchìmà.

³¹ Daaní, nì nsihi nì xìcàn tàhvì-né nùù Dios ducán, dandu nì ndacùchí vehe ndé ndoó-né, te fuerte nì quixi Espíritu ìì xí-yá ini anima nsi-daa-né, te ndee ní càhàn-nè palabra ìì xí-yá, cóni yúhì-nè.

Nansa nìsa quida nècuàchì xiníndísâ, iin-ni cahnú nìsa ìa biene xi nsidaa-né

³² Cunaha-ní, iin-ni sàxìnítnùnì nìsa icumi nsi-danicuú nècuàchì xiníndísâ. Còò ni-ìñàha nìsá xídáhàn-nè nùù ñanìtnaha-ne, vàchi iin-ni cahnú-ní nìsa ìa nsidaa ñà-nduá icúmí-nè. ³³ Te poder cahnú xí Dios, cuàhà gá nì chindeá nècuàchì apóstol,

vàchi fuerte nì càhàn-nè sàhù sàhà nansa nì xin-inùù-né Stoho-ndà Jesús na sàni natiacu-yà. Te cuàhà stnà gracia xi-ya iá nùù nsidaa nèhivì xí-yá. ³⁴⁻³⁵ Ñàyùcàndùá, cónì quídámànì ni-iñàha nùù ni-iin-ne, vachi nècuàchì nìsa ìa ñuhù-xí, ò vehe-xí, nì dicò-néà, te nihí-né dihùn mà nì sàhàn nì naco-neà nùù nècuàchì apóstol, dandu mii-né, nì dasàn-néà nùù nèhivì icúmí necesidad. ³⁶ Te iin nècuàchì nì dicò mà nani José; doco Bernabé nìsa cachi nècuàchì apóstol xì-né, vachi quìvì mà, iin ana nácuàhandee ini xì-ndà cuní cachàmà. Ñuu Chipre nduú ñuu-nè, te Leví nduú yohòtéhe-né. ³⁷ Pues divi-ne nìsa icumi stnà xì iin ñuhù, te nì dicò-néà. Dandu nihí-né dihùn yàhvia nì sàhàn nì sàha-ne nècuàchì apóstol, te nì ndòa ndahà nècuàchìmà.

5

Nansa nì quida Ananías xì Safira, nì xida cuàchi-ne

¹ Daaní, nìsa ìa iin tiàa nani Ananías xì ñahàdihí-nè Safira, te nì dicò stnà-nè iin ñuhù. ² Doco nì chivàha cuaán-né chii dihùn sàhàmà. Dandu dihùn nì cusobrá mà nduá nì tniì nècuàchì tiàa ma, te nihí-néà nì sàhàn nì sàha-ne nècuàchì apóstol, (na ian iá nsiha). Te ináhá stnà ñahàdihí-nè nansa nì quida-ne. ³ Doco Pedro, nì cachi-nè:

—Ananías, ¿índù chuun nì sàha-ní nì dacà ñà-malu dìni-ní? Dècuèndè cuní-ní dandahví stnà-ní Espíritu ìi xí Dios, vachi nì chidèhé-ní sàhà ñuhù mà. ⁴ ¿Amádi ñuhù xí mii-ní nì sandua daa, te vátùnì quida-ní disponer sàhà? Daaní, na sàni dicò-níà, ¿amádi díhùn xí mii-ní nì sanduu stnà? ¿Índù chuun nì nacani quini inì-ní, te nì

quida-ní dohó? Cunaha-ní, màdì núù nèhivì nì cáhàn tnùhù-ní. Còó, núù Dios nì cáhàn tnùhù-ní —nì cachi Pedro.

⁵ Daaní, na ní nsihi nì inini Ananías ducán, dandu nì natnahnù-nè, te nì xihì-nè. Te nsidaa ana nì xinitnùhu ma, nì yùhí cuaá-nè. ⁶ Dandu nì caquixi tiàa cuachi gá, nì chidùcùn-te nsii ma, te nì xida-tèndó cuàhàn-ndà cundùxin-nda.

⁷ Daaní, na ní yàha ùnì hora, nì quesaa stná ñahàdìhí ndómà, doco tãñáha ga cunitnùhu-ne nansa nì cuu. ⁸ Dandu nì ndàcàtnùhù Pedro núù-né, cachí-nè:

—Cachì-ní xí, ¿a ndísá tantu dohó nì dicò-nsiá ñuhù xí-nsiá?

Te cachí nècuàchìmà:

—Jaan, divi ducán nì sandua.

⁹ Dandu nì cachi Pedro xì-né:

—¿Índù chuun nì ndatnuhu ndúi-nsiá quida-nsia ducán, a ndísá cuìdà ini Espíritu Ìì xí Stoho-ndà Señor, cahan-nsiá? Cunaha-ní, tiacú sàni nsiaa ana nì casahàn nì sùxin xi ì-ní, te vichi icúmí-tê cunsida stná-te mii-ní cùhùn —nì cachi Pedro.

¹⁰ Te vichi duha nì natnahnù stná nècuàchìmà núù sàhà Pedro, te nì xihì-nè. Te na ní nansìhvi tècuachima, sàni xihì-nè nì xinì-te, ñàyùcàndùá, nì tavà stná-te nsii ma nì sàhàn-te nì sùxin stná-te ndómà divi ndé nì sàcundùxin nsii-ì-ndà.

¹¹ Ñàyùcàndùá, cuàhà gá nì yùhí nsidaa nècuàchì xiníndísà ichì-yá, mii-né xì nsidaa stná nècuàchì dava ga nì xinitnùhu ma.

Nansa nì cuu cuàhà milagru ndiaha

¹² Daaní, nècuàchì apóstol, ndiaha gá nì caquida-ne cuàhà milagru nì indehè nèhivì.

Te nsidaa nècuàchì xiníndísámá, nsìquívì nìsa nataca-nè nùù Portal de Salomón (iá yehè veheñùhu). Te iin-ni sàxìnítñùnì nìsa icumi nsidaa-né. ¹³ Doco nèhivì dava ga, ni-iin-ne cónì sáhandee ini-nè cutnahá-né xì nècuàchì natácá mà, mate ndeníhí vàha cuahà-né nècuàchìmà. ¹⁴ Te nì sàà nì xinindisá cuáhà gá nèhivì, tiàa te ñahà-né, nì xinindisá-né Stoho-ndà Señor. ¹⁵ Dècuèndè nìsa tavà stná nèhivì nècuàchì cuhí xi-ne, nì chitànduhù-né nècuàchìmà yuhù íchí, dava-ne nùù cama, te dava-ne nùù yuì, ndiatú-né yàha Pedro, áma dúcùn-nè casì nècuàchìmà, te nduvàha-ne. ¹⁶ Stná ñuu cuati ndoó yatni nì caquee cuáhà stná nèhivì vàxi ñuu Jerusalén ndacá-né cuáhà nècuàchì ndohó quidá cuèhè, xì stná nècuàchì dandohó ñà-malu. Te nsidaa-né, nì nduvàha-ne.

Nansa nì catnii-ne nsidaa nècuàchì apóstol

¹⁷ Dandu dùtù xícusahnu-ma, yáha ga nì cumbìdia ini-nè, mii-né xì compañeru-nè tè-ndùú nècuàchì saduceu. ¹⁸ Ñàyùcàndùá, nì tnii-ne nècuàchì icúmí chuun nùù Jesús, te nì chicadi-nè nècuàchìmà vehecàa. ¹⁹ Doco iin ángel xi Stoho-ndà Señor, ñuú nì sàà-nè vehecàa yucán, te nì nacuna-ne yehè nì tavà-né nècuàchìmà, te nì cachi-nè:

²⁰ —Cuahán-nsià cuita-nsia veheñùhu cahnú, te nacani-nsia xì nèhivì nansa nihítáhvi-né cutiacu ndiaha anima-nè.

²¹ Ducán nì dándàcú-né nùù nècuàchìmà quida-ne. Ñàyùcàndùá, na ní tùinuù, dandu nì quìhvi-ne veheñùhu cahnú, te nì quesaha-né dacuahá-né nèhivì.

Daaní, dùtù cusáhnû, xì compañeru-nè, nì cana-ne nècuàchì Junta ñà-nataca nsidaa-né,

te quixi stná nsidaa nècuàchì sahnú nchichí ñuu Israel yucán. Dandu nì techuún-né policíaa cuàhàn-te vehecàa ñà-cundaca-tè nècuàchì ndiadi quixi. ²² Doco na ní casaà-te yucán, còò cá iin nì ndacùhun-tè. Ñàyùcànduá, nì naxicocuñin-te nì cachitnùhu-tè, ²³ cachí-te:

—Ñà-ndàà nduá, ndiadi vaha yehè vehecàa ma, te itá stná soldadu ndiaá xán, doco na ní nacunansi, còò cá nècuàchì ndiadi mà.

²⁴ Dandu dùtù cusáhnú, xì comandante ndiaá veheñuhu, xì stná dùtù nihí gá chuun nahnú, nì ndulocó-nè na ní xinitnùhu-ne ducán. ¿Índù fin cucumi chuun yohó? cahan-né. ²⁵ Daaní, divi momentu mà nì quesaa inga tiàa nì cachitnùhu xi-né:

—Cunaha-nsiá, nècuàchì nì chicadi-nsià vehecàa, yucán sàndòó-né veheñuhu cahnú, dacuahá-né nèhivì —nì cachì-te.

²⁶ Dandu comandante mà, cuàhàn-te xi policíaa xi-tè, te vivíi-nì nì saca-tè nècuàchimà vaxi-ne, vachi yúhì-te nèhivì cuáhà mà ñà-vihini cacani yuu-néte cahan-té. ²⁷ Ñàyùcànduá, ndacá-te nècuàchimà nì quesaa, te nì sàcuìta-ne nùù nsidaa nècuàchì Junta mà. Dandu nì cachì dùtù cusáhnú:

²⁸ —¿Amádi sàni dàndàcú-nsí nùù-nsiá ñà-màsà chínahá gà-nsià nèhivì sàhà Jesús? Doco vichì, nsidanicuú lugar ñuu yohó sàni càhàn-nsià sàhù ñà-nduú dàñùhù xi-nsia, te cuní-nsià ñà-nsiùhù nacuida-nsi cuàchi sàhà nècuàchì nì xihì mà.

²⁹ Dandu Pedro xì dava ga nècuàchì apóstol, nì naxiconihí-né nùù nècuàchimà, cachí-nè:

—Nsiùhù, icúmí-nsí cunchicùn-nsí ñà-nduá cachí Dios, te màdi ñà-nduá cachí nèhivì uún.

³⁰ Mii-nsiá nì chituu-nsia Jesús nchìca cruz. Doco

mate modo ducán nì sahnì-nsiáyà, doco vichi sàni natiacu-yà nì quida Dios, divi mindaa Dios nìsa cahvi xii-ndà. ³¹ Te vichi sàni saquin-yà Jesús ndahà cuàhá-yà ñà-cunduu-ya ana cusáhnû, te cunduu stná-yà ana dacácu xi-nda. Te ducán nì cuu sàhà-ñá ni cuu-nda arrepentir, nsidaa ndohó nècuàchì ñuu Israel yohó, te ducán nìhì-yá nansa cuicahnú ini-yà sàhà cuàchi-nda. ³² Te nsiùhù, testigu xínduu-nsi, vàchi nì xininùù-nsí ducán nì cuu. Te testigu nduú stná Espíritu ìì xí-yá ñuhú ini anima-nsi, vàchi nsidaa ana cunini xi-yá, nìhìtáhvì-né ndèe Espíritu ìì xí-yá ini anima-nè quida-ya —nì cachi Pedro.

³³ Doco nècuàchì dandacu-ma, na ní inini-ne ñà-jaàn, yáha ga nì caxidà ini-nè, te nì quesaha-né nì ndatnuhu tnahá-né nansa dandáñúhú-nè nècuàchì-mà. ³⁴ Doco nùù nèhivì Junta mà, iá iin maestru nani Gamaliel, iin nècuàchì fariseu chináhá xì ley xi Dios. Nècuàchì vàha nduú-né cachí nsidaa nècuàchì ñuu yucán. Te divi-ne nì ndacuiin-nè nì dandàcú-né quee cuaán chii nècuàchì apóstol mà. ³⁵ Dandu nì cachi-nè xì nsidaa compañeru-nè yucán:

—Nsidaa mii-nsiá nècuàchì raza-ndà Israel, cuidadu ni cúndóó-ndá sàhà ñà-ndúá quida-nda xi nècuàchì càá. ³⁶ Vàchi ¿a có-nsínuu ini-nsia nansa nì cuu tiempu na ní ìa iin tiàa nani Teudas? Tè-cáhnú ícà-xí nduú-te nìsa cachì-te. Te nahi cùmì cientu nèhivì nì quìhvi tnahá xi-té nì sanchicùn-nète. Doco por fin nì sahnì nèhivì-té, te nì xitià nihni nsidaa nècuàchì nchícùn xì-té, te ducán nì nsihi chuun ma. ³⁷ Daaní, después nì yàha inga casu na tiempu nì cuu-nda empadronar. Iin tiàa

ladu Galilea nani Judas, nì nìhì-té nì dáyáha-tè cuàhà nèhivì ladu xi-tè. Doco nì xìhì stná-te, te nì xìtià nihni stná nsidaa nèhivì nì chiyuhù-té.

³⁸ Ñàyùcàndùá, yùhù cachí xì-nsiá vichi, nì cúnàhá nècuàchì sàni tniì-nda jaàn. Chicá vaha nacoò-ndané, vàchi nú inì-ni mii-né nì nacani ini-nè quida-ne ñà-ndùá quidá-né, dandu icúmîá ndòo uan. ³⁹ Doco nú Dios nì dándàcù-xì nùù-né, dandu mà nunca nìhì-ndà cadì-ndà nùù-né, te cachí, còtó Dios nàá stnàhà-xì-ndà —nì cachi Gamaliel mà.

⁴⁰ Dandu nsidaa compañeru nècuàchìmà, nì dàjuùn-nè nècuàchìmà, te nì cana-ne nècuàchì apóstol nì nansìhvi tu-ne. Dandu nì sahnì cuì-nè nècuàchìmà, te nì chinaha-ñánê ñà-màsà cáhàn gà-nè xì nèhivì sàhà Jesús. Dandu nì daña Junta Cahnu-mané, ⁴¹ te nì caquee-ne libre, cudî ini-nè ñà-nì natùì stná-nè ndoho-ne sàhà chuun xi mii-yá. ⁴² Daaní, nsiquívì vehe vehe nìsa xìcanuu-ne dacuahá-né nèhivì. Sáhàn stná-nè veheñùhu cahnú, te chináhá stná-nè nèhivì yucán, cáhàn-nè sàhù sàhà Jesucristu, ni-iyuhu cóni nácóó-nèàmà.

6

Nansa nì cuu nombrar ùsà tiàa dasàn ñà-cutiacu nècuàchì ndahví

¹ Quívì yucán vihi gá nì nducuahà nècuàchì nchícùn ichì mii-yá; dava-ne cáhàn-nè dàhàn hebreu, te dava ga-nè cáhàn-nè dàhàn griegu. Dandu nì quesaha nècuàchì griegu mà nì xitnùhu-ne compañeru-nè cáhàn hebreu, vàchi ñahàcuàán xí-icumi nècuàchì griegu mà, có-nìhì váha-ne ñà-cutiacu-nè na dásàn-ñà quívì quívì. ² Ñàyùcàndùá nì cana

nsi-úxin ùì apóstol nsidaa nècuàchì xiníndísâ, te nì cachi-nè xì nècuàchìmà:

—Nsiùhù, có-ndùá ñà-nacoo nihni-nsi chuun xi palabra xi Dios, te cacanuu-nsi dasàn-nsí ñà-cutiacu nèhivì. ³ Ñàyùcàndùá, mii-nsiá nanducu-nsiá ùsà tiàa nchichí dandacú sàhà chuun yohó, ñánì. Nècuàchì tnùñuhu ni cundúú-né, te ni coó chitu stná anima-nè Espíritu ìì xí Dios. ⁴ Doco nsiùhù, iin-ni cuàhàn-nsi quida-nsi seguir càcàn tãhvì-nsí nùù-yá, te dacuahá-nsí nèhivì palabra xi-ya —nì cachi-nè.

⁵ Daaní, nsidaa nèhivi mà, nì cudii ini-nè ñà-ndùá nì cachi nècuàchì apóstol mà. Ñàyùcàndùá, nì caquee nombradu ùsà tiàa. Iin-ne nani Esteban. Iin nècuàchì nihnú vaha inì-xi nduú-né, te chitu stná anima-nè Espíritu ìì xí Dios. Te nì caquee stná nombradu nècuàchì nchícùn yohó: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, xì Nicolás. Nècuàchì inga raza nì quixi ñuu Antioquía nduú Nicolás mà, doco nì yàha-ne religión xi nècuàchì raza Judea. ⁶ Daa-ní, nsidaa nèhivi mà, nì saca-ne nècuàchì nombradu mà nùù nècuàchì apóstol; dandu apóstol mà, nì xicàn tãhvì-né nùù Dios, te nì chindòó-né ndahà-né dìnì nècuàchìmà.

⁷ Daaní, después, chicá más nì cucuahà palabra xi Dios, vachi cuahà gá nèhivì ñuu Jerusalén nì sàà nì xinindisá, te cuahà gá stná nècuàchì dùtù nì sàà-nè nì xinindisá stná-nè palabra mà.

Nansa nì tnù Esteban

⁸ Daaní, nì xicanuu Esteban mahì nèhivì, te nì quida-ne cuahà milagru ndiaha, vachi cuahà gá icúmí-nê gracia xi Dios, te fuerte iá palabra

cachí-nè. ⁹ Doco dava nèhivì, nì quesaha-né nââ tnahá-né xì nècuàchìmà. Nèhivì sáhàn veheñùhu nani Veheñùhu xì Nèhivì Libre xínduu-ne, te nì caquixi-ne inga ñuu, divi ñuu Cirene, xì ñuu Alejandría, xì ladu Cilicia, xì ladu Asia. ¹⁰ Doco mànicúì nìhìndèè-né màcòdònùù-né nùù Esteban, vàchi chindéé Espíritu Ì xí Dios-nè cáhàn nchichí-nè. ¹¹ Ñàyùcàndüá, nècuàchì nââ xì-némà, nì nducu-né iin ùì tètñùhù, te nì chiyàhvi-nète ñà-càhàn tñùhù-té dìquì Esteban. Sàhà ñà-jaàn, dohó nì cachi tèmà:

—Nì inini-nsì nì cachi quini Esteban dìquì (yua-nda) Moisés xì dìquì stná Dios.

¹² Ñàyùcàndüá, ducán nì nìhì nècuàchì malu mà nì dànácüidà-nè nèhivì ñuu mà, mii-né xì stná nècuàchì sahnú dandacú, xì stná nècuàchì ley xì veheñùhu, te nì quida cuahà-né sàhà Esteban; yàchì nì sàà-nè ndé iá nècuàchìmà, te nì tñii-ñané, te ndacá-ñánè nì casaà nùù nècuàchì Junta. ¹³ Yucán nì cana-ne tètñùhù mà nì tñàtuu-tè, te nì san-icuàchi-tè sàhà Esteban, cachí-te:

—De por sí, tùha quini tè-jaàn, vàchi quini cáhàn-te dìquì veheñùhu ìì xì-ndà, xì dìquì stná ley ìì xì-ndà. ¹⁴ Te nì inini stná-nsì nì cachì-te ñà-ìcúmí quixi Jesús de Nazaret, te dacaá-né veheñùhu xì-nda. Dandu fuerza icúmí dâma estilu xì-nda, divi estilu nì nacoò xì-ndà Moisés —nì cachi tèmà.

¹⁵ Dandu nsidaa nèhivì ndoó Junta mà, nì indehè-né nùù Esteban, te nì xini-nè, na indéhe ángel indéhe nècuàchìmà vichi.

7

Ñà-ndüá nì cachi Esteban na ní cáhàn-nè sàhà

mii-né

¹ Dandu dùtù cusáhnû, nì cachi-nè xì Esteban:

—¿A díví ñà-ndàà nduá (xícachi nècuàchì jaàn), á coó?

² Dandu nì naxiconihí Esteban, cachí-nè:

—Mii-nsiá, nècuàchì sahnú nchichí, cunini chii-nsiá, ñáni, vàchi (cuàhìn nacani) nansa nì quida Dios ndiaha xi-nda sànahe dècuèndè na iá ì xì-ndà Abraham ñuu nani Mesopotamia. Tàñáha ga nadàma-ne ndè ñuu Harán, dandu nì dàcùnì Dios-nè mii-yá, ³ te dohó nì cachi-yà xì-né: “Nacoo-ní ñuè-ní yohó, te nacoo-ní tnahe-ní, quihin-ní ichì cuahán-ní inga ñuu icúmí dacuní mii-ní”. ⁴ Ñàyùcàndùá, nì quee-ne ladu Caldea yucán, te nì sàà-nè ñuu Harán. Te ñuu mà nì ndòo-ne dècuèndè nì xihì yua-né. Dandu inga xichi nì càhàn tu Dios xì-né, ñàyùcàndùá nì quihin-ne ichì nì quesaa-nè ñuu yohó ndé ndoo-nda vichi.

⁵ Doco cóni sáha-yanè ni-iin ñuhù cunduu ñuhù xí mii-né, ni siquiera iin ñuhù tìi. Doco nì cachi-yà xì-né ñà-después cuàhàn-yà dacútâhvi-yànè inii ñuu yohó, te cucumi-néà, mii-né xì dèhe-ne. Ducán nì cachi-yà xì-né, mate táyôo ni-iin dèhe-ne. ⁶ Te nì cachi stná-yà ñà-icúmí descendencia xi-ne sàà-nè cundoo-ne inga ñuu xìcà ndé cuichuún uun-ni nècuàchì-mà-né, nì cachi-yà; te cuàhà icúmí-né ndoho-ne quida nècuàchì-mà, te cùmì cientu cuià cundua. ⁷ Doco dohó nì cachi stná-yà (xì Abraham mà): “Después icúmí dandohó stnái nèhivì cuichuun-xi tnahe-ní ñuu xìcà mà, dandu caquee-ne libre, ndixi-ne cahvi-né yùhù lugar yohó”, nì cachi-yà. ⁸ Dandu nì quida stná-yà iin tratu xì Abraham, nì cachi-yà ñà-icúmí tàhndè

iin seña icà nsidaa dèhe ii-né. Ñàyùcàndùá, na ní tùinuù dèhe ii-né nani Isaac, dandu tìxi ùnà quivì nì sàcùnìhi seña icà-vé. Daaní dèhe Isaac mà nani Jacob, nì sàcùtuu stná seña mà icà-vé. Te divi-ni ducán nì quida stná Jacob mà xì nsihúxìn ùi dèhe ii-né, divi nècuàchì nduú xì-ndà. ⁹ Te xì-ndà mà, nì cumbidia ini-nè sàhà ñani chii-né nani José. Te ñàyùcàndùá nì dicò-né nècuàchì mà nùù nèhivì cuàhàn ñuu Egipto. Doco Dios, nì cutnahá stná-yà xì nècuàchì mà iá-nè ñuu yucán, ¹⁰ nì dáyáha-yanè nùù nsidaa tnùndoho nì xini-nè. Dandu nì cunchichí-nè nì quida-yà, te nì ndòo manì-né nùù rey Faraón ñuu Egipto yucán, vàchi mii-yá nì chindee-yánè. Te nì quida rey mà nombrar José ñà-cunduu-ne nècuàchì cu-uì nùù-té ñuu mà, dècuèndè nì cachì-te ñà-dandacú stná-nè nùù nsidaa nècuàchì quidachuún vehe-tè.

¹¹ Daaní, nì quixi iin tnama inicutu ñuu mà, xì stná inii ñuu Canaán; iin tnùndoho cahnú nì sandua. Te xì-ndàmà, có-nìhì gá-nè ñà-cutiacu-nè. ¹² Dandu nì xinitnùhu yua-né Jacob ñà-íá trigu ndè ñuu Egipto. Ñàyùcàndùá, nì techuún-né dèhe-ne cuàhàn-nè ñuu mà. Te primeru viaji nì sanduamà. ¹³ Daaní, viaji ùi nduá na ní dàtúi José mii-né nùù ñani-nèmà. Dandu nì cundaà ini rey Faraón índù raza nèhivì nduu José. ¹⁴ Te nì dàquixí stná José iin razón ñà-cùhùn stná yua-né Jacob xì nsidaa stná tnaha-ne. Te nsidaa nsidaa-né ùni dico sàhùn (75) nduú-né. ¹⁵ Ñàyùcàndùá, nì sàà Jacob ñuu Egipto mà, te yucán nì ndòo-ne dècuèndè nì xihì-nè, mii-né xì nsidaa stná dèhe-ne. ¹⁶ Doco después nì natavà xì-ndà iquì nsii ma, te nihí-néà màndixi-ne ñuu-nè yohó dècuèndè ndè iá ñuu tii Siquem, te

yucán nì ndùxan ini iin cueva, divi cueva nì xiin xii-ndà Abraham nùu dèhe iin tiàa nani Hamor.

¹⁷ 'Daaní, nì cuyatni tiempu cuu ndisa ñà-nduà nì cachi Dios na ní càhàn-yà xì Abraham daa. Te yáha ga nì nducuahà descendencia xi nècuàchìmà ndoó ñuu Egipto yucán; cuàhà sàstnùhù nì nan-duu-ne. ¹⁸ Dandu nì quìhvi inga rey dandacú nùu ñuu yucán. Te rey mà, cóni cúndàà inì-te nansa (nì chindee) José antes. ¹⁹ Ñàyücànduà, nì dándàhví-te xii-ndà mà, nì quida quini-tè xì-né, nì dándàcú-te nùu-né ñà-nacoo nihni-ne mée cuati xí-né sàhà-ñá cui-vè. ²⁰ Te divi tiempu mà nì tùinuù Moisés ñuhiví, te cudî ini Dios sàhà-vé. Cutu únì yòò nì ìa-ve xì yuadíhí-vè, ²¹ Te nì sàà hora icúmí-nê nacoo nihni-nevè, doco (nì càcu-ve), vàchi nì ndacùhun iin dèheyoco rey mà-vé. Te nì dàcuàhnú-ñavé na iin dèhe-ñà. ²² Dandu después nì dàcuàhá vaha-ne nsidaa palabra nchichí ñuu Egipto yucán. Nì cutùha vaha-ne càhàn-nè sàhù, te nì ìa stná fama-nè sàhà chuun nahnú nìsa quida-ne.

²³ 'Daaní, na cuàhàn-nè xìnu-ne ùi dico cuà, nì nacani ini-nè nùhù-nè nàcòtò-nè tnaha-ne, divi nècuàchì xínduu (descendencia xi xii-né) Israel. ²⁴ Te yucán nì xini-nè iin tè-Egipto dandohó-te iin tnaha-ne. Ñàyücànduà, nì nacuidahan-né nècuàchìmà nùu tèmà, te nì nachitacùhá-nè sàhà tnaha-nemà, nì sahnì-né tèmà. ²⁵ Vàchi nì tuxi ini-nè cuàhàn nsidaa tnaha-ne cundaà ini-nè ñà-sàhà mii-né icúmí Dios dacácu-ya nsidanicuú-né. Doco còó, cóni cécúndàà ini nècuàchìmà.

²⁶ 'Daaní, inga quìvì-mà tucu tu xicánúú-né yucán, te nì xini-nè itá ùi tnaha-ne nàâ

stnahá. Ñàyùcàndùá, nì cuni-nè nachindovii-né nècuàchìmà, te nì cachi-nè xì nècuàchìmà: “Señores, ¿índù chuun caní stnahá-nsiá? ¿Amádi iin-ni ñaní xínduu-nda?” ²⁷ Dandu tiàa caní stnahama, nì chindaha níhni-te Moisés, cachi-te: “¿Ana nì cachi xì-ní ñà-dàndàcù-ní nuù-nsí? Còó, còó permisù nsidandaà-ní chuun xi nsiùhù. ²⁸ ¿A cuní-nì cahni stná-ní yùhù nacua nì sahnì-ní tè-Egipto icu?” nì cachi-te. ²⁹ Dandu na ní inini Moisés ñà-jaàn, nì xinudèhé-nè cuàhàn-nè ñuu Madián. Te yucán nì ndòo-ne, te nì sàcùndoo stná ùi dèhe ii-né.

³⁰ Daaní, nì yàha ùi dico cuià iá-nè yucán, dandu iin quivì xicánúú-né ìcà yucù nani Sinaí, te nì xini-nè xíxìn iin yutnù tìi. Te mahì ñuhu mà nì natùì iin ángel. ³¹ Ñàyùcàndùá, nì ndulocó-nè sàhà ñà-nduá nì xini-nè. Te na ní cuyatni-ne ña-cuàhàn-nè cundehè váha-ne, dandu nì tiacu-nè cáhàn Stoho-ndà Dios xì-né, cachi-yà: ³² “Yùhù nduí Dios. Cuisì yùhù nìsa cahvi xii-ní Abraham, xì Isaac xì Jacob”, nì cachi-yà. Ñàyùcàndùá, nì quesaha Moisés quidí-né, te yúhì-nè cundehè gá-nè. ³³ Dandu nì cachi tu Stoho-ndà Señor xì-né: “Tavà-ní ndìsàn-ní, vàchi ñuhù ndé iin-ní yohó, ñuhù ìi nduá. ³⁴ Cunaha-ní, sàni xinì nansa ndohó nèhivì-xí ndoó ñuu Egipto. Sàni tiacui xítana-ne, te ndoho-guá-nè. Ñàyùcàndùá, sàni nui yohó ñà-vàxi nacuaqui-nè caquee-ne ñuu mà. Pues vichi cùhùn-ndà, vàchi cuàhìn techuín mii-ní nuhù-ní ñuu Egipto”, nì cachi Dios.

³⁵ Ñàyùcàndùá, divi Moisés nduú ana nì techuún-yá nuhù dandacu-xi nuù tnaha-nda, te dacácu-ne nècuàchìmà, vàchi divi ducán nì ndacu nuù-né nuù mii-yá nì tui mahì yutnù tìi mà, te

indéhe-yá nahi ángel. Pues divi-ne nduú ana nì cahíchì ini tnaha-nda daa na ní cachi-nè: “¿Ana nì cachi xì-ní dandacu-ní nùu-nsí? Còò permisù nsidandaà-ní chuun xi-nsi”. ³⁶ Doco divi Moisés mà nduú ana nì tavà xì nècuàchìmà ñuu Egipto yucán, te nì quida stná-nè cuàhà milagru fuerte ñuu mà, cuàhà milagru ndiaha. Dandu nùu Mar Cuahá, yucán nì cuu ga más milagru fuerte. Te inii ùi dico cuà nì cuu ga stná milagru nùu yucù dàná (ndé nì xìcanuu-ne).

³⁷ 'Dandu después nì cachitnùhu Moisés inga palabra xì xii-ndà nècuàchì Israel mà, te dohó nì cachi-nè: “Vàxi iin quivì na icúmí Stoho-ndà Dios cuàha-ya iin tnaha-nda chuun ndiaha càhàn cuenta xi-ya ñuu-ndà. Te nacua quidá yùhù, ducán icúmí quida stná ana icúmí quixi ma. Te icúmí-nsiâ cahvi-nsiâ ñà-nduá cachi-yà”, nì cachi Moisés.

³⁸ '(Ináhá-nsiâ), divi Moisés nduú ana nìsa ìa yucù dàná yucán, cutnáhâ-né xì nèhivì cuàhà nduú xii-ndà mà, te cutnáhâ stná-nè xì mii-yá nì càhàn xì-né yucù Sinaí mà, divi mii-yá indéhe nahi ángel. Te (ináhá-nsiá, divi nùu mii-yá) nì nìhì stná-nè palabra xi vida ndiaha icúmí-ndá chivàha-nda.

³⁹ 'Doco xii-ndà mà, còó, cóni cùnì-nè cunini-ne Moisés. Nì cahíchì ini-nè nècuàchìmà, vàchi cuisì cunì-nè nùhù dahuun-ne ñuu Egipto. ⁴⁰ Te nì cacachi stná-nè xì Aarón: “Quidayucùn-ní iin ñà-cunduu stoho-ndà cundaca-nda codònuù núu-ndà, vàchi sàcuàhàn Moisés, te cutu ní tavà úún-nèndó ñuu Egipto, te vichi có-cundáà ini-nsi ndià nì cuu xi-né”, nì cachi nècuàchìmà. ⁴¹ Te divi quivì yucán nì quidavàha-ne iin chelù. Dandu nì sahnì stná-nè quisì cunduu promesa nùu chelù

mà, te cudî gá ini-nè, vâchi sàni quidavàha-ne (iin ñà-cahvi-né). ⁴² Ñâyùcàndüá, nì naxicocuîñ ini Dios sàhà-né, te nì nacoò uun-yanè ñà-quida-ne ñà-ndüú gustu xi-ne cahvi-né orá, xì yoo, xì sìtnúù. Ináhá-ndá nì cuu ducán, vâchi dohó cachí-yà nùù libru nì tiaa profeta sàhana ndé cachí-yà:

¿Nsiohó nècuàchì Israel, ùì dico cuà nì xìca-ndá yucù, te nì sàha-ndá yùhù ofrenda xì promesa, divi quisì nì sahnì-ndá sàhí? Doco ¿a ndísá nì cahvi ndisa-ndá yùhù na ní quida-ndá ducán? ⁴³ Còó, mà ndísá; yùù yócò (ndüá nìsa cahvi-ndá, vâchi divia) nìsa nihi-ndá xicánúú, divi yùù yócò nani Moloc inácaá ini veha, xì stná stohò-ndá nani Renfán náhà nahi sìtnúù cahnú. Vâchi figura-ñà mà nì quidayucùn-ndá, te nì cahvi-ndá. Pues (divi sàhà nsidaámà) icúmî taxi xiqué nsiohó ndè nùù-xì ñuu Babilonia, nì cachi Dios.

⁴⁴ (Dandu nì cachi gá stná Esteban palabra yohó):

—Na ní sandoo xì-ndà mà yucù, nìsa icumi-né iin vehe sìcoto ndé nìsa cahvi-né Dios. Vâchi nì dándàcú-yà nùù Moisés ñà-quidavàha-ne vehe ìì mà, te ndudava xì ñà-ndüá nì dácùnì-yànè antes. Ñâyùcàndüá, nì cuyucun vehe ma. ⁴⁵ Daaní, después nì ndòà nùù dèhe xì-ndà mà. Te nècuàchìmà, nsidá-néà nì quesaa-nè xì Josué ladu nación yohó ndé nì sandoo nèhivì cuàhà inga raza. Doco nì cacuxio nèhivì mà nùù ñuu-nè yohó, te nì nandua ñuu xì-ndà, vâchi nì chindee Dios xì-ndàmà ní taxi-né nècuàchìmà. Ñâyùcàndüá, ñuu yohó nì ndòò vehe ìì mà inii tiempu dècuèndè

tiempu xi David. ⁴⁶ Te David mà, nì xini màni Dios-nè. Ñàyùcàndùá, nì xicàn tàhvì-né nùù-yá, áma cuáha-ya lugar quidayucun-nè iin veheñùhu cahnú xí-yá, vèchi ñivi-ya nduú ana cahvi nsi-daa descendencia xi xii-né Jacob. ⁴⁷ Doco (màdi mii-né, sino que dèhe-ne) Salomón nduú ana nì nihitàhvì nì quidayucun xi veheñùhu cahnu-ma.

⁴⁸ 'Doco cunaha-nsiá, cahnú Dios icúmí-ndá, màdi cuisì veheñùhu ñuhiví yohó iá-yà. Còó, vèchi ducán nì cachi stná iin nècuàchì nì cahàn cuenta xi-ya sàhana, nì tiaa-ne palabra yohó ndé cachí-yà:

⁴⁹ Na iin silla cahnú ndé ié` dandacuí, ducán nduú ansivi. Te nahi bancu tii ndé quetátú sàhí, ducán nduú ñuhiví. Ñàyùcàndùá, mà sàà nèhivì quidavàha-ne iin vehe cahnú ndé coi, vèchi màdi iin xaan-ni ié` quetátú. ⁵⁰ Còó, yùhù nduí ana nì quida vàha xi ansivi xi ñuhiví; nsidaa ñá-jaàn nì quidavàhi xi ndahí, nì cachi Dios.

⁵¹ (Dandu nì cachi gà Esteban):

—Ndisa, ndee íní mii-nsiá. Có-nìhnú inì-nsia Dios, vèchi nahi tè-siùmí xínduu-nsia, ñàyùcàndùá mà túha-nsia cunini-nsia. De por sí, xiní ùhì-nsià Espíritu ìi xí Dios; vèchi divi nacua nisa quida xii-ndà sàhana, ducán quidá stná mii-nsiá vichi. ⁵² Vèchi nècuàchì yucán, quini ga nì quida-ne xi nsidaa nècuàchì nisa cahàn cuenta xi Dios, nì sahnì-né nècuàchì mà, mate nduú nècuàchì mà ana nì cachitnùhu ñà-icúmí quixi mii-yá ana ndàà cuisì inì-xi. (Daaní, na ní quesaa-yà), divi mii-nsiá nì cahin xi-yá, te nì sahnì-nsiáyà. ⁵³ De por sí, có-cùní dahuun-nsia chivàha-nsia ley xi Dios, mate ángel

ndiaha nì sàha xi-nda ley mà. ⁵⁴ —Ducán nì cachi Esteban xì nèhivì yucán.

Nansa nì sahnì nèhivì Esteban xì yùù

Dandu nèhivì iníní má, yáha ga nì caxidà ini-nè, nì saxìndiàá stnahá nùhu-ne. ⁵⁵ Doco Esteban, chitu anima-nè Espíritu Ìì xí Dios. Dandu nì indehè-né dìquì-xí ansivì, te nì xini-nè tnúù ndiaha ndé iá Yua-nda Dios, te yucán iín Jesús ladu cuahá-yà. ⁵⁶ Dandu nì cachi-nè:

—Cundehè-nsiá, nuná ansivì indéhi, te yucán ladu cuahá Yua-nda Dios iín mii-yá ana nduú Tnaha Ndiaha Nèhivì Ñuhiví.

⁵⁷ Doco nèhivì yucán, ndee cána dana-ne, te sadí ndahà-né tùtnù-né, cuàhàn nsidaa-né carera ndé iá nècuàchìmà. ⁵⁸ Nì tavà-ñàné ñuu mà ñà-cahni-ñánê xì yùù. Te tiàa nì càhàn tnùhù sàhà-né, nì tavà-né dùhnù-né, nì ndòa nùù iin tiàa chiì nani Saulo. ⁵⁹ Dandu nì quesaha-né nì cani-ne cuàhà yùù dìquì nècuàchìmà ñà-cui-nè. Doco mii-né, nì ndacùcahan-né Jesús, cachí-nè:

—Stoho-nsì Jesús, jsà-íá natnii-ní anímè!

⁶⁰ Dandu nì sàcuìn sìsì-né, te nì ndàhì ndee-né, cachí-nè:

—Stoho-nsì Señor, xícàn tàhví nùù-ní ñà-màsà quíhín cuenta-ní sàhà cuàchi quidá nèhivì yohó xí.

Te na ní nsihi nì cachi-nè ducán, dandu nì ndàhvà-ne ñuhiví, na ian nì quidì-nè.

8

Nansa nì sanchicùn Saulo nèhivì cahvi xi Jesús ñà-dandohó-né nècuàchìmà

¹ Te Saulo mà, cudú stná ini-nè ñà-nì xihì Esteban ducán. Daaní, divi quivì yucán nì quesaha nì

cucuahà gá sàhà nècuàchì nchícùn ichì Jesús. Nì quesaha nèhivì dava ga dandohó-né nsidaa nèhivì xí-yá ndoó ñuu Jerusalén. Ñàyùcàndùá, nì xin-udèhé nècuàchìmà, cuàhàn-nè inicutu ladu Judea xi ladu Samaria. Doco nècuàchì apóstol, còò, cónì xítìà-nè.

²Daani, (nì nsihi nì sahnì nèhivì Esteban), dandu nì casaà dava nècuàchì nihnú vaha ini xì Dios, nì (nsiquihin-ne ndómà), te nì sùxin-nèndó. Te cuàhà gá nì casacu-ne sàhà-ndà.

³Doco Saulo, yáha ga nì quida quini-ne xì nsidaa nècuàchì nchícùn ichì Jesús, vàchi vehe vehe nì xìcanuu-ne, nì quihvi-ne nì tavà-né nècuàchìmà, tiàa-ne te ñahà-né, te ñuhú-né nècuàchìmà nì sàhàn nì chicadi vaha-ne.

Nansa nì xítìà nihni razón ndiaha ndé' ladu ñuu Samaria

⁴Doco nècuàchì nì xítìà mà, inicutu nì sàhàn-nè nì dâcuítìà-nè razón ndiaha xí Dios. ⁵Iin nècuàchìmà nani Felipe, te divi-ne nì sàhàn iin ñuu iá ladu Samaria. Te yucán nì càhàn-nè sàhù sàhà Cristu. ⁶Te nì nataca cuàhà nèhivì ñuu mà, nì inini vaha nsidaa-né ñà-nduá nì cachi Felipe, vàchi nì xini stná-nè milagru nì quida nècuàchìmà, ⁷vàchi nì dándúvaha stná-nè cuàhà nèhivì ñuhú ñà-malu inì-xi. Caná fuertéà nì caquea ini-nè. Te nì nduvàha stná cuàhà nècuàchì nì dàñà î cuerpu xi, xì cuàhà gá stná nècuàchì xicá cuéhê. ⁸Ñàyùcàndùá, nì cudìl sàstnùhù ini nècuàchì ñuu mà. ⁹Doco yucán iá stná iin tiàa nani Simón. Sà-iá cuìà iá-te ñuu mà. Tètàtnà tàdí nduú-te, te dandahví uun-tè nèhivì ladu yucán, vàchi cachí-te xì-né ñà-chuun cahnú nduá nì nihítáhvi-té. ¹⁰Ñàyùcàndùá, nsidaa nèhivì ñuu mà,

xiníndisâ-né yuhù-té, nècuàchì ndahví te nècuàchì cuicà, nsidaa-né tuxí ini-nè ndudu ndiaha xí Dios icúmí-tê. ¹¹ Ñàyùcàndüá, cahvi váha-nète, vâchi caní tiempu dandahví-tené xì tàtnà xí-te. ¹² Doco na ní sàà Felipe yucán, te nì dàtúi-ne razón ndiaha sàhà ñuhíví ìì xí Dios xì sàhà ichì Jesucristu, dandu nì xinindisá cuàhà nècuàchìmà, te nì cuhìi stná-nè, tiàa-ne te ñahà-né. ¹³ Dècuèndè stná Simón mà, nì xinindisá stná-te, te nì cuhìi stná-te. Dandu iin-ni nì tenchicùn stná-te Felipe, ndulócô cuàhà-té, vâchi nì xini-te cuú cuàhà milagru ndiaha, cuàhà milagru fuerte.

¹⁴ Daaní, nècuàchì apóstol ndoó ñuu Jerusalén, nì xinitnùhu-ne ñà-ndüá nì cuu ladu Samaria yucán, ñà-sàni xinindisá cuàhà stná nècuàchì ladu yucán ñà-ndüú palabra ìì xí Dios. Ñàyùcàndüá, nì techuún-né compañeru-nè Pedro xì Juan ¹⁵ ñà-cùhùn-nè ñuu mà, te càcàn tàhvi-né nùù Dios sàhà-ñá nandèe stná Espíritu ìì xí-yá ini anima nsidaa nècuàchì yucán. ¹⁶ Vâchi tàñáha ga nihítáhvi nècuàchìmà Espíritu ìì, cuisì-ñá nì cuhìi-né na ní xinindisá-né Stoho-ndà Jesús. ¹⁷ Ñàyùcàndüá, nì sàà Pedro xi Juan yucán, te nì chitàndòó-né ndahà-né dìni nècuàchìmà, te nì nandèe Espíritu ìì xí Dios ini anima-nè.

¹⁸ Doco Simón ma, na ní xini-te nansa nì nihítáhvi nècuàchìmà Espíritu ìì xí Dios ñà-nì sàcùitandoo ndahà apóstol dìni-né, dandu nì cahìn-te dìhùn nùù nècuàchìmà, ¹⁹ cachì-te:

—Cuàhatahvi stná-nsià yùhù ndudu ìì mà, vâchi cuní stnáì chitàndòí ndahí dìni nèhivì, te nihì stná-nè Espíritu ìì xí Dios —nì cachì-te.

²⁰ Doco nì cachi Pedro xì-té:

—Nì sàà-ní ndañuhu dahuun-ní xì dihùn xí-ní ñà-tùxí inì-ní vátùni cuyàhvi tàhvi ndiaha-nda nùù Dios. ²¹ Có-nduá ducán cucuu-ní xì chuun yohó, vèchi anima chicuéhè icúmí-ní nùù mii-yá.

²² Te vichi xiñuhu cuu-ní arrepentir sàhà cuàchi nì quida-ní, te càcàn tàhvi-ní nùù-yá, áma cuícáhnù inì-yà sàhà-ní ñà-nì nacani quini guá inì-ní.

²³ Vèchi sàni cundaà inì, cuàhà gá cúmbidia inì-ní, te ñuhú inì-ní, vèchi sadí cuàchi-ní nùù-ní —nì cachi Pedro.

²⁴ Dandu nì cachi Simón mà:

—Càcàn tàhvi-nsiá nùù Stoho-ndà Señor, sàhí ñà-màsà cúú xí ni-ĩñaha nacua nì cachi-nsiá jaàn.

²⁵ Daaní, Pedro xì Juan, chicá nì càhàn gà-nè (xì nècuàchì ñuu mà) palabra ì xí-yá sàhà ichì ndiaha Stoho-ndà Señor.

Dandu mànuhù cuéyàà-nè ñuu Jerusalén, nì yàha-ne cuàhà ñuu cuati ndé ndoó nècuàchì samaritanu, te yucán nì càhàn stná-nè xì nèhivì mà ñà-nduú razón ndiaha xí mii-yá.

Nansa nì xinindisá iin nècuàchì ñuu Etiopía

²⁶ Dandu nì quixi iin ángel xi Stoho-ndà Señor, nì càhàn-nè xì Felipe, cachí-nè:

—Quihin-ní ichì cuahán-ní ladu sur ndè cachi sàà-ní ichì cuàhàn ñuu Jerusalén xì ñuu Gaza; te ichì yucán, yucù nduá.

²⁷⁻²⁸ Ñàyùcànduá, nì quihin nècuàchì mà ichì cuàhàn-nè. Te cunaha-ní, yucán yàha stná iin tiàa ñuu Etiopía. Iin nècuàchì eunuco nduú-né, te chuun cahnú nihí-né nùù Candace, divi ñhà dandacú nùù ñuu Etiopía yucán, vèchi ana ndiaá xì ñà-cuicà ñhà mà nduú-né. Te vichi sàmànuhù-né

ñà-nì sàhàn-nè ñuu Jerusalén nì cahvi-né Dios. Te xicá-né carreta xi-ne, cahví-né tutu ì nì tiaa profeta nani Isaías. ²⁹ Dandu Espíritu Ì xí Dios, nì cãhàn-yà xì Felipe, cachí-yà:

—Cuahán ndé cuàhàn carreta yucán, cutnahu xi nècuàchìmà cùhùn.

³⁰ Ñàyùcànduá nì dáyáà Felipe nì sànihì-né carreta mà, te nì tiacu-nè cahví nècuàchìmà tutu nì tiaa Isaías. Ñàyùcànduá, nì xicàn tnùhù-né nùu nècuàchìmà:

—¿A sànihì inì-ní ñà-nduá cahvi-ní, á cóó?

³¹ Dandu nì cachi nècuàchìmà:

—Còó, mà cúí, vachi còò iin cachi xí nansa cuní cachà sàhà-ñá ducán mànihì inì.

Dandu nì sàcùndàhví nècuàchìmà nùu Felipe ñà-nì nàná stná-nè nùu carreta, te cutnahá-né cundoo-ne mà.

³² Te tutu ì cahví nècuàchìmà, dohó cachí meru ndé cahví-né:

Na ian ndaca-nda iin riì cuàhàn-si ndé cui-si, ducán nì saca stná-te ndómà cuàhàn ndé cui-ndà, te divi na ian cuhíhín iin riì tìi na dátê-si, ducán nì quida stná ndómà, cóni cãhàn-ndà. ³³ Doco nèhivì, nì cahíchi ini-nèndó. Ndahví nì quida-ne, nì dàtnátuu-nèndó nùu juez, te nì dàcuídá cuàchi uun-nèndó, mate còò cuàchi-nda, dandu nì sahnì-nèndó. Te vichi mà cóó gá ni-iin descendencia xi-nda cahan nèhivì, (cachí tutu mà).

³⁴ Dandu nì cachi nècuàchìmà xì Felipe:

—Quida sacù-ní favor, cachì-ní xí; ¿índù nèhivì cãhàn tutu yohó sàhà-xí? Isaías ni tiaa xán, doco ¿a divi mii-né cãhàn sàhà-xì, te ò sãhà inga-nè?

³⁵ Dandu nì quesaha Felipe nì nacani-ne ñà-nduá cuní cachi palabra meru ndé cahví nècuàchìmà, te nì cachitnùhu nsihi-ne nansa iá ichì Jesús.

³⁶ Daaní, nì casaà-nè iin xaan ndé ñuhú tècuí. Te nì cachi tiàa ma:

—Cundehè-ní, yucán ñuhú tècuí. ¿A iá ñà-cùmàni quide? vachi cuní cuhii stnái vichi.

³⁷ Dandu nì cachi Felipe:

—Nú ndisa, iin-ni nihnú vaha inì-ní, vètuni.

Dandu cachí nècuàchìmà:

—Yùhù xiníndísê Dèhemanì Dios nduú Jesús.

³⁸ Ñàyùcànduá, nì dándacú nècuàchìmà ñà-cucuiin carreta xi-ne, te nduì-nè nì nuu-ne cuàhàn-nè ndé ñuhú tècuí mà. Te nì quida iì Felipe nècuàchìmà. ³⁹ Dandu nì caquee-ne nùù tècuí mà mànana-ne. Te ña iin cachí nì ndiachi Felipe nì quida Espíritu Ìì xí Stoho-ndà Señor cuàhàn-nè, nì ndañuhu-né nùù vista xi inga nècuàchìmà. Ñàyùcànduá nì quihin tu nècuàchìmà ichì mànuhù-né, cudî gá stná ini-nè. ⁴⁰ Daaní, Felipe, ndè ñuu Azoto nì natù-ne, te ñuu ñuu nì yàha-ne, dacuítia-nè razón ndiaha xí Dios dècuèndè nì sàà-nè ñuu Cesarea.

9

Nansa nì quìhvi Saulo ichì Jesús

¹ Daaní, Saulo, iin-ni xidà sàstnùhù ini-nè sàhà nècuàchì nchícùn ichì Stoho-ndà Señor. Dana cáhàn-nè, cuàhàn-nè cahnì nsihí-né nècuàchìmà, cachí-nè. Ñàyùcànduá nì sàhàn-nè nùù dùtù cusáhnû, ² nì xicàn-nè tutu cunihi-ne cùhùn ñuu Damasco (cahvi nècuàchì dandacú) nùù veheñuhu

xi nèhivì raza-nè yucan sàhà-ñá ducán nihì-né permisú nanducu-né nèhivì nchícùn ichì Jesús, te màcùnuhni nècuàchìmà quixi-ne presu ñuu Jerusalén, tiàa o ñáha ni cúndúú-né. ³ Ñàyúcàndùá, nì quihin Saulo ichì cuàhàn-nè ñuu Damasco mà. Te sà-ìtúú-né sàà-nè ñuu mà, dandu na iin cachí ndè dìquì-xí ansivi nì tnùù fuerte iin luz. ⁴ Te nì sàcasàn-né ñuhù nì quidamà, te nì tiacu-nè cáhàn iin ana cáhàn cachí xì-né:

—¡Saulo, Saulo! ¿Índù chuun nchícùn-ní yùhù quida quini-ní xì?

⁵ Dandu nì cachi Saulo:

—¿Ana nduu-ní, Señor mío?

Te nì cachi tu-ya:

—Yùhù nduí Jesús, divi ana dandoho-ní. Doco mii-ní quidá quíní-nî xì mii-ní, na ian quidá quisì caní sàhà nùù garrocha —nì cachi-yà.

⁶ Dandu Saulo, ndé quidí cuisì-né ñà-yúhí guâ-nè, te nì cachi-nè:

—¿Ndíà nduá cuní-nî quide, Señor mío?

Dandu cachí tu Stoho-ndà Señor xì-né:

—Ndacuiìn-ní, cuahán-nî ñuu Damasco, te yucán ndacu nuè-ní nansa quida-ní —nì cachi-yà.

⁷ Doco tiàa xícutnaha-xi-né cuàhàn ichì mà, nì yùhí cuaá-te, vàchi nì inini-tè iá ana nì cáhàn, doco còò iin tuí. ⁸ Dandu nì ndacuiìn Saulo, te nì nacuna-ne nduchínúù-né, doco mànicùí gá cundehè-né, (vàchi sàni cuaà nduchínúù-né). Ñàyúcàndùá íditá ndahà tnahá-né nì sàà-nè ñuu Damasco. ⁹ Te yucán nì ìa-ne ùnì quivì, có-tùínúù-né, có-xìxí-né, ni có-xìhí stná-nè tècuíí.

10 Te ñuu mà iá stná iin nècuàchì nchícùn xì Stoho-ndà Jesús nani Ananías. Te nì dàcùnì Jesús-nè mii-yá, cachí-yà xì-né:

—¡Ananías!

Te nì naxiconihí-né nùu-yá, cachí-nè:

—Yohó ié, Señor mío.

11 Dandu nì cachi Stoho-ndà Señor xì-né:

—Quihin-ní ichì cuahán-ní calle nani Calle Ndàà, te yucán nanducu-ní iin tiàa nani Saulo. Iin nècuàchì ñuu Tarso nduú-né, te iá-nè vehe iin nèhivì nani Judas. Te vichi iá-nè xícàn tàhvì-né nùí. 12 Te quìvì vitni nì xini-nè iin seña na ian sánî-nè, te nì xini-nè mii-ní nì quìhvi-ní ndé iá-nè, te nì chitàndòò-ní ndahà-ní dìni-né, te nì nihì-né nì natùinuù-né.

13 Doco nì cachi Ananías mà:

—Señor mío, cuahà nèhivì sàni cachi-nè xí nansa quidá nècuàchìmà, ñà-cuahà guá sàni dándòhó-né nèhivì xí-ní ndoó ñuu Jerusalén. 14 Te vichi yohó sàni quesaa stná-nè nihí-né orden nùu dùtù xícusahnú ñà-tnii-ne nsidaa ana ndácùcahan xi quìvì-ní.

15 Doco nì cachi Stoho-ndà Señor xì-né:

—Cuahán-ní, vachi sàni nacàxin nècuàchìmà sàhà ñà-quida stná-nè chuun xi, cùhùn-nè càhàn-nè sàhù sàhí nùu nèhivì ndoó cuahà inga ñuu, xì nùu stná tè-xídandacú yucán, xì nùu stná nècuàchì Israel. 16 Te icúmì cachitnùhu stnài xì-né ñà-cuahà guá icúmí-nè ndoho-ne sàhí —nì cachi Jesús.

17 Ñàyùcànduá, nì quee Ananías mà cuahàn-nè vehe yucán, te nì yàha-ne ndé iá Saulo, nì chitàndòò-né ndahà-né dìni nècuàchìmà, cachí-nè:

—Ñàni Saulo, ichì vaxi-ní nì xini-ní Stoho-ndà Jesús. Pues divi-ya nì techuun-xí vaxi ndé iá-ní

ñà-natùinuù-ní, te chitu stná anima-ní Espíritu ìì xí-yá— nì cachi Ananías.

¹⁸ Daaní, vichi duha nì còyo ñà-sàdí nihni nduchìnúù Saulo, nahi chididà dìi nì sandua, te nì natùì dahuun nduchìnúù-né. Dandu nì ndacuiin-nè, te nì cuhiì-né. ¹⁹ Te na ní nacuxi-ne, dandu nì ndundee ini-nè. Te divi ñuu Damasco mà nì ndòo-ne itnii gá quivì, nìsa ìa-ne xì nèhivì xí Jesús ndoó yucán.

Nansa nì càhàn Saulo palabra xi Dios ñuu Damasco

²⁰ Daaní, vichi duha nì sàhàn-nè iin iin veheñùhu xì nècuàchì raza-nè Judea, nì càhàn-nè sàhù sàhà Jesús ñà-divi Dèhemanì Dios nduú-yá.

²¹ Ñàyùcàndùá, cuàhà gá nì ndulocó nsidaa ana inínì nì càhàn-nè, te nì ndàcàtnùhù tnahá-né nùù-nè, cachì-nè:

—¿Amádi nècuàchì yohó nduú tiàa nìsa ìa ñuu Jerusalén nìsa dandáñuhú guà xì nèhivì ndàcùcahan xi quivì Jesús? Te ¿acónì quésáá stná-nè ñuu-ndà yohó ñà-tnii-ne nècuàchìmà, te cundaca-ñané presu nùhù ñuu Jerusalén ñà-cundoo-ne ndahà dùtù xícusahnú? —Ducán nì cachi nèhivì mà.

²² Doco Saulo, chicá ndee ní càhàn-nè xì nècuàchì raza-nè Judea ñuu Damasco mà, te nècuàchìmà, cónì nánìhì tnùnì gá ini-nè nansa naxiconihí-né, vàchi claru nì dātúì Saulo sàhà Jesús, ñà-divi rey ndiaha xí raza-nè nduú-yá.

Nansa nì càcu Saulo nùù nèhivì raza-nè Judea

²³⁻²⁴ Daaní, nì yàha caní quivì, dandu nì nat-aca dava tè-raza Judea mà, te iin-ni nì candat-nuhu-té ñà-cahni-té Saulo. Ñàyùcàndùá, ndui te

ñuú ndiatú-te yehè nahnú ñuu mà, áma níhì-té cahni-ténê. Doco nì xinitnùhu-ne nansa cuní tèmà quida-tè xì-né. ²⁵ Ñàyùcàndùá, ñuú nì saca nèhivì xí Jesús-nè, cuàhàn-nè dìquì nama ndiadí nùu ñuu mà, te yucán nì dānùú-ñánê yàtà nama mà, inácaa-nè ini iin ìcà sìcàté. ²⁶ Dandu mànuhù-né ñuu Jerusalén.

Ñà-ndùá nì quida Saulo na ní nasaa-nè ñuu Jerusalén

Ñuu yucán nì cuni-nè nacuatnahá-né xì dava ga nèhivì xí Jesús, doco nsidaa nècuàchìmà, nì yùhì-nè, vāchi có-xìníndísā-né ñà-ndáà ndùá nchícùn ndisa Saulo ichì mii-yá. ²⁷ Ñàyùcàndùá, nì saca Bernabé nècuàchìmà, te ndacá tnahá-né nì sàà nùu nècuàchì apóstol, nì nacani-ne xì nècuàchìmà nansa nì cuu na ní xini Saulo Stoho-ndà Señor, te nì cāhàn-yà xì-né. Te nì nacani stná-nè nansa nì quida Saulo ñuu Damasco, nì cāhàn vate cuáhà-né sàhà Jesús ñuu yucán. ²⁸ Ñàyùcàndùá, yucán nì ndòo Saulo ñuu Jerusalén, xicánúú-né xì nèhivì xí Jesús. ²⁹ Te cuáhà gá nì cāhàn-nè sàhà-yá, cónì yúhì-nè. Dècuèndè stná nècuàchì raza-nè cāhàn dàhàn griegu nì cāhàn stná xì-né, cuáhà gá nì ndatnuhu-né xì nècuàchìmà. Doco nècuàchìmà, cuisì xícuni-nè cahni-ñánê. ³⁰ Doco dava nèhivì cahvi stná xí Jesús, nì xinitnùhu-ne sàhà peligrum mà. Ñàyùcàndùá, nì saca-ne Saulo mà cuàhàn-nè ndè ñuu Cesarea, dandu mànuhù nècuàchìmà ñuu Tarso.

³¹ Daaní, inicutu ladu Judea mà, xì ladu Samaria, xì stná ladu Galilea, nì ndudadí uun; vātùnì nataca cuéyàà nèhivì xí Jesús. Ñàyùcàndùá nì nacuahandee gá ini-nè, te chicá nì cahvi víi-né

Stoho-ndà Señor, vàchi nì chindee stná Espíritu ìi xí-yá mii-né, te sàhámà chicá nì nducuahà-né.

Nansa nì nduvàha iin tiàa nani Eneas

³² Daaní, xicánúú Pedro visita inicutu ladu yucán, te nì sàà-nè iin ñuu tii nani Lida ñà-coo-ne visita xì nèhivì xí Jesús ndoó yucán. ³³ Te ñuu mà nì xini-nè iá iin tiàa nani Eneas; ùnà cuà indúhu-né cama, vàchi sàni dàña ìi cuerpu xi-ne.

³⁴ Ñàyùcàndùá, nì cachi Pedro xì-né:

—Cunaha-ní, Eneas: momentu yohó cuàhàn Jesucristu dandúvaha-ya mii-ní. Ñàyùcàndùá ndacuiin-ní, nsida viì-ní cama xi-ní.

Dandu momentu mà nì ndacuiin-nè. ³⁵ Te (nì xicanuu-ne) ñuu Lida mà, xì stná yodò nani Sarón, te nì xini nèhivì-né. Ñàyùcàndùá cuàhà nècuàchì mà nì tenchicùn stná-nè ichì Stoho-ndà Señor.

Nansa nì natiacu iin nècuàchì ñahà nani Dorcas

³⁶ Daaní, tiempu yucán nìsa ìa iin nèhivì xí Jesús ñuu Jope nani Tabita. Te Dorcas nduú quìvì-né dàhàn griegu. Te cuàhà gá obra nìsa quida-ne; cuàhà gá nìsa chindee-né nècuàchì ndahví. ³⁷ Doco quìvì yucán nì quicuehè-nè, te nì xihì-nè. Ñàyùcàndùá, nì dàcùchì nèhivì nsìi ma tècuí, te nì chinduhù-néndò iin quartu dìquì-xí pisu ùi. ³⁸ Dandu nèhivì xí Jesús (ndoó ñuu mà), nì xinitnùhu-ne ñà-yatni uun iá Pedro ñuu Lida. Ñàyùcàndùá, nì techuún-né ùi tiàa nì sàhàn nì sacundahví xì nùù nècuàchì mà ñà-quixi-ne vichi duha. ³⁹ Ñàyùcàndùá, nì quihin Pedro ichì vaxi-ne cutnàhâ-né xì tiàa ma, te nì caquesaa-nè vehe nsìi ma. Dandu nì saca nèhivì mà-né nì nana-ne ndè vehe dìquì-xí. Te yucán nì tnàtuu

nsidaa nècuàchì ñahà cuàán, itá-né sacú-né, dacuní-nè Pedro vestidu-nè xì dùhnù-né, vàchi na nísa itiacu nsì-Dorcas mà, nì sansìcu-nda sìcoto xi nècuàchìmà. ⁴⁰ Dandu nì cachi Pedro xì nsidaa nèhivì mà ñà-nì cáquéé-né fuera. Te na sàni caquee-ne, dandu nì sàcuìn sìsì Pedro, nì xicàn tàhvì-né nùù Dios. Te nì nacuico-né, nì indehè-né ndé indúhu nsì ma, te nì cachi-nè xì ndómà:

—Ndacuiìn-ní, Tabita.

Dandu nì nacuna nècuàchìmà nduchìnúù-né, te na ní xini-nè Pedro, nì ndacòo-ne. ⁴¹ Te nì chitanini Pedro ndahà-né nì ndacani-ne nècuàchìmà. Daaní, nì cana-ne nsidaa nècuàchì dava ga ñà-nansihvi-ne, divi ñahàcuàán mà, xi dava ga stná nèhivì xí Jesús. Te nì cachi-nè xì nècuàchìmà:

—Yohó iá Tabita xi-nsia; sàni natiacu-nè.

⁴² Ñàyùcànduá, nì xitià cuentu mà inicutu ñuu Jope nansa nì cuu xi nsì ma, te cuàhà gá nèhivì nì xinindisa-xi Stoho-ndà Señor. ⁴³ Dandu después, caní quivì nì ndòo ga Pedro ñuu mà, iá-nè vehe iin tiàa nani Simón, iin nècuàchì tùha dacáhì iin.

10

Nansa nì sàcùnaha iin soldadu nani Cornelio ñà-cana-ne Pedro quixi-ne vehe-ne

¹ Ñuu Cesarea nì sandoo cuàhà soldadu. “Tè-italianu” nìsa cachi nèhivì ñuu mà xì soldadu ndoó yucán. Te iin capitán xi soldadu mà nani Cornelio. ² Mii-ne xì nsidaa stná nèhivì ndoó vehe-ne, xínduu-ne nèhivì tnùñuhu cahvi ndisa xi Dios, te chívàha ndisa-ne tnùñuhu xí-yá. Te dasán stná-nè cuàhà dihùn ñà-chindee xi nècuàchì ndahví, te nacuatú cuàhà stná-nè. ³ Te nì cuu iin

quìvì nahi càhúnì nì cuaà nì dàcùnì Dios-nè tuí ndáí vaxi iin ángel quíhvi-ne vehe ndé iá-nèmà, te nì cachi ángel mà xì-né:

—¡Cornelio!

⁴ Dandu nì indehè váha-ne ángel ma, te yúhì cuàhà-né; dandu nì cachi-nè:

—¿Ndíà iá, señor?

Te nì cachi ángel mà xì-né:

—Sàni inini Dios ñà-ndùá xícàn tàhvi-ní nùù-yá, te sàni natùì stná obra xi-ní nùù-yá. ⁵ Ñàyùcàndùá, vichi duha techuun-ní nèhivì cùhùn ñuu Jope, te cana-ní iin tiàa nani Simón Pedro quixi-ne. ⁶ Cunaha-ní, iá-nè vehe iin nècuàchì dacáhì xì iin quisi, te yuhù mar indúhu vehe nècuàchìmà. Pues ñivi Pedro mà icúmì cachi xì-ní nansa ndíà icà-ní quida-ní —nì cachi ángel mà, ⁷ te cuàhàn-nè.

Daaní, luegu nì cana Cornelio ùì mozo xi-ne tnàtuu-ne, te nì cana stná-nè iin soldadu xinúcuáchì nùù-né, vachi iin nècuàchì cahvi víi xi Dios nduú stná nècuàchìmà. ⁸ Dandu nì nacani nsihi-ne xì nècuàchìmà nansa nì cuu, te nì techuún-ñané cùhùn-nè ñuu Jope.

⁹ Daaní, nahi càxíhúì inga quìvì na sá-ítúú-né casaà-nè ñuu mà, dandu ñivi hora mà nì nana Pedro ñivèhé ndé iá-nè, cuàhàn-nè càcàn tàhvi-né nùù Dios. ¹⁰ Dandu nì quesaha-né nì xihì cuàhà-né doco, te cuní-nè cuxi-ne. Ñàyùcàndùá, cuàhàn cuyucun ñà-cudamá-nè. Doco na táñâha ga coo listúàmà, dandu nì dàcùnì Dios-nè iin seña na ian sánî-nè. ¹¹ Nì xini-nè nì nuna ansivi, te yucán iá iin sìcoto na iin dahmà cácuñun nsì-cúmì punta-ñà ñiquì-xí, mànua dècuèndè ndé iá-nè. ¹² Te nì xini-nè ini dahmà mà ñuhú nsidanuu clase quisi; quisi

nahnú, quisì cuàtì, xì quisì nduú laa. ¹³ Dandu nì tiacu-nè cáhàn iin ana cáhàn xì-né, cachí-yà:

—Ndacuiìn-ní cahni-ní quisì jaàn caxì-ní, Pedro.

¹⁴ Doco nì cachi Pedro:

—Còó, Señor mío, mà túhe caxí ñà-quini. Mà túhe caxí ñà-có-ndiá iqué caxí.

¹⁵ Dandu cachí tu ana cáhàn xì-némà:

—Màsà cächì-ní quini iá-si, vächì Dios nduú yùhù, te sàni cächì, iá viì quisì jaàn —nì cachi-yà.

¹⁶ Ùni xichi nì cáhàn-yà ducán, dandu nì nana dahmà mà ansivi mànuhá. ¹⁷ Ñàyùcànduá, cuahà gá nì nacani ini Pedro; ¿ndiá nduá cuní cachàmà? cahan-né. Te divi hora daa sàni caquesaa tiàa nì techuún Cornelio, itá-né yehè, vächì sàni ndacàtnùhù-né nùù nècuàchì ñuu mà ndévi iá vehe Simón mà. ¹⁸ Ñàyùcànduá, meru cáhàn-nè yehè, xicàn tnùhù-né a divi vehe ma iá Simón Pedro, á cóó.

¹⁹ Daaní, Pedro, iá-nè nacání vá ini-nè (ndiá cuní cachi) ñà-nduá nì dàcùnì Dios-nè, te nì cachi Espíritu Ìì xì-né:

—Cunaha-ní, sàni quesaa ùni tiàa cuní cáhàn xì-ní. ²⁰ Ndacuiìn-ní, nuu-ní, te cuahán-ní xì-né. Màsà nacání inì-ní, vächì yùhù nduú ana nì cana xi-né.

²¹ Ñàyùcànduá, nì nuu Pedro dècuèndè ndé itá tiàa vaxi nùù Cornelio mà, te nì cachi-nè xì nècuàchìmà:

—Amádi yùhù cuní-nsià cáhàn xì-nsiá. ¿Índù iin chuun nihi-nsiá vaxi?

²² Dandu nì cacachi nècuàchìmà:

—Nùù capitán Cornelio vaxi-nsi. Nècuàchì ndàà cuisì inì-xì nduú nècuàchìmà. Chívàha viì-né tnùñuhu xí Dios, te cuú ini nsidaa nècuàchì raza-ní

Judea sàhà-né. Te iin ángel ìì xí Dios nì cachi xì-né ñà-nì càná-né mii-ní cùhùn-ní vehe-ne càhàn-ní xì-né cunini-ne —nì cacachi tiàa ma.

²³ Dandu nì dáyáha Pedro tiàa ma ini vehe-ne, te yucán nì caquidì nècuàchìmà iin ñuu. Dandu inga quivì nì naquihin-ne ichì ndacá tnáhâ-né xì Pedro mànuhù. Te iin ùì nècuàchì ñuu Jope cahvi stná xì Dios, cutnáhâ stná-nè xì Pedro cuàhàn. ²⁴ Dandu quivì ùì nì casaà-nè ñuu Cesarea. Te yucán ndiatú Cornelio vehe-ne, mii-né xì tnaha-ne, xì nsi-daa stná nècuàchì chicá cutnáhâ vaha xi-né, vachì sàni cana-ne nècuàchìmà ñà-quixi-ne vehe-ne.

²⁵ Dandu nì sàà Pedro meru vehe ma, te nì quee Cornelio, nì casàhù-nè xì nècuàchìmà, nì sàcuìn sisì-né nì cahvi-né nècuàchìmà. ²⁶ Doco Pedro, nì ndacani-ne nècuàchìmà, cachì-nè:

—Ndacuiin-ní, vachì na tiàa nduú mii-ní, ducán tiàa nduú yùhù.

²⁷ Dandu nì quesaha-né ndatnúhù-nè xì nècuàchìmà, te ducán nì cayàha-ne ini vehe, te nì xini Pedro cuàhà gá nèhivì sàni nataca ndòò-mà.

²⁸ Dandu nì cachi-nè xì nsidaa nècuàchìmà:

—Mii-nsiá, sà-ínáhâ-nsiâ nansa iá ley xi nsiùhù tè-nduú raza Judea, ñà-có-sâha ley xi-nsi nacuat-nahá-nsí xì nèhivì inga ñuu (nahi mii-nsiá). Ni còò stná permisú yàha-nsi vehe-ne. Doco vichi sàni sàni nì cundaà inì nì quida Dios ñà-mà váha cachi-ndà xì nèhivì inga ñuu ñà-có-xiñùhù Dios-nè, te ò nècuàchì sìquini nduú-né. Còó. ²⁹ Ñàyùcàndùá, na ní cana-nsia yùhù quixi, cóni càchí á cóó. Vichi duha nì quihin ichì vaxi. Ñàyùcàndùá, cuní cundaà inì ndià nduá dísáhâ-xí nì cana-nsia yùhù.

³⁰ Dandu nì cachi Cornelio:

—Cunaha-ní, sàcuàhàn-ndà cùmì quivì, divi hora yohó nahi càhùnì nì cuaà nì sandua. Te iníhí' íá dòquí, te xícàn tàhvì nùu Dios. Dandu yucán nì ndecunu iin tiàa nì xinì, ndiaha gá nchií sìcoto xi-ne. ³¹ Te nì cachi-nè xì: “Cornelio, sàni tiacu Dios xícàn tàhvì-ní nùu-yá, te sàni natùì stná obra xi-ní nùu-yá. ³² Ñàyùcàndùá, techuun-ní nèhivì cùhùn ñuu Jope, te cana-ní iin tiàa nani Simón Pedro; íá-nè vehe inga Simón, iin nècuàchì dacáhì xì iin. Yuhù mar nduú vehe-ne. Te nú sàni quesaa-nè yohó, dandu icúmí-nè càhàn-nè xì-ní”. ³³ Ñàyùcàndùá, vichi vichi nì dàsàì razón ñà-quixi-ní. Te vètùnì nì quida-ní nì quesaa-ní. Te vichi, yohó ndoó nsidaa-nsí nùu Dios ndiatú-nsí cunini-nsi nsidaa ñà-ndùá sàni cachi Dios xì-ní —nì cachi Cornelio.

Ñà-ndùá nì cachi Pedro na íá-nè vehe Cornelio

³⁴ Dandu nì càhàn Pedro xì nsidaa nècuàchì mà, cachi-nè:

—Vichi sàni cundaà inì, ñà-ndáà nduá, có-càhìchì inì Dios ni-iin nèhivì. ³⁵ Vàchi có-quidá mà, nú cuisì cahvi víi iin nèhivì mii-yá, te quidá víi-né, dandu icúmí-nè ndee vaha-ne nùu-yá, mate nèhivì ndéni ñuu nì cui nì cùndúú-né. ³⁶⁻³⁷ Te mii-nsiá, sà-ínáhá-nsiâ ñà-ndùá nì cachitnùhu Dios xì raza-nsi Israel, nì dàquésáá-yà iin razón ndiaha nansa nàcùndoo vaha-nda nùu-yá quida Jesucristu. Te Jesucristu, Stoho nsidanicuú nèhivì ñuhivì nduú-yá.

Pues ináhá vaha-nsia ñà-ndùá nì cuu, ñà-dihna Juan nì quixi nì càhàn xì nèhivì, te nì quida ì stná-nè nècuàchì mà. Daaní, ndè ñuu Galilea nì quesaha chuun xi Jesús de Nazaret, te dècuèndè

inicutu ladu Judea nì xitià stná palabra sàhà chuun ma. ³⁸ Te ináhá stná-nsià nansa nì quida-ya, nì nihì fuerte-yà Espíritu Ìì xí Dios. Ñàyucàndüá, nì xicanuu-ya nì quida-ya milagru ndiaha, nì dándúvaha-ya nsidaa ana ndohó quidá ñà-malu, vàchi Yuamánì-yá Dios iá xì-yá. ³⁹ Te nsiùhù, testigu xínduu-nsi, vàchi nì xininùù-nsi nsidaa ñà-ndüá nì quida-ya ladu Judea xì stná ñuu Jerusalén. Dandu nì sahnì nèhivì-yá. Nchìca cruz nì chituu-neyà. ⁴⁰⁻⁴¹ Doco tìxi ùnì quivì nì natiacu-yà nì quida Yua-yá Dios. Dandu cuàhà xichì nì ndecunu-ya nùù nèhivì, doco màdì núù nsidaa-né. Còó, cuisì nùù nsiùhù nècuàchì nì chitnùnì ini Dios ndecunu-ya nùù-xí, vàchi divì nsiùhù nì nacàxin-ya cunduu ana cun-inùù xì-yá na ní natiacu-yà, dècuèndè nì cutnahá stná-yà xì-nsí nì xixi-nsi (nùù mesa). ⁴² Dandu nì sàcùnaha-nsí nùù-yá ñà-dacuítia-nsi palabra sàhà-yá nùù nèhivì, cachi-nsi xì-né ñà-divì mii-yá nì chitnùnì ini Dios nsidandaà sàhà cuàchi nsidan-icuu nèhivì, nèhivì itiácú, xì nèhivì sàni xihì. ⁴³ Te cunaha-nsiá, divì sàhà mii-yá nì cachitnùhu stná nsidaa nècuàchì nìsa cahàn cuenta xi Dios sàhana, nì cachi-nè ñà-sàhà mii-yá vètùni ndoo cuàchi nsidaa ana cunindisa-xi-yá, te ndacùcahan xi quivì-yá —nì cachi Pedro.

Nansa nì ndèe Espíritu Ìì xí Dios ini anima nèhivì inga raza ndoó vehe Cornelio

⁴⁴ Daaní, meru cahàn Pedro, dandu fuerte nì quixi Espíritu Ìì xí Dios ini anima nsidaa nècuàchì (inga raza) iníní má. ⁴⁵⁻⁴⁶ Te nì que-saha ní cahàn-nè dàhàn sàà, ndeníhí vaha-ne Dios.

Ñàyùcàndùá nì ndulocó nècuàchì raza Judea nì quixi xi Pedro, vàchi nì xini-nè dècuèndè stná nècuàchì inga raza sàni nihitáhvi Espíritu Ìi xí Dios. ⁴⁷ Ñàyùcàndùá nì cachi Pedro xì nècuàchì raza-nè xiníndísá-má:

—Sàni xini-nsià nansa nì nihitáhvi stná nècuàchì yohó cucumi-né Espíritu Ìi xí Dios nahi nsiuhù. Ádi còò iin cuní cadi xì nùù-né ñà-cuhiì-né vichi.

⁴⁸ Dandu nì cachi Pedro xì compañeru-nèmà ñà-nì ndácùcahan-né quìvi Jesucristu, te quida ìi-né nècuàchì sàà mà. Ñàyùcàndùá, na ní nsihi nì cuhiì nsidaa nècuàchìmà, dandu nì sacundahví-nè nùù Pedro ñà-nì còò chiì gá-nè iin ùì gá quìvi xì-né.

11

Ñà-ndùá nì cachi Pedro na ní càrà-né nùù nècuàchì xiníndísá ndoó ñuu Jerusalén

¹ Daaní, nì xitià cuentu nansa nì cuu nì xinindísá stná nècuàchì inga raza mà. Dècuèndè stná ladu Judea nì sàà razón mà, te ñàyùcàndùá nì xinitnùhu stná nècuàchì apóstol xì dava ga nècuàchì xiníndísá.

² Sàhájàn na ní nasaa tu Pedro ñuu Jerusalén, dandu nì tnàtuu cuàhà nècuàchì raza-nè nùù-né, te nì quesaha-né xítñùhu-ñané, ³ cachí-nè:

—¿Índù chuun nì quìhitnaha-ní xì nècuàchì có-nchícùn ley xi-nda, te nì yàha-ní vehe-ne nì xixi-nsia?

⁴ Dandu nì naçani nsihi Pedro xì nècuàchìmà nansa nì cuu, te dohó nì cachi-nè:

⁵ —Ñuu Jope ié` xícàn tàhví nùù Dios, te nì dàcùnì-yà yùhù iñàha. Nì xini iin ñà-ndùú nahi dahmà cahnú cáçùhun nsì-cúmì punta-ñà dìquì-xí, te ndè ansivi nì nua vàxan ndé ié`. ⁶ Indéhe váhi,

te nacání inì, ¿ndiá nduá ñuhuma? Te yucán ñuhú nsidanuu clase quisì: quisì nahnú, quisì yùcù, quisì cuàtì, xì stná laa. ⁷ Dandu nì tiacuí cáhàn iin ana cáhàn, cachí-yà xì: “Ndacuiin-ní cahni-nísi caxì-ní, Pedro”. ⁸ Doco nì cachì xì-yá: “Còó, Señor mío, mà túhe caxí ni-iin ñà-quini, ní-iin ñà-có-ndiá ìqué caxí”. ⁹ Dandu, inga xichi nì cáhàn-yà ansivi, cachí-yà xì: “Màsà cachì-ní quini iá-si, vèchi Dios nduú yùhù, te sàni cachì, iá vii-sí”, nì cachi-yà. ¹⁰ Ùni xichi nì cáhàn-yà xì ducán, dandu nì nana dahmà xì quisì mà mànuhá ansivi. ¹¹ Daaní, divi hora yucán sàni quesaa ùni tiàa, itá-né tùvèhé ndé ié. Ndè ñuu Cesarea nì quixi-ne nandúcú-nè yùhù. ¹² Dandu nì cachi Espíritu Ì xì: “Cuahán-ní, cutnaha-ní xì nècuàchì mà cùhùn, doco màdí cachì-ní a ndísá, á coó”. Dandu ní saqui iññu compañerùì iin-ni cahvi stná xì Jesús, divi nècuàchì itá yohó, te ndacá tnahá-nsí cuahàn-nsì (ñuu yucán. Te na ní sàa-nsì), nì quìhvi-nsi ini vehe tiàa nì cana xí. ¹³ Dandu nì nacani-ne xì-nsí nansa nì cuu nì xini-nè iín iin ángel xì Dios ini vehe-ne, te nì cachi ángel mà xì-né: “Techuun-ní tiàa cùhùn ñuu Jope cana-ní Simón Pedro quixi-ne, ¹⁴ vèchi icúmí Pedro mà cachitnùhu-ne xì-ní iin razón ndiaha nansa càcu anima-ní nùù Dios, mii-ní xì nsidaa stná nèhivì vehe-ní”, nì cachi ángel mà. ¹⁵ Daaní, làcà ní quesahí cáhìn xì nèhivì ndoó yucán, te fuerte nì quixi Espíritu Ì xì Dios dìquì-né, nacua nì quida-ya xì ndohó daa. ¹⁶ Dandu ní nsinuu inì nansa nì cachitnùhu Stoho-ndà Señor xì-ndà na ní cachi-yà: “Ñà-ndáà nduá, tècuí nìsa quida ì Juan nèhivì, doco mii-nsiá, tìxi Espíritu Ì xì Dios

icúmí-nsiâ nduhì-nsiá”, nì cachi-yà. ¹⁷ Pues divi ducán ndisa nì cuu stná xì nècuàchì inga raza mà, nì nihítáhvi stná-nè Espíritu Ìì xí Dios nacua nì nihítáhvi ndohó na ní xinindisa-nda Stoho-ndà Jesucristu. Ñàyùcànduá, (nì cundaà inì), divi Dios nduú ana nì quida xi ñà-jaàn, te sàhámà nì nacani inì chicá vaha màsà cádi nùù-yá —nì cachi Pedro.

¹⁸ Dandu na ní nsihi nì inini nècuàchì Jerusalén mà palabra jaàn, dandu nì ndòò vaha inì-nè, te nì naquimanì-né Dios, cachí-nè:

—Pues ñà-ndáà nduá, dècuèndè stná nècuàchì inga raza sàni nihítáhvi ñà-cuu-ne arrepentir sàhà cuàchi-ne, te ducán cundiatú-nè vida ndiaha nicanicuahàn —nì cachi-nè.

Nansa nì xinindisá stná nèhivì ñuu Antioquía

¹⁹ Cunaha-ní, divi tiempu nì casahnì nèhivì Esteban nì quesaha stná-nè quida quini-ne xì nsidaa gá nèhivì xí Jesús. Ñàyùcànduá, cuàhà nècuàchìmà nì xitià nihni cuàhàn cuàhà ñuu. Dècuèndè stná ñuu Fenecia nì casaà dava-ne, xì ndè stná ñuu Chipre, xì ñuu Antioquía. Te yucán nì càhàn stná-nè palabra xi Dios, doco xi cuisì nècuàchì raza-nè Judea.

²⁰ Daaní, dava nècuàchì ñuu Chipre xì dava stná nècuàchì ladu Cirene, nì casaà stná-nè ñuu Antioquía mà, te mii-né, ndisa, nì càhàn-nè xì nèhivì ñuu mà có-nduú raza Judea, nì cachitnùhu-ne ñà-nduú razón ndiaha sàhà Stoho-ndà Jesucristu. ²¹ Te cuàhà gá nì chindee-yánè, vàchi cuàhà nècuàchì ñuu mà nì xinindisá, te nì tenchicùn stná-nè ichì-yá.

²² Daaní, nì xinitnùhu stná nèhivì xí Jesús ndoó ñuu Jerusalén nsidaájàn. Ñàyùcànduá, nì

techuún-né Bernabé cuàhàn-nè Antioquía. ²³ Te na ní sàà-nè yucán, yáha ga nì cudìi ini-nè na ní xini-nè ñà-cuàhà guá gracia sàni sàhatahvì Dios nèhivì yucán. Ñàyùcàndüá, nì càhàn-nè xì nècuàchìmà ñà-siempre Stoho-ndà Señor ni cahvi xi-né. ²⁴ Vàchi Bernabé mà, vaha ndisa ini-nè, vàchi chitu anima-nè Espíritu Ìi xí Dios, te xiníndísá fuerte-nèyà. Te cuàhà gá stná nèhivì ñuu mà nì tenchicùn xì ichì-yá.

²⁵ Dandu nì quihin Bernabé mà ichì cuàhàn-nè ñuu Tarso nandúcu-nè Saulo. Te na ní ndacùhun tnahá-né, nì nacuatnahá-né màndixi-ne ñuu Antioquía. ²⁶ Daaní, inii iin cuà totoo nì nataca-nè xì cuàhà nèhivì xí Jesús, nì dàcuàhá tnahá-né. Te cunaha-ní, divi ñuu Antioquía mà nduú ndé nì que-saha nèhivì cachí-nè cristianu xì nècuàchì nchícùn ichì Jesús.

²⁷⁻²⁸ Daaní, quivì yucán nì casaà stná itnii nècuàchì profeta ñuu mà. Ñuu Jerusalén nì quixi-ne. Te iin-ne nani Agabo; te divi nècuàchìmà nì sàcuìnn-nè mahì nèhivì natácá mà, te nì dàcàhàn Espíritu Ìi xí Dios-nè, nì cachitnùhu-ne ñà-vàxi tnama inicutu ñuhiví. Te ñà-ndàà nduá, vàchi ducán nì cuu ndisa tiempu xi rey cahnú nani Claudio. ²⁹ Ñàyùcàndüá, (na ní tiacu) nèhivì (ñà-vàxi tnama), dandu nì nacani ini-nè chicá vaha chindee-né nècuàchì hermanu (ndahví) ndoó ladu Judea, vátùni cuàha iin iin-ne iyuhu según ñà-ndüá sàà-nè cuàha-ne. ³⁰ Ñàyùcàndüá, nì nacuatnahá dihùn, te nì quida-neà entregar nùù ndahà Bernabé xì Saulo. Dandu nècuàchìmà, nihí-nèà nì sàà (ladu Judea), te nì ndòà ndahà nècuàchì sahnú idónuu.

12

Nansa nì xihì Jacobo, te nì tnì stná Pedro

¹ Daaní, divi tiempu yucán nì dándacú rey Herodes tnì dava nècuàchì natácá cahvi xi Jesús, ñà-dandohó-tené. ² Te iin nècuàchì nì ndoho ma nduú ñani Juan nani Jacobo, vachi nì dándacú rey mà, te nì sahnì-té nècuàchìmà xì espada. ³ Dandu nì xini rey mà cudí ini nècuàchì ñuu mà ñà-nì xihì ndómà, ñàyùcàndùá nì nacani inì-te chicá vaha tnii stná-te Pedro. Meru quivì iá vicò xixí-né pan có-ndùtáchí nì sanduamà. ⁴ Ñàyùcàndùá nì tnì stná Pedro, te nì sàcùndiadi-nè, nì ndòo-ne ndahà soldadu, cùmì cùmì-té nì sandiaa xì-né, te cùmì turnu iá nsiquivì. Te rey mà, cuisì ndiatú-te yaha inga vicò, divi vicò pascua, dandu tavà-té nècuàchìmà ñà-cundehè nèhivì-né, (te cui-nè). ⁵ Ñàyùcàndùá, yucán iá Pedro, ndiadí-nè vehecàa. Doco nècuàchì natácá cahvi xi Jesús, cuahà gá nì xicàn tàhvi-né nuù Dios sàhà nècuàchìmà.

Nansa nì quee Pedro vehecàa nì quida Dios

⁶ Daaní, nì sàà iin ñuu antes quivì cuahàn rey mà tavà-té Pedro cundehè nèhivì-né. Te indúhu-né ini vehecàa ma, quídì naà-né. Te itánduhù stná soldadu iin iin ladu-nè, itnìí-te cadena nuhní-nè, te xí-ita stná soldadu ndiaá yehè. ⁷ Dandu na iin cachí yucán nì ndecunu iin ángel xi Stoho-ndà Señor, te nì natnuù iin luz ini vehecàa ma. Te nì tuxìn ndáha ángel mà diìn tixì Pedro, nì dándacòo-ñané, te nì cachi-nè:

—Ndacuiìn-ní vichi duha.

Daaní, cadena nuhní ndahà Pedro, nì dàñàtnàhá miá. ⁸ Te nì cachi tu ángel:

—Nacuhnì-ní siuhmatìxi-ní, te nacuaìn-ní ndìsàn-ní.

Te na ní nsihi nì quida Pedro ducán, dandu nì cachi tu ángel mà xì-né:

—Cundixi-ní dòò-ní, te cunchicùn-ní yùhù cùhùn-ndà.

⁹ Nàyùcànduá, nì tenchicùn Pedro ángel mà cuàhàn-nè, doco cóni cúndàà ini-nè a ndísá ñà-ndàà nduá cuú xi-né, á coó, vàchi na ian sání-nè quidá Dios nduá cahan-né. ¹⁰ Dandu nì cayàha-ne ndé iín iin soldadu ndiaá, te después nì yàha stná-nè nùù ingà-te, dandu nì sàà-nè ndé yehè cáa cahnú quee-nda calle ñuu mà. Te nì nuna miá, dandu nì caquee-ne fuera cuàhàn-nè. Te nì sàà-nè ndé nacáhdé-nè inga calle, te yucán nì nacoó ángel mà-né cuàhàn-nè. ¹¹ Dandu nì sàà Pedro nì cundaà vaha ini-nè, te nì cachi-nè:

—Vichi sàni cundaà inì, ñà-ndàà nduá, nì techuún Stoho-ndà Señor ángel xi-ya, nì sàà-nè nì tavà-né yùhù ndahà Herodes. Te vitni còò gá iñàha cuu xí nacua nì cuni tè-raza Judea cuu xí.

¹² Daaní, na ní nsihi nì nacani ini-nè sàhámà, dandu cuàhàn-nè vehe María nduú dihi Juan Marcos. Te yucán ndoó cuàhà nèhivì sàni nataca, xicàn tàhvì-né nùù Dios. ¹³ Dandu nì dàcàsàn Pedro tranca mà, cásàhú-nè. Te nì quee iín ñahà chì nani Rode vaxi-ñà cunini-ñà ana cáhàn. ¹⁴ Te nì nacuni-ñà tàchì Pedro. Doco ñà-cuàhà guá cudí inì-ñà, cóni nácúná-ñà yehè; nì dàyáà-ñà nì nansihvià vehe, nì cachitnùha xì nèhivì mà ñà-divi Pedro nduú nècuàchì cáhàn yehè mà. ¹⁵ Doco nèhivì yucán, cóni xìnídísâ-né, ñàyùcànduá nì cachi-nè xì-ñá:

—Ádì sání culocú.

Doco mii-ñá, iin-ni cachí-ña divi ñà-ndàà nduá.
—Còó—cachí-nè—, ádi ángel (ndiaá) xì-né nduú
ana cáhàn.

¹⁶ Doco iníní-né casan yehè, cásàhú ìì Pedro.
Ñàyùcànduá nì (caquee-ne nì) nacuna-ne yehè,
te nì xini-nè ÿdivi Pedro nduú-né! Ñàyùcànduá
nì ndulocó sàstnùhù-né. ¹⁷ Dandu nì cuu ndahà
Pedro ñà-nì cúníní nècuàchìmà ñà-nduá cuàhàn-nè
cachi-nè, te nì nacani-ne nansa nì nihì-né nì
quee-ne vehecàa ma nì quida Stoho-ndà Señor.
Te nì cachi stná-nè xì nècuàchìmà (nì cùhùn-nè)
cachitnùhu stná-nè xì Jacobo xì dava ga com-
pañeru-nè xiníndísá. Dandu nì quee-ne cuàhàn-nè
inga xaan.

¹⁸ Daaní, na ní tùinuù quìvì yucán, cuàhà gá nì
ndulocó soldadu, ¿índù cuàhàn Pedro? cahan-té.

¹⁹ Te rey Herodes, nì dándàcú-te ñà-nanducù-né
cuàhà xaan. Doco cónì nátùì-ne. Ñàyùcànduá,
nì sanicuàchi rey mà sàhà soldadu mà, te nì
sahnì-ñátê. Dandu nì quee rey mà ladu Judea
cuàhàn-te ñuu Cesarea, te yucán nì ndòò-tè.

Nansa nì xihì rey Herodes

²⁰ Cunaha-ní, xiní ùhì rey mà nèhivì ñuu Tiro xì
nèhivì ñuu Sidón. Doco mii-né, cuní-nè nàcùndoo
vàha-ne xì-té, vàchi ndè ñuù-te quixí ñà-ìtiácú-nè
ñuu-nèmà. Ñàyùcànduá, nì nihì-né nì nàcùndoo
vàha-ne xì iin ana xinúcuáchi nùù-té vehe-tè, divi
iin tiàa nani Blasto. Dandu iin-ni nì ndatnuhu
nsidaa-né, te nì catnàtuu-ne nùù rey mà tixi
Blasto mà, (áma níhì-né nàcùndoo vàha-ne xì-té).

²¹ Te nì saquìn-te iin quìvì (quixi tu nsidaa-né).
Ñàyùcànduá, divi quìvì mà nì sàcòò-tè silla cahnú
xí-te, ndixí-te sìcoto viì xí-te, te nì càhàn-te sàhù

xì nsidaa nècuàchìmà. ²² Dandu yáha ga nì càna fuerte-nè, cachí-nè:

—¡Màdì nèhivì ùún cáhàn! ¡Iin dios nduú ana cáhàn! —cachí-nè, cána-ne.

²³ Dandu vichi duha nì dùcùn rey mà iin castigu nì quida ángel xi Stoho-ndà Señor, vàchi cónì tàvá-te tnũñuhu xí-yá. Nãyùcàndùá, nì saxì sindacu inì-te, te nì xihì-te.

²⁴ Doco razón ndiaha xí Stoho-ndà Señor, chicá nì xitià inicutu, te chicá cuàhà nèhivì nì tenchicùn xì palabra mà.

²⁵ Daaní, na ní nsihi nì xìnu chuun nì quida Bernabé xì Saulo ñuu Jerusalén yucán, dandu nì saca-ne Juan Marcos, te ndacá stnahá-né nì quee-ne ñuu mà mànuhù-né.

13

Nansa nì quihin Bernabé xì Saulo iin ichì caní cuàhàn-nè chuun xi Jesús

¹ Ñuu Antioquía mà nì sandoo cuàhà nècuàchì natácá cahvi xí-yá. Te dava-ne nduú nècuàchì chináhá, te dava-ne nduú profeta cachítnùhu razón xi Dios. Te nècuàchì chicá xíquida ducán nì sanduu Bernabé, xì Simón el Negro, xì stná Lucio nì quixi ñuu Cirene, xì stná Saulo, xì stná Manaén, iin nècuàchì dava-ni nì sahnu xi gobernador Herodes.

² Daaní, nì cuu iin quivì na cahvi nsidaa-né Stoho-ndà Señor, te iníhî stná-nè nùù-yá ndoó dòcò-nè, dandu nì cachi Espíritu Ìì xì-né:

—Cunaha-nsiá, cuaán cunduu chuun xi Bernabé xì Saulo vichi, vàchi sàni nacàxin mii-né.

Ñàyùcàndùá, nacoo-nsianè ni cùhùn-nè quida-ne inga chuun xi —nì cachi-yà.

³ Ñàyùcàndùá chicá nì inihii-né, te nì xicàn tàhvi stná-nè nùù-yá. Dandu nì chitàndòó-né ndahà-né dìni Bernabé xì Saulo (ñà-cundujàn seña ñà-sàni nìhì nècuàchìmà chuun ndiaha). Dandu nì ndaquìndèè-né xì nècuàchìmà cuàhàn-nè.

Nansa nì quida Bernabé xì Saulo na ní sàà-nè ñuu Chipre

⁴ Ñàyùcàndùá, nì quihin nècuàchìmà ichì cuàhàn-nè, vàchi sàni techuún Espíritu Ìi-né cùhùn-nè. Te nì sàà-nè ñuu Seleucia. Te yucán nì nana-ne iin barcu cuàhàn-nè ndé iin ñuu cahnú nani Chipre. ⁵ Te meru ñuu ndé nì nuu-ne barcu mà nani Salamina. Dandu cuàhàn-nè veheñùhu xi nècuàchì raza-nè Judea iá yucán, te nì càhàn-nè palabra xi Dios. Te cutnâhâ stná Juan xì-né, xinúcuáchí nècuàchìmà nùù-né. ⁶⁻⁸ Dandu nì nacàhin-ne inii ñuu mà dècuèndè nì sàà-nè inga orilla mar ndé iá ñuu Pafos. Te yucán nì ndacùhun tnahá-né xì iin tètàtnà nani Barjesús. Te Elimas nani stná-te, vàchi ducán cachí-nè xì tètàtnà dàhàn yucán. Iin tè-raza Judea nduú stná-te, te càhàn-te razón xi Dios, cachí-te, doco dandahví uun-tè. Pues divi-tè iá nùù iin nècuàchì nchichí cusáhnû ladu yucán nani Sergio Paulo. Te nècuàchìmà, nì cana-ne Bernabé xì Saulo, vàchi cuní-nè cunini-ne palabra xi Dios. Doco tètàtnà mà, nì càhàn-te dìquì Bernabé xì Saulo, daquítnùhu-tè nùù nècuàchì cusáhnú-má ñà-màsà cúníndísâ stná-nè ichì Jesús. ⁹ Dandu Saulo, ò nì càchí stná-ndà Pablo, fuerte nì quixi Espíritu Ìi xí Dios ini anima-nè, ñàyùcàndùá nì indehè váha-ne tètàtnà mà, ¹⁰ cachí-nè xì-té:

—Ndahví-ní, vèchi dandahví uun-ní nèhivì ñà-cuàhà gá maña quida-ní, te ni-iin ñà-vàha có-cùu inì-ní sàhà-xí, vèchi dèhe ñà-malu nduu-ní. ¿Índù chuun tùha guá-ní datúcù-ní nèhivì ñà-màsà cúnchícùn-nè ichì ndácuisì Stoho-ndà Señor? ¹¹ Doco cunaha-ní, sàhà-ñá quida-ní ducán, ñàyùcàndùá icúmí-ní nihì-ní iin castigu xi Dios vichi. Icúmí-ní cuaà dahuun-ní iin ratu; ni nduà orá mà cútùì ga nùù-ní —nì cachi Pablo.

Dandu vichi duha nì cuaà nùù témà, te nì nàcuùin tnùù dahuan. Ñàyùcàndùá, nì quee-tè cuàhàn-te nanducu-té ana cudità xì-té cacanu. ¹² Te na ní xini nècuàchì cusáhnú-má ñà-ndùá nì cuu, dandu nì xinindisá stná-nè palabra xi Dios, vèchi nì ndulocó-nè sàhà ñà-ndùá chináhá Pablo sàhà Stoho-ndà Señor.

Ñà-ndùá nì quida Pablo xì Bernabé na ní sàà-nè ñuu Antioquía iá ladu Pisidia

¹³ Dandu Pablo xì compañeru-nè, nì nana-ne iin barcu, te nì yàha-ne mar, nì sàà-nè ñuu Perga iá ladu Panfilia. Te yucán nì naco Juan-nè mànuhù-né Jerusalén. ¹⁴ Dandu nècuàchìmà, nì quee-ne ñuu Perga mà nì sàà-nè ndè ñuu Antioquía iá ladu Pisidia. Te quivì descansu cuàhàn-nè visita veheñuhu xi nècuàchì raza-nè Judea, te nì sàcùndoo-ne yucán. ¹⁵ Dandu nì cahvi nècuàchì xícusahnú veheñuhu ma tutu nduú ley xi Dios, xì stná tutu ì nì tiaa nècuàchì profeta sàhana. Dandu nì techuún-né razón nùù Pablo xì Bernabé, cachí-nè:

—Nú iá iin conseju vaha cuàha-nsia nsiùhù, vátùni càhàn-nsià vichi, ñánì.

16 Dandu nì ndacuiin Pablo, te nì dànáhà ndahà-né ñà-nì cúndóó dádî nsidaa-né, te nì cachi-nè:

—Mii-nsiá nècuàchì raza xi Israel, xì nsidaa gá mii-nsiá nècuàchì cahvi stná xì Dios, cunini vàha-nsia. 17 Divi Yua-nda Dios nduú ana càhvi nsidaa nèhivì raza-ndà, vàchi sàhana nì nacàxin-ya xii-ndà ñà-cunduu-ne nèhivì xí-yá. Te na ndoó xícá î-né ñuu Egipto, dandu ndiaha gá nì chindee-yánè, nì quida-ya cuàhà milagru nahnú, te nì tavà nsihí-yánè nù ñuu mà nì caquee-ne libre. 18 Daaní, ùi dico cuà nì xicanuu-ne yucù dãná. Te mate ndahví modo xi-ne, doco nì quidandee ini-yà sàhà-né inii cuá mà. 19 Daaní, después na ní sàà-nè ladu Canaán, dandu nì dándáñúhú î-yá nèhivì ndoó ùsà ñuu nahnú yucán, te nì sàhatahvì-yánè ñuu mà.

20 'Daaní, nì yàha 450 cuà, te inii tiempu yucán puru juez nìsa dandacu-xi nù xii-ndà mà, vàchi ducán nì cachi mii-yá. Te ducán nìsa ìa dècuèndè tiempu nì quesaha Samuel cáhàn-nè cuenta xi-ya.

21 Dandu nì xicàn xii-ndàmà coo iin rey dandacú nù-né, (te màdì gá juez). Ñàyucànduá, nì cachi Dios ñà-iin tiàa nani Saúl cunduu rey xi-ne, iin descendencia xi xii-nda Benjamín, te yua-né nì sanani Cis. Pues divi nècuàchìmà nì dándacú ùi dico cuà nù ñuu-ndà.

22 'Daaní, después nì dácúxíó Dios nècuàchìmà, te nì sàha-ya David chuun dandacuma, vàchi dohó nì cachi-yà sàhà-né: “Sànì xini, vàha ga modo xi dèhe Isaí nani David, te cudî gá inì sàhà-né. (Vàchi ináhî) icúmí-nè quida-ne cumplir nsidaa ñà-nduá cuní coo”, nì cachi Dios. 23 Dandu nì quida

stná-yà comprometer ñà-cunduu iin descendencia ndiaha xí nècuàchìmà ana dacácu xi raza-ndà Israel. Ñàyùcànduá, cunaha-nsiá, divi Jesús nduú ana ndiaha ma nì chitnùnì ini Dios dacácu xi-nda. ²⁴ Doco na táñâha ga quesaha Jesús (càhàn-yà palabra xi-ya), dandu dihna Juan nì quixi nì càhàn sàhù xì nsidaa nècuàchì raza-ndà Israel sàhà-ñá nì cuú-né arrepentir, te cuhì-né. ²⁵ Dandu después na sádaa-ní nsihi vida xi Juan ñuhiví yohó, dandu nì càhàn-nè xì nèhivì, cachí-nè: “¿Ana nduú yùhù, cahan-nsiá? Pues cunaha-nsiá, màdi mii-yá nduí. Doco después na sàni yàhi, dandísá vaxi ana nduú mii-yá. Vàchi yùhù, nì có-nâtùì cundui mozo xi-ya ñà-taví ndisàn-yá”, nì cachi Juan.

²⁶ Ni cúnínì vaha nsidaa mii-nsiá nècuàchì nduú descendencia xi xii-ndà Abraham, xì nsidaa stná mii-nsiá nècuàchì dava ga cahví stná xì Dios, vachi nùù mii-nsiá sàvaxi razón yohó nansa càcu anima-ndà, ñàni. ²⁷ Vachi nècuàchì ndoó ñuu Jerusalén, xì stná tè-xícusahnú nùù-né yucán, cónì cúndàà ini-nè ana nduú Jesús, nì cónì cúndàà stná ini-nè ñà-nduá cuní cachi tutu ì, mate divi nduá cahví-né cada quivì descansu, te divi nduú stná tutu ndé nì cachitnùhu profeta sàhana ñà-icúmí nèhivì cahnì-néyà. Te divi ducán ndisa nì cuu, vachi tè-xícusahnú ñuu-ndàmà, nì dáyáha-tèyá ndahà nèhivì cahnì xì-yá. ²⁸ Mate còò nì-iin falta xi-ya, doco nì xicàn-te nùù Pilatu ñà-cui-yà.

²⁹ Ñàyùcànduá, divi ducán nì cuu nacua nì cachitnùhu tutu ì icúmí cuu xi-yá, nì dandòhó-teyá, (te nì xihì-yà). Dandu nì nanihi nèhivì cuerpu xi-ya nùù cruz, te nì chinduhù-néyà ini cueva.

³⁰ Doco después nì natiacu-yà nì quida Yua-nda

Dios. ³¹ Te cuàhà xichi nì ndecunu-ya nù nècuàchì ladu Galilea nì quixi xi-yá ndè ñuu Jerusalén. Caní quivì nì ndecunu-ya ducán, te nèhivì nì xini xì-yá, testigu xínduu-ne, nacání-né xì nèhivì sàhà-yá.

³²⁻³³ Ñàyùcàndùá, nsiùhù, cachítnùhu-nsi xì-nsiá iin razón ndiaha, vàchi nacua nì quida Dios xì xii-ndà comprometer ñà-ìcúmí-yâ danátíacú-yà Jesús, pues divi ducán sàni quida ndisa-ya vichi tiempu xi ndohó nècuàchì nduú descendencia xi xii-ndà mà. Vàchi dohó cachí Dios nù alabanza ì, divi alabanza ù ndé cachí-yà: “Mii-ní, Dèhemaní nduu-ní. Sà-ìtiácù-ní vichi nì quide”. ³⁴ Daaní, iá gà más ñà-ndùá nì cachi Dios sàhà-ñá cundaà ini-ndà cuàhàn-yà danátíacú-yà Jesús, te mà cúí gà-yà, ni mà téhì cuerpu xi-ya, vàchi dohó nì cachi stná Yuamání-yá xì-yá: “Nacua nì cachì xì David ñà-seguru icúmî cundehè ndahvî mii-né, pues divi ducán icúmî quida stnàì xì mii-ní”, nì cachi-yà sàhana.

³⁵ Ñàyùcàndùá, nù inga alabanza ì iá ndé nì càhàn David xì Dios, te dohó nì cachi-nè: “Mà cuáha-ní tèhì ana ì xí-nî ini yavi”. ³⁶ Pues (in-aha-nda), ñà-ndáà nduá, nì quida vù David mà xì nèhivì ñuu-ndà tiempu xi-ne, nacua nì cachi Dios xì-né, doco nì xihì-nè, te nì ndùxin-ne ndé nì ndùxin xii-né, dandu nì tnàni iquìcúñú-nè ñuhù. ³⁷ Doco Jesús, còo. Cóni tnàni iquìcúñú-yà, vàchi nì natiacu-yà nì quida Yua-nda Dios.

³⁸ Ñàyùcàndùá, ni cúnáhá nsidaa-nsiá ñà-divi sàhà Jesús vátùni ndutu cuàchi-nda, ñàni. ³⁹ Mate tíxi ley sahnú xí Moisés còo nansa ndoo ndisa cuàchi-nda, doco vichi nú ni cúníndísá-ndá Jesús, dandísá, vátùni, vàchi nsidaa ana xiníndísâ xí-yâ,

seguru ndoo nsihi cuàchi-ne. ⁴⁰ Ñàyùcàndùá, cuídadu cundoo-nsia ñà-màsà cúu xí-nsiâ nacua nì cachi nècuàchì sànahà ndé nì cachi-nè:

⁴¹ Cundeheè váha-nsia, mii-nsiá tè-càhíchì inì-xi, vàchi cuàhìn quide iin milagru cahnú tiempu xi-nsia. Doco mà cúníndísâ-nsiá, mate claru ni cachítñuhu nèhivì xì-nsiá, te sàhámà cuisì icúmí-nsiâ ndulocó cuàhà-nsiá, te sàà-nsià ndañuhu dahuun-nsia.

Ducán nì cachi Dios —cachí Pablo.

Nansa nì càhàn Pablo xì cuàhà gá más nèhivì ñuu Antioquia ía ladu Pisidia

⁴² Daaní, na ní quee-ne xì compañeru-nè veheñùhu ma, dandu nì sacundahví nèhivì cuáhà mà nùù-né áma nácání gá-nè xì nècuàchìmà palabra yucán inga quivì descansu. ⁴³ Ñàyùcàndùá, na ní nsihi nì nacuitià nsidaa nècuàchìmà veheñùhu ma, dandu nì tenchicùn cuàhà-né Pablo xì Bernabé, xínduu-ne nècuàchì raza Judea, te xínduu stná-nè nècuàchì inga raza nì yàha ndé religiòn Judea mà ñà-cahvi stná-nè Dios. Dandu Pablo xì Bernabé, nì càhàn-nè xì nsidaa nècuàchìmà ñà-iin-ni nì cúnchícùn-nè ichì-yá ndé nihì ndisa-nda gracia.

⁴⁴ Daaní, nì yàha ùnà quivì, dandu nì nataca tu nèhivì, te làcà iyuhu-né nì cumani cunduu nsidanicuú nèhivì ñuu mà nì nataca ñà-cunini-ne palabra ìì xí Dios. ⁴⁵ Doco dava nècuàchì raza Judea mà, na ní xini-nè ñà-cuàhà guá nècuàchì inga raza sàni nataca, dandu nì cumbìdia ini-nè, te nì càhàn ùhí-nè dìquì ñà-ndùá nì cachi Pablo; quini ga nì càhàn-nè sàhà (palabra ìì mà). ⁴⁶ Doco Pablo xì Bernabé, cóni yúhí-nè; nì naxiconihí-né nùù nècuàchìmà, cachí-nè:

—Primeru mii-nsiá nì nìhìtáhvi-nsiá cunini-nsia palabra ì xí Dios, doco vichi sàni cahíchì inì-nsia palabra mà, na ian có-cùnì-nsià natùì-nsia cucumi-nsiá vida ndiaha nicanicuahàn. Ñàyùcàndùá icúmí-nsí càhàn-nsì razón mà xì nèhivì inga raza yohó. ⁴⁷ Vàchi ducán nì sàcùnaha-nsí nùù Stoho-ndà Dios quida-nsi, vàchi dohó nì cachi-yà (xì Jesús):

Sàni sàhi mii-ní chuun ñà-danátnùù-ní ini anima nèhivì nsidanicuú raza. Sàhà mii-ní icúmí càcu anima nèhivì ndoó dècuèndè ñuu chicá xica ñuhiví, nì cachi Dios.

Ducán nì cachi Pablo. ⁴⁸ Te na ní nsihì nì inini nsidaa nècuàchì inga raza mà, dandu yáha ga nì cudìi ini-nè; palabra vàha ndisa nduá yohó, nì cachi-nè. Dandu nì xinindisá cuàhà nèhivì mà palabra xi-ya, divi nècuàchì nì chitnùnì ini Dios cundiatú anima-xi cutiacu nicanicuahàn. ⁴⁹ Te ducán nì xitià palabra xi Stoho-ndà Jesús ini-cutu ladu yucán. ⁵⁰ Doco nècuàchì raza Judea (có-xiníndísámá), nì dàquítnùhu-ne nùù ñahà cuicà sàhàn veheñùhu mà, xì nùù stná nècuàchì idónuu nùù ñuu mà, te nì nìhì-né nì ndulocó nsidaa nècuàchìmà nì quida-ne. Ñàyùcàndùá, nì cucuahà sàhà Pablo xì Bernabé, dècuèndè fuerza nì catavà-ñánê ñuu mà cuàhàn-nè. ⁵¹ Dandu nì catù-né sàhà-né ñà-nì cóyo yàcá nì tñia ñuu mà, te (seña nduámà ñà-icúmí nècuàchì ñuu-mà cun-sida-ne cuàchi-ne). Daaní, nì quihin Pablo xì Bernabé ichì cuàhàn-nè inga ñuu nani ñuu Iconio. ⁵² Doco nècuàchì xiníndísá nì candòo ñuu Antioquía mà, cuàhà gá nì cudìi ini-nè (sàhà fe xi-ne), te nì chitu stná anima-nè Espíritu ì xí Dios.

14

Ñà-nduá nì caquida Pablo xì Bernabé ñuu Iconio

¹ Daaní, nì sàà Pablo xì Bernabé ñuu Iconio, te nì quihvi-ne veheñùhu xi nècuàchì raza-nè Judea nì càhàn-nè sàhù. Ñàyùcàndùá, cuàhà nèhivì raza-nè ndoó yucán nì xinindisá stná-nè, xì cuàhà stná nècuàchì raza ñuu mà. ² Doco dava nècuàchì raza Judea cóni xìníndísámá, nì dacà-né dìni nècuàchì ñuu-nè mà. Ñàyùcàndùá, cóni cùú gá ini nècuàchì ñuu mà sàhà compañeru-nè xiníndísá. ³ Doco Pablo xì Bernabé, caní quìvì nì sandoo-ne yucán, te cuàhà gá nì càhàn vate-né xì nèhivì; cóni yúhî-nè, vàchi nì cundee ini-nè Stoho-ndà Señor sàhà gracia xi-ya. Te mii-yá, nì chindee-yánè, te nì quida-ne milagru ndiaha sàhà-ñá cundaà ini nèhivì divi ñà-ndáà nduú palabra chináhá-nè mà. ⁴ Doco nì tàhndè dava nècuàchì ñuu mà. Dava-ne nì ndòo-ne ladu xi nècuàchì raza Judea, te dava-ne nì ndòo-ne ladu xi nècuàchì apóstol. ⁵ Dandu nì nacuatnahá nècuàchì raza Judea mà xì dava ga nècuàchì ñuu mà, xì stná tè-xídandacú, te vaxi nsidaa-né carrera ñà-cuní-nè quida quini-ne xì Pablo xì Bernabé, cuní-nè cahni-né nècuàchìmà xì yùù. ⁶⁻⁷ Doco nècuàchìmà, nì xinitnùhu-ne ñà-vàxi nsidaa nèhivì mà, te nì xinudèhé-nè cuàhàn-nè ladu Licaonia ndé iá ñuu Listra xì ñuu Derbe xì rancho cuati xí ñuu mà. Te inicutu ma ní nacàhin-ne nì càhàn-nè xì nèhivì ñà-nduú razón ndiaha.

Nansa nì caquida nèhivì siùmí ñuu Listra, nì cani yuu-né Pablo ñà-cui nècuàchìmà

⁸ Cunaha-nsiá, ñuu Listra mà nìsa là iin tiàa cuhí sàhà-xí, vàchi ducán nì quesaa-nè ñuhiví. Te sàhámà nicanicuahàn iá-nè; mà cùì caca-ne.

⁹ Doco (iin quivì) na cáhàn Pablo, dandu nì inini stná nècuàchì mà. Te na ní indehè váha Pablo-nè, nì cundaà ini-nè xiníndísâ vâha nècuàchìmà, te sàhá mà mà úhì nduvàha-ne. ¹⁰ Ñàyùcàndüá, nì cáhàn ndee Pablo xì-né, cachí-nè:

—Ndacuiin-ní, cuiin ndaà-ní.

Dandu vichi duha nì ndacuiin nècuàchìmà, te nì quesaha-né xicánúú-né. ¹¹ Te na ní xini nèhivì cuáhà yucán ñà-ndüá nì quida Pablo, nì càna ndee-né, cachí-nè:

—¡Ádi stoho-ndà xínduu nècuàchì yohó, te nì nuu-ne ñuhivì yohó nì nanduu-ne tiàa! —nì cachi nècuàchìmà, cáhàn-nè dàhàn mii-né ladu Licaonia yucán.

¹² (Cunaha-nsiá, iin stoho nècuàchì siùmí mà nduú yùù yócò nani) Júpiter, ñàyùcàndüá ducán nì cachi-nè xì Bernabé. (Te inga stoho-nè nani Mercurio.) Ñàyùcàndüá, divi ducán nì cachi-nè xì Pablo, vâchi chicá cáhàn Pablo nùù Bernabé.

¹³ Te ñuu mà nisa ìa stná iin tiàa dacuxi-xì Júpiter mà ndé íá vèha orilla ñuu mà. Ñàyùcàndüá, vèha cuàhàn tè mà xì cuàhà nèhivì, te ndacá stná-te idunsiquì nì nducutu xì ita, cuàhàn-te cahni-tésî cunduu-sì promesa nùù Pablo xì Bernabé nì cúí.

¹⁴ Doco na ní xinitnùhu nècuàchìmà sàhájàn, dandu nì dàcuàchí-né orilla sìcoto xi-ne (ñà-nì cuduchi guá ini-nè), te nì dàyáà-nè nì quihvi-ne mahi nèhivì cuáhà yucán, te nì càna ndee-né xì nècuàchìmà, cachí-nè:

¹⁵ —¡Ay, señores! Màsà quídá-nsiá xì-nsí ducán, vâchi iin-nì xínduu stná-nsi nèhivì ùún nahi mii-nsiá. Te divi vâxi-nsi cachitnùhu-nsi xì-nsiá ñà-ndiá ìcà-nsiá naco-nsia yùù yócò yohó, vâchi

còo ni-iñàha quidá, te cunchicùn-nsià Dios iá nicanicuahàn, vàchi cuisì mii-yá nì quidavàha xi ansivi xi ñuhù íchí, xì mar, xì nsidaa gá ñà-lá ñuhiví. ¹⁶ Te tiempu nì yàha xi-nda nì sàha-ya nèhivì lugar cundoo-ne ñuhiví modo xi mii-né, ¹⁷ mate siempre sàha-yàndó ñà-cundaà ini-ndà nansa iá-yà, vàchi màni gá quidá-yá xì-ndà, dacuún-yá dàvì sàhà-ñá cana ñà-cuxi-nda, te ndenuu ini-ndà, dandu cudiì cuáhà ini-ndà —nì cachi Pablo.

¹⁸ Doco mate ducán nì cachi-nè xì nèhivì cuáhà mà, ùhì nì sadi-nè nùù nècuàchìmà ñà-màsà cáhni-né idunsiquì-mà cunduu-sì promesa nùù-né.

¹⁹ Daaní, dava nècuàchì raza Judea ndoó ñuu Antioquía xì ñuu Iconio, nì quixi stná-nè ñuu Listra mà, te nì dàquítnùhu-ne nùù nèhivì ñuu mà. Ñàyùcàndùá, nì cacani yuu nècuàchìmà Pablo, nì sahnì-ñáné nì cahan-né. Dandu ñuhú nihni-ne nècuàchìmà cuàhàn-nè iladu ñuu mà, te yucán nì nacoo-ñané. ²⁰ Doco después na sání nat-aca nècuàchì xiníndísâ ndé indúhu-né, dandu nì ndacuiin-nè mànuhù-né ñuu mà inga tu. Daaní, inga quivì cutnàhâ-né xì Bernabé nì quihin-ne ichì cuàhàn-nè chicá nùù-xí ndè ñuu Derbe. ²¹ Te yucán nì càhàn stná-nè xì nèhivì ñà-ndùú razón ndiaha xí Dios. Ñàyùcàndùá, cuáhà nècuàchìmà nì xinindísâ stná, te nì dàcuáhâ-né palabra xi-ya.

Daaní, nì quihin tu Pablo xì Bernabé ichì mànuhù-né, nì nayàha-ne ñuu Listra xì ñuu Iconio, te nì nasaa-nè ñuu Antioquía. ²² Te iin iin ñuu ndé nì nayàha-nemà nì nacuahandee ini-nè nèhivì xiníndísâ, cachí-nè xì nècuàchìmà ñà-iin-ni

ni cúníndísâ vâha-ne, te quidandee stná ini-nè, vâchi cuàhà vida icúmí yâha nsidaa nèhivì cuní sàà ñuhivì ìì xí Dios. ²³ Te iin iin ñuu mà nì quida stná-nè nombrar iin ùì nècuàchì sahnú cundu ana codònuù nùù nèhivì xí Jesús ndoó yucán. Te na ní cuu nècuàchì mà nombrar nì xicàn tàhvì cuàhà-né nùù Dios, te nì inihì stná-nè. Dandu Pablo xì Bernabé, nì cachi-nè xì nsidaa nècuàchì xiníndísá-má:

—Yohó ni ndóo-nsia ndahà Stoho-ndà Señor, vâchi divi-ya nduú ana sàxìndísâ-nsiá vichi —nì cachi-nè.

Nansa mànuhù Pablo xì Bernabé ñuu Antioquía íá ladu Siria

²⁴ Daaní, nì nayàha-ne ladu Pisidia, xì ladu Panfilia, ²⁵ te nì nasaa-nè ndè ñuu Perge. Te na ndoó-né yucán nì càhàn stná-nè xì nèhivì ñà-nduú razón ndiaha xí Dios. Dandu nì yàha-ne chicá nì nù dècuèndè ñuu Atalia; ²⁶ te yucán nì quècoyo-ne iin barcu, nì yàha-ne mar, mànuhù-né ñuu Antioquía, vâchi divi yucán nduú ñuu ndé nì cachi nèhivì xì-né ñà-nì cúhùn-ne chuun xì Dios, te nì cúcúmí-né cuàhà gracia xi-ya. Te vichi ndisa, sàni xìnu vù chuun xi-ne mà.

²⁷ Daaní, ñuu Antioquía mà nì dànátácá tnahá-né xì nsidaa nècuàchì xiníndísâ, te nì nacani nsihi-ne xì nècuàchì mà nansa nì chindee Dios-nè, te nì sàhatahvì-yá nì xiníndísá stná nècuàchì ñuu xicà. ²⁸ Dandu caní quivì nì ndòo Pablo xì Bernabé ñuu Antioquía mà, cutnâhâ-né xì dava ga nècuàchì nchícùn ichì-yá.

15

Ñà-ndüá nì ndatnuhu nèhivì xí Jesús na ní nat-aca-nè ñuu Jerusalén

¹ Daaní, ñuu Antioquía yucán nì casaà stná dava nècuàchì ñuu Judea. Te nì quesaha-né dacuahá-né nèhivì xiníndísâ, te dohó nì cachi-nè:

—Fuerza màcòo seña xí Dios ìcà-nsiá, vàchi nú coó, còò salvación xi-nsia, vàchi ñà-jaàn nduú estilu nì nacoò xii-ndà Moisés.

² Dandu Pablo xí Bernabé, cuàhà gá nì cuàà-nè xì nècuàchìmà, te nì cucahnú chuun ma. Ñàyùcàndüá, ndüi-nè nì caquee-ne nombradu xì itnii gá nèhivì ñà-cùhùn-nè ñuu Jerusalén nataca-nè xì nècuàchì apóstol xì stná nècuàchì sahnú idónuu yucán, te ndatnuhu víi nsidaa-né sàhà chuun ma.

³ Ñàyùcàndüá, nèhivì xí Jesús ñuu Antioquía yucán, nì sàndaca ichi tnahá-né, te cuàhàn nècuàchì nombradu mà. Nì yàha-ne ñuu Fenicia, xì ñuu Samaria, te yucán nì càhàn stná-nè xì nèhivì xí Jesús, nì nacani-ne nansa nì quihvi cuàhà nècuàchì ñuu xicà ichì mii-yá. Ñàyùcàndüá, cuàhà gá nì cudii ini nècuàchì iní má.

⁴ Daaní, na ní sàà nècuàchì nombradu mà ñuu Jerusalén, dandu nì casàhú stnahá-né xì nècuàchì apóstol xì nècuàchì sahnú idónuu, xì nsidaa gá stná nèhivì xí Jesús. Te nì nacani-ne nsidaa ñà-ndüá nì quida-ne, xì nansa nì chindee Dios-nè sàhà chuun nì sàhàn-nè. ⁵ Doco dava nècuàchì fariseu xiníndísâ stná ichì-yá, nì ndacuìta-ne, te nì cachi-nè:

—Nsidaa tiàa inga raza mà, xiñuhu màcùtuu stná seña xí Dios ìcà-né, te màcùnaha stná-nè ñà-nì chívàha-ne ley sàhana xí Moisés —nì cachi-nè.

⁶ Ñàyùcàndùá, nì nataca cànúú nsidaa nècuàchì apóstol, xì nsidaa gá stná nècuàchì sahnú idónuu, te nì ndatnuhu-né sàhà chuun ma. ⁷ Cuàhà gá nì càhàn-nè; dandu nì ndacuiin Pedro, te nì cachi-nè:

—Sà-ìnáhá-nsiâ nansa nì quida Dios sàcuàhàn-ndà itnii cuià, ñáni. Nùù tàcá-ndà nì cachi-yà ñà-yùhù cunduu ana càhàn xì nècuàchì inga raza sàhà-ñá cunini stná-ne razón ndiaha xí-yá, te cunindisá-né. ⁸ Te sàhà ñà-ìnáhá-yá nansa iá anima nsidanicuú nèhivì, ñàyùcàndùá nì quida-ya xì nècuàchìmà nacua nì quida stná-yà xì ndohó daa, nì sàhatahvì stná-yànè Espíritu Ìi. Dandu nì cundaà ini-ndà, stná nècuàchìmà sàni ndee vaha nùù-yá. ⁹ Te sàhà-ñá iin-ni ndeníhí vaha-ya ndohó xì stná mii-né, ñàyùcàndùá nì nsida ndoo stná-yà cuàchi anima-nè na ní xinindisá-né. ¹⁰ Doco vichi ¿ìndù chuun có-ndôo ini-nsià xì ñà-ndùá nì quida Dios, te cachí-nsià xì nècuàchì inga raza mà ñà-fuerza chivàha stná-nè estilu sàhana ma, vachi nahi yugu vèe nduá? Ni mii-nda, te ni xii-ndà, cóni cúndéé ini-ndà chivàha-ndañá. ¹¹ Còó, (ni mà cácu stná-ndà sàhà ley mà), vachi xiníndisá-ndá ñà-sàhà cuisì gracia xì Stoho-ndà Jesucristu icúmí càcu anima-ndà, te divi ducán stná xì nècuàchì inga raza mà, sàhà cuisì gracia xi-ya càcu stná-nè —nì cachi Pedro.

¹² Daaní, dadí uun nì nàcùndoo nèhivì cuàhà mà, dandu nì nacani stná Bernabé xì Pablo ñà-ndiaha guá nì quida Dios na ní xicanuu-ne mahì nèhivì inga raza, te nì chindee-yànè nì quida-ya cuàhà milagru ndiaha yucán, cuàhà milagru fuerte.

¹³ Daaní, nì nsihi nì cacahàn nècuàchìmà, dandu nì càhàn stná Jacobo, cachí-nè:

—Cunini vâha-nsiá ñà-nduá cuàhìn cachì, ñáni.
 14 Sàni nacani Simón (Pedro) xì-ndà nansa nì quida Dios (sà-ìá tiempu), nì indehè ndahví-yà nècuàchì inga raza, te nì quesaha-yá nì nacàxin stná-yà nè ñà-cunduu stná-nè nèhivì xí-yá. 15 Te divi ducán cachí stná libru nì tiaa nècuàchì profeta sàhana, vâchi dohó cachí iin tutu mà:

16 (Cáhàn Dios, cachí-yà): “Icúmî naxicocuîin de-spués, te nachindee saa-túí nècuàchì de-scendencia xi David, vâchi cuàhà tnùndoho sàni yâha-ne; doco ndiaha mání icúmî-né nàcùndovii-né quide. Na ian nduyucun saa iin vehe sàni chàhmà, ducán icúmî raza David mà nanihítàhvì sàà-né quide. 17 Te nú ducán, dandu nsidaa stná nècuàchì raza dava ga inga ñuu, icúmî stná-nè nanducu-né yùhù ana nduú Stoho ñuhívì, vâchi nèhivì-xí xínduu stná-nè”.

18 'Ducán nì cachì Stoho-ndà Señor, vâchi dècuèndè chicá sàhana sàni cachitnùhu-ya ñà-dùcán icúmî cuu.

19 'Ñàyùcànduá, yùhù cachí xì-nsiá sàhà nècuàchì inga raza sàni caquìhvi ichì Dios: chicá vâha màsà cuáhachuún gá-ndané xì ley sàhana ma. 20 Chicá vâha tiaa-nda iin tutu dacúhùn-ndà nùù-né, te cachi-ndà xì-né ñà-mà váha caxì-ndà comida nì sàcùndoo nùù yùù yócò, vâchi sàni ndòo quinia. Ni màsà cáhàn-ndà xì ni-iin nèhivì cóni nándàhà xì-ndà. Ni màsà caxì-nda cuñu quisi dacuáhnâ uun nèhivì. Te màsà cúxí stná-ndà nùù.
 21 (Cuisi ñà-jaàn-ní xiñuhu chivâha-ne), vâchi ley xi Moisés mà, dècuèndè sàhana ndoó cuàhà tiàa iin iin ñuu chináhá xán, te cada quivì descansu cahví-nèa ndé natácá-nè veheñùhu —nì cachi Jacobo.

22-23 Daaní, chicá nì ndatnuhu nècuàchì apóstol, xì nècuàchì sahnú idónuu, xì nsidaa gá stná nèhivì xí Jesús, te nì nacàxin-ne ùì nècuàchì idónuu ma ñà-cutnahá-né xì Pablo xì Bernabé cùhùn-nè ñuu Antioquía, cunihi-ne carta-mà cùhùn. Te nècuàchì nì caquee nombradu mà, iin-ne nani Judas Barsabás, te inga-nè nani Silas. Te dohó cachí tutu mà: “Nsiùhù tè-ìcúmí chuun nùù Jesús, xì stná nècuàchì sahnú idónuu, xì nsidaa gá stná nèhivì xí mii-yá, cásàhú-nsì xì mii-nsiá nècuàchì ñani-nsì inga raza ndoó ñuu Antioquía xì ladu Siria xì ladu Cilicia. ²⁴ Cunaha-nsiá, sàni xinitnùhu-nsi nì sàhàn dava compañeru-nsi yucán ndé ndoó-nsiá, te nì dànacání ini-nè mii-nsiá ñà-nì cachi-nè ñà-fuerza màcò seña xì Dios ìcà-nsiá, te fuerza chivàha stná-nsià ley sànaaha, nì cachi-nè. Ñàyùcànduá nì ndulocó-nsià nì quida-ne. Doco màdì nùù nsiùhù nì ndàcú núù-né ñà-dàcuàhá-né ducán, còó. ²⁵ Sàhà ñà-jaàn nduá iin-ni nì ndatnuhu váha nsidaa-nsí, te nì cachi-nsì chicá vaha nacàxin-nsi iin ùì nèhivì cutnahá xì ñani màni-ndà Bernabé xì Pablo sàà ndé ndoó-nsiá. ²⁶ Vàchi sà-ìnáhá-nsià nècuàchì mà, (ñà-cuàhà guá vida) sàni yàha-ne sàhà Stoho-ndà Jesucristu, dècuèndè cuàhàn-nè cui-nè nì cùí. ²⁷ Pues divi-ne sàni techuún-nsí, te cutnáhá stná-nè xì Judas xì Silas casaà ndé ndoó-nsiá ñà-cachitnùhu nsidaa-né nansa iá ñà-nduá nì ndatnuhu-nsí. ²⁸ Vàchi cachí Espíritu ìì xí Dios, te cachí stná nsiùhù, chicá vaha màsà dándácû-nsí ñà-chivàha-nsia cuàhà ìñàha, cuisì iin ùì ley nduá chicá xiñuhu, divi ñà-yòhó: ²⁹ ñà-màsà cáxi-nda ñà-nduá nì sàcùndoo nùù yùù yócò, te màsà cúxí-ndá nì; ni màsà cáxi-nda cuñu quisì nì sàhná uun; te ni-iin nèhivì, màsà cáhàn-nè xì ana

cóni nándàhà xì-né. Cunaha-nsiá, nú ni chívàha ndisa-nsia ñà-jaàn, dandu ñà-sànì quida viì-nsiá cundua. Ni cúcuéê ni-nsia”. Ducán cachí tutu mà.

³⁰ Ñàyùcàndùá, nì techuún nècuàchì Jerusalén mà nsidaa nècuàchì nombradu mà cuàhàn-nè ñuu Antioquía. Te na ní casaà-nè yucán, nì dānátácá tnahá-né xi nsidaa nècuàchì xiníndísá-xí-yâ, te nì quida-ne entregar tutu mà. ³¹ Te na ní nsihi nì cahvi nècuàchì mà tutu mà, dandu cuàhà gá nì cudì ini-nè, vâchi cuàhà gá nì chindee razón mà mii-né. ³² Dandu, Judas xì Silas, nì càhàn stná-nè nì nacuàhandee ini-nè nsidaa nèhivì xí Jesús ndoó yucán, vâchi nduú stná-nè profeta cachítñuhu razón xi Dios. Ñàyùcàndùá chicá nì sàà nècuàchì mà nì sàcùnihu vâha ndisa ini-nè mii-yá.

³³ Daaní, yucán nì candò Judas xi Silas it-nii gá quivì, dandu nì ndaquìndèè stnahá-né, te nì naquimanì váha stnahá-né, cuàhàn-nè quihin-ne ichì nùhù-nè. ³⁴⁻³⁵ Doco Silas, nì nacani ini-nè ñà-ndò chii gá-nè yucán. Stná Pablo xì Bernabé, nì candò stná-nè yucán. Ñàyùcàndùá, mii-né xì cuàhà gá stná-nè, iin-ni nì chinaha stnahá-né ñà-ndùú palabra xi Stoho-ndà Señor, te nì càhàn-nè xì nèhivì ñà-ndùú razón ndiaha nansa càcu-ne.

Nansa nì quihin Pablo ichì cuàhàn-nè ñà-ùì cacanu-ne xì Palabra xi Dios

³⁶ Daaní, nì yaha chii tiempu, dandu nì cachi tu Pablo xì Bernabé:

—Cùhùn tu-nda naxicocuñ-ndà nsidaa ñuu ndé nì sàhàn-ndà nì càhàn-ndà palabra xi Stoho-ndà Señor, te nàcòtò-ndà ñanìtnaha-nda cahvi xi-yá

ñuu yucán sàhà ñà-cundaa ini-ndà nansa nihí-né cuàhàn —nì cachi Pablo.

³⁷ Doco Bernabé, nì nacani ini-nè cundaca stnahá stná-nè xì Juan Marcos cùhùn. ³⁸ Doco Pablo, cónì cùnì-nè, vàchi tuxí íní-nè, mà váha cundaca-ne nècuàchìmà cùhùn, vàchi na ní sàhàn-nè ñuu Panfilia daa, nì nacoò nihni nècuàchìmà-né màndixi-ne, cónì sàhàn gà-nè chii gá nù-xí quida-ne chuun ma. ³⁹ Ñàyùcàndüá, nì cuàà Pablo xì Bernabé sàhà chuun ma; màncüí cundoo-ne de acuerdo; dècuèndè nì sàà-nè nì tàhndè dava-ne. Sàhámà nì saca Bernabé Marcos mà, nì canana-ne barcu cuàhàn-nè ñuu Chipre. ⁴⁰ Daaní Pablo, nì saca-ne Silas ñà-cutnahá-né cùhùn. Dandu nècuàchì hermanu ndoó yucán, nì xicàn tàhvi-né nù Dios sàhà nècuàchìmà ñà-nì chíndéé gracia xì-ya mii-né ichì cùhùn-nè. Ñàyùcàndüá, nì quihin-ne ichì cuàhàn-nè, ⁴¹ nì nacàhin-ne ladu Siria xì ladu Cilicia, te iin iin ñuu ladu yucán nì càhàn-nè xì nèhivì cahvi xì Jesús nì nacuañhandee ini-nè nècuàchìmà.

16

Nansa nì quesaha Timoteo xicánúú-né cutnàhâ-né xì Pablo xì Silas

¹ Daaní, nì nasaà Pablo xì Silas ñuu Derbe xì ñuu Listra. Te yucán iá iin nècuàchì chii nchícùn stná ichì Jesús nani Timoteo. Dèhe iin nècuàchì ñahà raza Judea nduú-né. Te cahvi stná dihi-némà mii-yá. Doco yua-né, iin nècuàchì raza griegu nduú-né. ² Te Timoteo mà, quidá víi ndisa-ne, cachí nsidaa nèhivì xí Dios ñuu Listra xì ñuu Iconio yucán. ³ Pues divi nècuàchìmà cuní Pablo cutnahá stná xì-né cùhùn. Ñàyùcàndüá, nì saca-ne

nècuàchìmà nì chicoo-ne seña xi raza-nè Judea ìcà-né sàhá màsà cùdúchí ini nècuàchì raza-nè ndoó ladu yucán, vàchi nsidaa nècuàchìmà, ináhá-nê ñà-iin nèhivì raza griegu nduú yua Timoteo mà. ⁴ Daaní, Pablo xì compañeru-nè mà, nì quihin-ne ichì cuàhàn-nè, te ñuu ñuu nì nacàhin-ne, nì càhàn-nè xì nèhivì xí Jesús, nì cachitnùhu-ne ñà-nduá icúmí-nê chivàha-ne nacua nì sàcùnaha-né nùù nècuàchì apóstol xì dava ga nècuàchì sahnú ñuu Jerusalén. ⁵ Ñàyùcànduá, nì nacuàhandee ini nsidaa nècuàchì cahvi xi Jesús ndoó nsidaa ñuu mà, te quivì quivì nì nducuahà gá stná-nè.

Nansa nì dàcùnì Dios Pablo seña xi-ya, te nì xini-nè ín iin nècuàchì ladu Macedonia cana-xi-né

⁶ Daaní, Pablo xì compañeru-nè, nì dàndàcú Espíritu Ìì xí Dios nùù-né ñà-màsà cùhùn-nè xì razón ndiaha ndè ladu Asia. Ñàyùcànduá, nì yàha-ne ndè chicá nùù-xí cuàhàn-nè, te nì nacàhin-ne ladu Frigia xì ladu Galacia. ⁷ Dandu nì sàà-nè raya ladu Misia, te yucán nì cuni-nè nàcahnde-nè sàà-nè ndè ladu Bitinia. Doco cónì sáha Espíritu Ìì xí Jesús quida-ne ducán. ⁸ Ñàyùcànduá, nì yàha ndaà-nè inii ladu Misia, te nì sàà-nè dècuèndè ñuu Troas. ⁹ Dandu ñuú nì dàcùnì Dios Pablo iin seña, nì xini-nè ndè ladu Macedonia, te yucán ín iin tiàa ñuu mà, cachí-nè: “Nahà-ní ladu Macedonia yohó, te chindee-ní nsiùhù”, cachí-nè. ¹⁰ Daaní, ñà-nì sàní Pablo ducán, ñàyùcànduá vichi duha nì nsidayucun-nè ñà-cùhùn-nè yucán, mii-né xì compañeru-nè xì stná yùhù, vàchi sàní cundaà ini-nsì, Dios nduú

ana techúún-xí-nsí cùhùn-nsí cachitnùhu-nsi xì nèhivì ladu mà ñà-nduú razón ndiaha xí-yá.

Nansa nì tàvà Dios Pablo xì Silas vehecàa íá ñuu Filipos

¹¹ Daaní, nì nana-nsi iin barcu ñuu Troas mà, te nì quihìn-nù ichì cuàhàn-nu ñà-yàha-nù mar. Te nì yàha ndaà-nsi dècuèndè ñuu Samotracia, dandu inga quivì nì sàà-nsi ñuu Neápolis. Yucán nì nuu-nsi barcu mà, ¹² te cuàhàn-nsi chicá nùù-xì dècuèndè ñuu Filipos. Te divi ñuu mà nduú ndé íá chuun chicá nahnú ladu Macedonia yucán, te ndoo cuàhà stná nècuàchì Roma yucán. Pues divi ñuu yucán nì sàà-nsi nì sandoo chii-nsí itnii quivì.

¹³ Daaní, na ní sàà iin quivì descansu, dandu nì quee-nsi ñuu mà cuàhàn-nsi yuhù yúte ndé siempre natácá itnii nèhivì xícàn tàhvì nùù Dios. Ñàyùcànduá, nì sàà-nsi yucán, nì sàcùndoo-nsi, te nì càhàn-nsi palabra xi Dios nì inini nècuàchì ñahà nì casaà stná yucán. ¹⁴ Te iin nècuàchìmà nani Lidia. Ñuu Tiatira nduú ñuu-nè, te chuun quidá-né nduá dicó-né sìcoto finu moradu. Te cahví stná-nè Dios. Ñàyùcànduá na ní càhàn Pablo palabra ì, ndiaha gá nì chindee Dios-nè ñà-nì inini vaha-ne ini anima-nè, te nì xinindisá stná-nè palabra mà. ¹⁵ Dandu nì cuhì stná-nè, mii-né xì nèhivì vehe-ne. Te después nì càhàn-nè xì-nsí nì sacundahví-nè nùù-nsí, cachí-nè:

—Nú sàni cundaà inì-nsia ñà-iin nècuàchì nihnú vaha ndisa ini xì Jesús nduí, dandu yàha-nsia vehi cundoo chii-nsiá —nì cachi-nè.

Te vètùnì nì cundee-né nì candisá-nsí cundoo-nsi yucán.

¹⁶ Daaní, iin quivì cuàhàn-nsí ndé xîcàn tàhvi-nsí nùù Dios, dandu nì ndacùhun tnahá-nsí xì iin ñahà chii inácaa iin ñà-malu inì-xi, te sàhà ñà-malu-mà tùha-ñà cachì-ña suerte xi-nda. Ñàyùcàndùá, tiàa xídandacu-xi sàhà-ñá, vihi dihùn níhì-té ñà-tùha-ñà cachì-ña suerte xi nèhivì. ¹⁷ Pues divi ñahà chii mà nì quesaha-ñá nì tenchicùn-ña nsiùhù, ndáhi-ña palabra (sàhà-nsí), cachí-ña:

—Tiàa yohó, nècuàchì xinúcuáchí nùù mii-yá dandacú ndé chicá ansivi xínduu-ne, te cachítñuhu-ne xì-ndà nansa iá ichì ndé càcu anima-ndà —nì cachì-ña.

¹⁸ Pues nsiquívì nì quida-ñà ducán, dècuèndè màni cúndéé gâ ini Pablo. Ñàyùcàndùá, nì nacuico-né yàtà-né nì càhàn-nè xì ñà-malu iá inì-ña, cachì-nè:

—Ndácùcahín quivì Jesucristu, te dandacú nùù yohó ni yúxìn-yó ini ñahà chii jaàn, te cuáhân.

Dandu vichi duha nì quee ñà-malu cuàhàn.

¹⁹ Doco tiàa xínduu patrón xi-ñà, nì cundaà inì-te ñà-mà níhì gá-te dihùn sàhà-ñá. Ñàyùcàndùá, nì catnii-tè Pablo xì Silas, te nì dìtá-tené cuàhàn-te xi-né dècuèndè inì-xi ndé ndoó nècuàchì dandacú. ²⁰ Te yucán nì dàtnátuu-tèné nùù nècuàchì nsidándáà sàhà chuun, te nì cachì-te xi nècuàchìmà:

—Tiàa yohó, tè-raza Judea xínduu-tè, te cuàhà gá quidá tóntô-te nècuàchì ñuu-ndà. ²¹ Díin estilu chináhà-te, mate có-sâha ley xi-nda candisá-nda estilu mà. Còò permisù chivàha-ndañá, vâchi nècuàchì romanu nduu-nda.

²² Dandu nèhivì cuàhà itá yatni yucán, nì xidà stná ini-nè, ñàyùcàndùá nì dândacú juez mà ñà-tavà-té sìcoto xi ndúi-nè, te canì-tèné xì vara.

²³ Te na ní nsihi nì sahnì cuì-tené xì vara, dandu nì dàquécoyo-téné vehecàa, te nì chinaha-té nècuàchì ndiàá yucán ñà-nì cúndiádí vaha nècuàchìmà.

²⁴ Ñàyùcànduá, nì dáyáha-ne nècuàchìmà ndè chicá inì-xi vehecàa ma, te nì dàquécoyo-ne sàhà nècuàchìmà mahì iin yutnù cahnú.

²⁵ Daaní, nahi dava ñùu ndoó-né (vehecàa ma) xicàn tàhvi-né nùù Dios, te nacuatú-né alabanza xi-ya. Te iníní stná tè-xíndiadi gà mà. ²⁶ Dandu nanáá nì tnàa fuerte sàstnùhù, te nì ndòyo nihni inii vehecàa ma, dècuèndè cimientu xan nì xichí stná. Ñàyùcànduá nì nuna nsihi yehè, te nì dàña tnahá nsihi cadena nuhní tè-ndiádí mà. ²⁷ Dandu nì nsicuihnú inì nècuàchì ndiàá mà, te nì xini-nè nuná yehè vehecàa. Ñàyùcànduá nì tavà-né espada xi-ne, cuàhàn-nè cahni-né mii-né nì cuí, vàchi nì tuxi inì-nè sàni caquee nsihi tè-ndiádí mà.

²⁸ Doco nì ndàhì ndee Pablo, cachí-nè:

—¡Màsà quidá quíní-ní xì míí-ní, vàchi ndoó nsihi-nsi!

²⁹ Dandu nècuàchìmà, nì xicàn-nè ñà-tnùù nùù-né, te nì quihvi-ne ndè inì vehecàa ma, ndé quidí cuisì-né, te nì sàcuìn sisì-né nùù Pablo xì nùù Silas. ³⁰ Dandu nì tavà-ñánê fuera, te nì cachi-nè:

—Señores, cachi-nsià xì, ¿ndià nduá quide, te càcu anímè?

³¹ Dandu nì naxiconihí Pablo xì Silas nùù-né, cachí-nè:

—Cuisì cunindisa-ní Stoho-ndà Jesucristu, te càcu-ní xi stná nèhivì vehe-ní.

³² Dandu nì càhàn-nè xì nècuàchìmà ñà-nduú palabra xi Stoho-ndà Señor, te nì inini vaha-ne, mii-né, xì nsidaa stná nèhivì vehe-ne. ³³ Daaní,

divi hora ñuú mà nì saca-ñané cuàhàn-nè xì nècuàchìmà nì nacate-ne mandù icà nècuàchìmà ndé nì dùcùn. Daaní, vichi duha nì cuhii-né xì stná nèhivì vehe-ne. ³⁴ Dandu nì saca-ñané nì nana-ne nì nansihvi-ne vehe-ne, nì sàha-ñané ñà-nì xixi-ne, cudí ini-nè, vachi sàni xinindisá-né Dios vichi. Te cudí stná ini nsidaa nèhivì ndoó vehe-nemà.

³⁵ Daaní, na ní tùinuù inga quivì, dandu nì techuún juez itnii policia cuàhàn-te cachitnùhu-tè ñà-vàtùni dàñà Pablo xì Silas. ³⁶ Ñàyùcàndùá, nècuàchì ndiàá xì vehecàa ma, ducán nì cachitnùhu-ne xì Pablo, cachí-nè:

—Sàni dandàcú juez dàñà-nsiá: sà-íá caquee-nsia libre, cachí-nè. Ñàyùcàndùá, màsà nácání gá ini-nsia, vachi vátùni quee-nsia cùhùn-nsiá —nì cachi-nè.

³⁷ Doco Pablo, nì cachi-nè xì policia yucán:

—Nsiùhù, nècuàchì romanu nduú stná-nsì. Doco nì ñàhni cuí-nsì nùù nsidaa nèhivì, te nì còò stná justicia nì ía sàhà-nsí na ní sàcùndiadi-nsì yohó. Sàháyùcàndùá, mà cándísâ-nsí quee dèhé-nsì. Cuní-nsì ni cáquíxí mii juez tavà-né nsiùhù —nì cachi Pablo.

³⁸ Dandu nì sàhàn policia mà nì cachitnùhu-tè xì juez ñà-ndùá nì cachi Pablo. Ñàyùcàndùá, nì yùhí nècuàchìmà na ní cundaà ini-nè nècuàchì romanu nduú stná Pablo xì Silas, (te ía stná derechu xi-ne). ³⁹ Dandu nì quixi juez mà, te vivì-ni nì càhàn-nè xì nècuàchìmà, nì tavà-ñánê, te nì sacundahví-nè nùù nècuàchìmà ñà-nì quèé-né ñuu mà. ⁴⁰ Ñàyùcàndùá, na sàni quee-ne vehecàa ma, dandu cuàhàn-nè vehe Lidia, nì nàcòtò-nè nsidaa nèhivì iin-ni cahvi xi Jesús, nì nacuahandee ini-nè nècuàchìmà. Dandu nì quihin-ne ichì cuàhàn-nè.

17

Nansa nì cucuahà sàhà Pablo ñuu Tesalónica

¹ Daaní, nì yàha-ne ñuu Anfípolis xì ñuu Apolonia, te nì sàà-nè ñuu Tesalónica. Te yucán iá iin veheñuhu xi nècuàchì raza-nè Judea. ²⁻³ Te Pablo, de por sí sàhàn-nè visita veheñuhu xi nècuàchìmà (na sàà-nè iin iin ñuu). Ñàyùcàndùá ùnì semana cada quìvì descansu nì sàhàn-nè veheñuhu yucán, nì càhàn-nè sàhù xì nècuàchì natácá yucán, nacání-né xì nècuàchìmà nansa cachítnùhu tutu ì sàhà rey ndiaha ndiatú-né ndé cachá ñà-ìcúmí rey mà ndoho-ya, dandu después natiacu-yà. Ducání nì dàcùahá-né nècuàchìmà, nacání-né sàhà Jesús ñà-divi mii-yá nduú rey ndiaha ma. ⁴ Ñàyùcàndùá, nì xinindísá dava nècuàchìmà, te nì tenchicùn stná-nè Pablo xì Silas. Cuàhà-né xínduu nècuàchì raza griegu ináhá stná iá Dios, te cuàhà stná-nè nduú nècuàchì ñahà xí-idònnùù ladu yucán. ⁵ Doco dava tè-raza Judea yucán, cónì xíníndísâ-te palabra mà, vàchi nì cacumbìdia inì-te sàhà Pablo. Ñàyùcàndùá, nì saca-tè itnii tiàa tùha quini xicánúú xíxîn, te nì nacana gà-te nèhivì cuàhà, te nì quida cuahà-té sàhà Pablo ñuu yucán; nì sàà-te ndè vehe Jasón, nì caquìhvi-tè fuerza ini vehe-ne, nandúcú-té Pablo xì Silas, vàchi cuní-te tavà-téné fuerza, te quida-téné entregar ndahà nèhivì cuàhà mà. ⁶ Doco cónì ndácùhun-téné. Ñàyùcàndùá, nì tavà-té Jasón xì iin ùì gà stná nècuàchì xiníndísá-xí-yâ. Te ñuhú níhní-tené nì sàà-te nùù tè-xícusahnú nùù ñuu mà, cána fuerte nsidaa-té, cachí-te:

—Ndè stná ñuu-ndà yohó sàni quesaa nècuàchì quidá tóntô xì nèhivì inicutu ñuhivì. ⁷ Te Jasón yohó, nì dàyáha stná-nè nècuàchìmà ini vehe-ne, mate ni-iin nècuàchìmà có-ndùlócô-nè sàhà ñà-nduá dandacú rey cahnú César xi-nda, vàchi cachí-nè iá inga rey chicá cusáhnû nani Jesús.

⁸ Ducan nì cachi tèmà xì nècuàchì ñuu mà. Ñàyùcànduá cuàhà gá nì ndulocó tè-xícusahnu-ma sàhà palabra mà, ⁹ te nì dándacú-te ñà-fuerza nì dàquíhvi Jasón xì compañeru-nè dihùn nduú fianza, dandu nì cadaña-né.

Ñà-nduá nì quida Pablo xì Silas ñuu Berea

¹⁰ Daaní, nèhivì xí Jesús ndoó yucán, ñuú nì tavà déhê-nè Pablo xì Silas nì sàndaca ichi-ñané ñà-cùhùn-nè ñuu Berea. Te na ní casaà-nè yucán, nì sàhàn stná-nè veheñùhu xi nècuàchì raza Judea.

¹¹ Te nèhivì veheñùhu yucán, chicá nì nacani vii ini-nè nùù nècuàchì ñuu Tesalónica, vàchi xì nsidaa voluntad xi-ne nì inini vaha-ne palabra ìì xí Dios. Nsiquívi nì nanducu váha-ne nùù tutu ìì ñà-cùní-nè cundaà ini-nè a ndísá ñà-ndáà nduá cachí Pablo, á coó. ¹² Ñàyùcànduá, cuàhà nècuàchì raza Judea nì xinindisá, te cuàhà stná nècuàchì ñahà raza griegu xí-idònuù, xì cuàhà stná nècuàchì tiàa ñuu mà.

¹³ Doco tè-raza Judea ndoó ñuu Tesalónica, nì xinitnùhu-tè ñà-ndè stná ñuu Berea dacuítià Pablo razón ndiaha xí Dios. Ñàyùcànduá, nì sàà stná-te ñuu Berea mà, te nì dacà stná-te dìni nèhivì ñuu mà, nì dànácuidà-tené (sàhà Pablo). ¹⁴ Ñàyùcànduá, nècuàchì cahvi xi Jesús, vichi vichi nì dàyáha-ne nècuàchìmà cuàhàn-nè ndè yuhù mar. Doco Silas xì Timoteo, cóni quèé-né ñuu mà.

15 Daaní, nècuàchì ndaca-xi Pablo cuàhàn, cutnàhâ-né nì sàà ndè ñuu Atenas. Dandu na cuàhàn-nè naquihin-ne ichì mànuhù-né, nì sàcùnaha-né cachi-nè xì Silas xì Timoteo ñà-luegu ni quixí stná nècuàchìmà ndé iá Pablo.

Ñà-nduá nì cachi Pablo na ní càhàn-nè xì nècuàchì xícusahnú ñuu Atenas

16-17 Daaní, ndiatú Pablo quesaa compañeru-nè ñuu Atenas yucán, te nì xini-nè itá chitu figura cahvi nèhivì ñuu mà. Te nì cuduchi cuáhà ini-nè sàhámà, ñàyùcànduá, itnii xichi nì sàhàn-nè veheñùhu xì nècuàchì raza-nè Judea yucán, te nì càhàn-nè xì nècuàchìmà, xì stná nècuàchì inga raza sàhàn yucán. Te nsiquívi nìsa sahàn stná-nè yàhvi, nì càhàn-nè xì nsidaa nècuàchì ndácùhun tnahà-xi-né. 18 Te dava tiàa nchícùn ley xì tè-epicúreo, xì dava stná tè-ley estoico, nì ndacùhun stnahá-te xi-né, te nì xìcàn tnùhù stnahá-te nùù-né. Ñàyùcànduá cachí dava-tè xì compañeru-te:

—¿Ndíà nduá cachí guâ tè-jaàn xì-ndà?

Te nì cachi dava gà-te:

—Ádi stoho nècuàchì inga ñuu càhàn-te sàhà-xí.

Ducán nì cachi-te, vèchi iníní-te càhàn Pablo sàhà Jesús, xì sàhà nansa natiacu-ndà. 19 Dandu nì saca-tè Pablo, cuàhàn-te xi-né iin xaan nani Areópago ndé natácá tè-xícusahnú nùù ñuu mà. Te yucán nì ndacàtnùhù témà nùù-né, cachí-te:

—¿Nansa iá dàñùhù sàà dacuaha-guá-ní nèhivì?

20 Vèchi sàni xinitnùhù-nsi càhàn-ní sàhà iñàhà tàcùnì-nsi, te ñàyùcànduá cuní-nsi cundaà ini-nsi sàhà ñà-nduá càhàn guá-ní jaàn —nì cachi-te.

21 Vèchi nsidaa nècuàchì ñuu Atenas yucán, xì stná

nècuàchì inga ñuu ndoó yucán, chicá cudî ini-nè cunitnùhu-ne, te ò cachi-nè sàhà iin ñà-saa.

²² Ñàyùcàndüá, nì sàcuìin Pablo nùù nècuàchì sàni nataca lugar nani Areópago mà, te nì cachi-nè:

—Mii-nsiá nècuàchì ñuu Atenas yohó, sàni cundaà inì, cuàhà gá cahvi-nsiá stoho-nsiá. ²³ Vàchi na xicánúí yohó nì xini itá cuàhà ñà-ndüá cahvi-nsiá; te nì xini stnáí yucán iin iin altar ndé itándiaa palabra yohó: “Dohó quidáñúhú-ndá iin Dios tàcùnì-ndà”, cachá`. Pues cunaha-nsiá, mate có-ínáhá-nsiá Dios mà, te quidáñúhú-nsiâyà, doco yùhù cuàhìn cachitnùhi xì-nsiá sàhà-yá.

²⁴ 'Mii-yá nduú ana dandacu-xi nùù ansivi xi sàhà ñuhìví, vèchi mii-yá nì quidayucun xán xì nsidaa stná ñà-íá nùá. Ñàyùcàndüá, có-xiñùhù-yá quidayucun nèhìvì ni-iin vehe ndé coo-ya. ²⁵ Vèchi itíácú mii-yá; còò ni-iin ana dacútiácú xì-yá, vèchi còò ni-iñàha quidámànì nùù-yá; còò. Mii-yá taxí-yá vida xi-nda, tàchì-ndà, xì nsidaa iñàha. ²⁶ Te iin-ni yohòtéhè-ndà nì quidayucun-yàndó, ñàyùcàndüá vichi xíndoo-nda inicutu ñuhìví, te cuàhà raza nduu-nda. Te mii-yá nduú ana nì chitnùnì inì-xi índù tiempu cundoo iin iin raza ñuhìví, xì índùvì nùù-xí cunduu iin iin ñuu cada raza, ²⁷ áma nanducu-né mii-yá, te cunitnàhá-né xì-yá na ian nandúcú ndáha cuaá-nèyà. Doco, cunaha-nsiá, yatni uun iá-yà ndé ndoó iin iin-nda. ²⁸ Vèchi sàhà mii-yá itíácú-ndà; divi sàhà mii-yá xicánúú-ndá, te ndoo-nda ñuhìví. Te dava stná tè-tùha nachutnahá palabra ñuu-nsiá yohó, sàni cachi-te: “Divi mii-yá nduú yohòtéhè-ndà”. ²⁹ Ñàyùcàndüá, nú ndisa, descendencia xi Dios

nduu-nda, dandu màsà cútúxí ini-ndà Dios nduú iin figura nì nacani ini nèhivì, te nì quidavàha-neà xì oro ò plata ò yùù. ³⁰ Cunaha-nsiá, tiempu nì yàha xi-nda, cóni ítníí Dios cuenta sàhà modo xi nèhivì, vàchi cónisá cúndàà ini-nè. Doco vichi, nùù nsidanicuú nèhivì inicutu ñuhivì dandacú-yá ñà-naxicocuín ini-ndà sàhà cuàchi-nda. ³¹ Vàchi sàni saquin-yà iin quivì cuàhàn-yà ndàcàn-yà cuenta sàhà cuàchi nèhivì ñuhivì, te nìhì-né nacua ndiá ìcà. Te sàni cachi stná-yà ana cunduu juez nsidandaà cuenta xi-ya; divi nduú iin ana (nì xihì, te) nì natiacu nì quida-ya. Pues sàhàmà vètùnì cumi ndisa-nda seguru ñà-ìcúmì coo ndisa juicio —nì cachi Pablo.

³² Daaní, na ní inini nècuàchìmà ñà-càchí Pablo iá nansa natiacu-ndà, dandu nì sàcùndiaa uun-ñané. Doco dava-ne, còó; dohó nì cachi-nè:

—Nsiùhù, cuní-nsì cunini ga-nsì càhàn-ní xì-nsí inga quivì sàhà chuun jaàn.

³³ Dandu nì quee Pablo cuàhàn-nè. ³⁴ Doco dava tiàa nì inini ma, nì xinindisá-né, te nì tenchicùn-nè nècuàchìmà. Iin-ne nduú iin juez quidáchúùn lugar nani Areópago mà, te quivì-né nduú Dionisio. Te inga-nè nduú iin ñahà nani Dámaris; te ndoó gà stná iin ùi ana nì xinindisá.

18

Ñà-nduá nì quida Pablo ñuu Corinto

¹ Nì nsihi (nì càhàn Pablo xì nècuàchìmà), dandu nì quee-ne ñuu Atenas cuàhàn-nè ñuu Corinto.

² Te yucán nì ndacùhun tnahá-né xì iin nècuàchì raza-nè Judea nani Aquila. Mii-né xì ñahàdhí-nè Priscila, xínduu-ne nècuàchì iin ñuu iá ladu Ponto,

doco vichi làcà ní quixi-ne ñuu Roma iá ladu Italia, vâchi nì dândàcú rey cahnú Claudio ñà-fuerza caquee nsihì nèhivì raza Judea ñuu mà cùhùn-nè. Ñâyùcàndùá, ñuu Corinto yucán sàni caquesaa nècuàchìmà. Dandu nì sàà stná Pablo visita vehe-ne, ³ te yucán nì ndòo-ne cutnáhâ-né xì nècuàchìmà quidáchúùn-né, vâchi iin-ni oficiu icúmí nsidaa-né, divi ñà-quidavâha-ne vehe sìcoto ndee. ⁴ Te cada iin iin quivì descansu sáhàn-nè veheñùhu xi nècuàchì raza-nè, te nì càhàn Pablo xì nèhivì yucán, vâchi cuní-nè cunindisá stná nècuàchìmà, a sea nduú-né nècuàchì raza-nè, te ò nèhivì inga raza.

⁵ Daaní, nì quee Silas xì Timoteo ladu Macedonia, nì quesaa-nè ndé iá Pablo. Dandu Pablo, ndé cuisì chuun càhàn-nè palabra xi Dios nì quesaha-né quidá-né, te cuàhà gá nì dàcuàhá-né nècuàchì raza-nè yucán, cachí-nè ñà-divi rey ndi-aha nani Cristu nduú Jesús. ⁶ Doco nècuàchì yucán, nì caquesaha-né nì cahíchì ini-nè palabra mà, te nì càhàn ùhí-nè dìquá. Ñâyùcàndùá, nì naquidi Pablo sìcoto xi-ne, (te seña nduámà ñà-cuàhàn-nè nacoo dahuun-ne nècuàchìmà). Te nì cachi-nè:

—Yùhù, mà cúnsídá cuàchi nú ni sàà anima-nsià ndañuhá. Mii-nsiá cunsida cuàchi-nsia sàhà-nsiá. Ñâyùcàndùá, vichi, nèhivì inga raza icúmí-nsí càhàn xì-nsí —nì cachi-nè.

⁷ Dandu nì quee-ne veheñùhu ma cuàhàn-nè vehe iin tiàa nani Justo. Iin nècuàchì nihnú vâha stná ini xì Dios nduú nècuàchìmà, te yatni inítnáhâ stná vehe-ne xì veheñùhu yucán. ⁸ Doco nì ìa iin nècuàchì inúù xì veheñùhu ma nani Crispo, te nì xinindisá stná nècuàchìmà ichì Jesús, mii-né

xì nsidaa nèhivì vehe-ne. Daaní, cuàhà gá stná nècuàchì ñuu mà, nì inini stná-nè palabra xi-ya, te nì xinindisá stná-nè, dandu nì cuhii-né.

⁹ Daaní, iin ñuú nì dásání Dios Pablo nì cachi-yà xì-né:

—Màsà yúhî-nî, te màsà cú-íhín-nî xì nì-iin nèhivì. Iin-ni quida-ní seguir càhàn-ní xì-né. ¹⁰ Vàchi yùhù ié` cutnáhî xì-ní, te còò iin quida quini xi-ní, vàchi cuàhà nèhivì ñuu yohó icúmí cunduu nèhivì xí —nì cachi-yà.

¹¹ Ñàyùcàndùá, iin cuà dàva nì ìa Pablo ñuu yucán, nì dàcuàhá-né nèhivì ndoó yucán ñà-nduú dàñùhù xi Dios.

¹² Daaní, ladu Acaya yucán iá stná iin tè-dàndàcú nani Galión. Te tiempu xi-tè nì nataca cuàhà tè-raza Judea, nì catnii-tè Pablo, nì saca-tèné cuàhàn-te xi-né nùù tè-dàndàcù-mà, sanícuàchi-tè sàhà-né, ¹³ cachí-te:

—Tiàa yohó, diín nduú modo chináhà-nè cahvi-nda Dios, vàchi cunaha-ní, có-sàha ley xi-nda cahvi-nda Dios nacua cachí mii-né.

¹⁴ Dandu meru cuàhàn càhàn stná Pablo nì cùí, te nì cachi Galión mà:

—Mii-nsiá tè-raza Judea, nú ndisa quidá quíni tiàa yohó, te ò iin falta cahnú nduá nì quida-ne nì cùí, dandísá, vátùni candisé ñà-sànicuàchi-nsia sàhà-né nùù. ¹⁵ Doco còò, vàchi cuisì sàhà dàñùhù xi mii-nsiá càhàn-nsià, xì sàhà stná nècuàchì nchichí xi-nsia, xì sàhà stná ley xi mii-nsiá. Ñàyùcàndùá, mii-nsiá cundehè-nsiá sàhà chuun yohó, vàchi yùhù, mà nsídándài-ñà —nì cachi-te.

¹⁶ Dandu nì dàndàcù-te cuxio nsihi-ne nùù-té.

¹⁷ Daaní, dàva nècuàchì raza griegu ñuu mà, nì catnii-ne iin nècuàchì cusáhnù nùù veheñùhu xi

nècuàchì raza Judea mà. Sóstenes nani nècuàchìmà, te nì sahnì cuì-ñané nùu Galión mà. Doco cónì ndúlócô-te.

Nansa nì naxicocuïn Pablo ndè ñuu Antioquía, dandu nì quihin tu-ne ichì inga xichi cuàhàn-nè chuun xi Jesús

¹⁸ Daaní, cuàhà gá quìvì nì ìa Pablo ñuu yucán. Dandu nì ndaquìndèè-né xì nècuàchì hermanu ndoó ñuu mà, te cuàhàn-nè ñuu Cencrea. Te yucán nì daté tehe-né, vàchi seña (nì sanduamà) ñà-sàni saquin-nè iin compromisu nùu Dios. Daaní, ñà-cuní-nè nùhù-nè ladu Siria, ñàyucàndüá, nì nana-ne iin barcu, mii-né xì Aquila xì ñahàdìhì nècuàchìmà nani Priscila, te nsidaa-né cuàhàn-nè barcu mà ¹⁹ nì sàà-nè ñuu Éfeso, vàchi divi ñuu yucán icúmí ndòo Priscila xì Aquila. Dandu nì sàhàn (nsidaa-né) veheñùhu xì nècuàchì raza-nè ñuu mà, te nì càhàn Pablo xì nèhivì natácá yucán. ²⁰ Te nècuàchìmà, nì cuni-nè cucuee chii gá Pablo xì-né inga ratu gà. Doco cónì cándísâ-né, ²¹ vàchi nì cachi-nè:

—Icúmí nùhì ñuu Jerusalén ñà-coi yucán quìvì nacava vicò sà-ítúú. Doco primeru Dios icúmí naxicocuïn yohó inga xichi —nì cachi-nè, dandu nì ndaquìndèè-né xì nècuàchìmà. Te nì nana tu-ne iin barcu iá ñuu mà cuàhàn-nè. ²² Dandu nì sàà barcu mà ñuu Cesarea, (te yucán nì nuu-ne), mànuhù-né ñuu Jerusalén, nì casàhù-nè xì nèhivì xí Jesús ndoó yucán, dandu nì quee tu-ne cuàhàn-nè ñuu Antioquía. ²³ Te yucán nìsa ìa-ne iin ratu, dandu nì quihin tu-ne ichì cuàhàn-nè ladu Galacia xì ladu Frigia. Te ñuu ñuu nì nacàhin-ne

nì càhàn-nè xì nècuàchì nchícùn ichì Jesús, nì nacuàhandee ini-nè nècuàchìmà.

Ñà-nduá nì cuu na ní sàà Apolos ñuu Éfeso, te nì càhàn-nè palabra ì xì Dios

²⁴ Daaní, ñuu Éfeso mà nì sàà stná iin nècuàchì raza Judea nani Apolos. Alejandría nduú meru ñuu-nè, te tùha vaha-ne càhàn-nè sàhù. Te ináhá váha stná-nè nansa nacání tutu ì, ²⁵ vachi cuàhà gá sàni dàcuàhá-né ichì Stoho-ndà Dios. Te dìi gá stná ini-nè càhàn-nè sàhù. Ñàyùcànduá, claru chináhá-nè sàhà ichì-yá. Doco cuisì ley xi Juan Bautista nduá ináhá-né. ²⁶ Pues divi nècuàchìmà nì quesaha-né càhàn ndee-né xì nèhivì sàhàn ve-heñùhu xi raza-nè ñuu Éfeso mà. Te nì inini stná Priscila xì Aquila. Ñàyùcànduá nì tavà cuàán-ñané nì nacani vù-né xì nècuàchìmà nansa meru iá ichì Dios. ²⁷ Daaní, después, nì cuni nècuàchìmà yàha-ne nù-xí ndé nduú ladu Acaya. Te nsidaa hermanu (ñuu Éfeso mà), nì cachi-nè:

—Ndiaha gá nú ni cùhùn-ní yucán.

Te nì tiaa stná-nè iin tutu cùhùn nuu nèhivì xì Jesús ndoó ladu Acaya mà ñà-cundua nù nècuàchìmà. Daaní, después na sàni sàà nècuàchìmà yucán, cuàhà gá nì nacuàhandee ini-nè nsidaa nèhivì sàni nihítàhvì cunindisá ichì-yá. ²⁸ Vachi nì càhàn stná-nè xì cuàhà tè-raza-nè Judea, nì cahvi-ne libru ì iníní-te, te ducán claru nì quida-ne comprobar ana nduú Jesús, ñà-divi rey ndiaha nani Cristu nduú-yá, te ducán nì cundee-né nù témà, iníní nsidaa nèhivì.

19

Ñà-nduá nì quida Pablo na ní àa-ne ñuu Éfeso

¹ Daaní, na iá ìi Apolos ñuu Corinto, dandu nì quihin Pablo ichì nínu, nì yàha-ne ladu yucù mà, te nì sàa-nè ñuu Éfeso. Yucán nì ndacùhun tnahá-né xì itnii nècuàchì dacuahá ichì Dios. ² Te nì cachi-nè xì nècuàchìmà:

—Na ní xinindisá-nsiá palabra xi Dios, ¿a ní nìhìtáhvi stná-nsiá cucumi-nsiá Espíritu Ìi xí-yá?

—Còó —cachí nècuàchìmà— tàñáha ga cundaà ini-nsi a ñá-ìá Espíritu Ìi, ò ñá-còò-yá.

³ Dandu nì cachi Pablo xì-né:

—¿Ana dìquìvì-xì nì ndacùcahan-né na ní cuhii-nsiá?

—Dàñùhù xi Juan Bautista nduá nì cuhii-nsi —nì cachi nècuàchìmà.

⁴ Dandu nì cachi Pablo:

—Ñà-ndàà nduá, nìsa quida ìi Juan mà nèhivì na ní cuu-ne arrepentir. Doco nì cachi stná-nè ñà-después icúmí quixi ana cunihnu vaha ndisa ini-ndà, divi nduú Jesucristu.

⁵ Ñàyùcànduá, na ní cundaà ini nècuàchìmà nansa cachí Pablo, dandu nì canduhii sàa-né, doco vichi quìvì Stoho-ndà Jesús nì ndacùcahan-né.

⁶ Dandu nì chitàndòó Pablo ndahà-né dìni nècuàchìmà, te nì quixi fuerte Espíritu Ìi xì Dios ini anima nsidaa-né, te nì dàcáhàn-yàné dàhàn sàà, te nì càn stná-nè razón ndiaha nì quixi nùù Dios.

⁷ Te nsidaa nèhivì mà, ùxin ùi tiàa nduú-né.

⁸ Dandu ùni yòò nì àa ga Pablo ñuu mà, sáhàn-nè veheñùhu xi nècuàchì raza-nè, te cáhàn-nè xì nèhivì yucán, nacání-né nansa iá ichì ndé dàndàcú Dios, te dacáhàn-nè nècuàchìmà ñà-nì

cúnchícùn viì-né ichì-yá. ⁹ Doco dava-ne, cónì cúdîi ini-nè ley mà; cónì cùnì-nè cunindisá-néa, ñàyùcàndùá, quini ga nì càhàn-nè xì nèhivì dìquì ichì-yá. Sàhà ñà-jaàn nì nacoò Pablo nècuàchìmà, te nì tavà cuàán-né nsidaa nècuàchì nchícùn ichì-yá cuahàn-nè vehe iin tiàa nani Tiranno ndé nduú escuela. Te divi lugar mà nì dàcuàhá-né nècuàchìmà nsìquìvì. ¹⁰ Te ùì cuà nì chinaha-nè nèhivì ducán. Ñàyùcàndùá, nsidanicuú nèhivì ndoó ladu Asia yucán, nì xinitnùhu-ne nansa iá razón ndiaha xí Stoho-ndà Jesús, nècuàchì raza Judea, xì stná nècuàchì dava ga, nsidaa-né nì xinitnùhu-ne. ¹¹ Te cuahà gá milagru fuerte nì sàhatahvì Dios nì quida Pablo. ¹² Dècuèndè pañuelu xi-ne, ò ndé` sicoto itándiaa ìcà-né sàhàn nùù nècuàchì cuhí, te ndúvaha-ne, te yúxìn stná ñà-malu ñuhú ini-nè.

¹³⁻¹⁴ Doco yucán nì sandoo stná dava tè-raza Judea xicánúú tavá xi ñà-malu. Ùsà ñàní dèhe iin dùtù cusáhnû nani Esceva nduú-te. Te nì quesaha-té xicánúú-te ndácùcahan stná-te quìvì Jesús tavá-te ñà-malu. Te dohó cachí-te xán: “Yùhù ndácùcahín quìvì Jesús, divi ana càhàn Pablo sàhà-xí, te dandacuí nùù-ndá ñà-quee-ndá, te cuahán-ndá”, cachí-te. ¹⁵ Doco (iin xichi) na ní quida-tè ducán, dandu nì naxiconihí ñà-malu nùù-té, cachá`:

—Yùhù ináhí Jesús, te ináhá stnài ana nduú Pablo. Doco nsiohó, còò cuenta quihín nsiohó —cachá`.

¹⁶ Dandu tiàa inácaa-ñà anima-xi, nì ndàvà-te nì ducùn ndàhà tnàhá-te xi témà, te nì cundee-té nùù nsì-úsà témà, dècuèndè nì dànàcuèhè stná-te témà,

te nì dandiàchì ì-té sìcoto xi temà. Ñàyùcàndùá, nì canacoyo nsihi-tè vehe ma cuàhàn-te. ¹⁷ Ñà-jaàn nduá nì cuu, te nì xinitnùhu stná nsidaa nèhivì ñuu Éfeso yucán, nècuàchì raza Judea, xì stná nècuàchì dava ga. Ñàyùcàndùá, yáha ga nì yuhí-nè, te chicá nì ndenihi vaha stná-nè Stoho-ndà Jesús. ¹⁸ Te cuàhà gá stná nècuàchì xiníndísá-xí-yá, nì quixi-ne nì nàhmà vate-né, nì dàtúi-ne falta nì quida-ne. ¹⁹ Te cuàhà nècuàchì nì sanduu nècuàchì tàtnà, nì catnii-ne tutu itúì ndé itándiaa ñà-tàtnà xí-né vaxi-ne, te nì sahmi nsihi-neà nùù nsidaa nèhivì. Te nì tavà stná-nè cuenta nadaa xíndiaa nsidaa tutu ma, te nì cundaà ini-nè nahi ùì dico ùxìn mil (50,000) dìhùn plata ndiaá'. ²⁰ Ducán fuerte nì chindee Stoho-ndà Señor nì xitià nihni palabra xi-ya, te nì cucuahà-ñá.

²¹ Daaní, na ní nsihi nì cuu ducan, dandu nì nacani ini Pablo cùhùn tu-ne ladu Macedonia xì ladu Acaya, dandu nùhù-nè ñuu Jerusalén. Te nì cachi stná-nè:

—Nú sàni ìa chií ñuu Jerusalén yucán, dandu xiñuhu cùhùn stnáì ñuu Roma.

²² Dandu nì càhàn-nè xì ùì nècuàchì xinúcuáchí nùù-né nani Timoteo xì Erasto, te nì techuún-né nècuàchìmà ñà-màcòdònùù-né. Ñàyùcàndùá, nì quee nècuàchìmà cuàhàn-nè ladu Macedonia, doco Pablo, nì ndòo chii gá-nè nì ìa-ne ladu Asia.

Nansa nì cuu cuahà sàhà ichì Jesús ñuu Éfeso

²³ Quivì yucán yáha ga nì cuu cuahà sàhà ichì-yá. ²⁴ Iin tiàa nani Demetrio nì dàquésáhá xân. Chuun xi nècuàchìmà nduú ñà-quadachuún-né xì plata, quidávàha-ne vehe cuati tnaha vehe cahnú yùù yócò Diana (iá ñuu yucán). Te divi sàhà Demetrio

mà cuàhà gá chuun nìsa nihì maestru quidáchúûn stná xì plata mà. ²⁵ Ñàyùcàndùá iin quìvì nì cana Demetrio mà nsidaa maestru mà xì dava ga stná tiàa tùha quidachuún nahi oficiu xi stná mà, te nì cachi-nè xì nsidaa-té:

—Mii-nsiá, sà-ínáhá-nsiâ ñà-sàhà chuun xi-nda yohó icúmi-ndá ñà-cuicà-ndá, ñáni. ²⁶ Doco sàni xini-nsia, te ò sàni xinitnùhu-nsia nansa quidá iin tiàa nani Pablo, cáhàn-nè xì nèhivì, cachí-nè ñà-màdi dios ndisa nduú ñà-quidáyúcún ndahà nèhivì ñuhiví, cachí-nè, te ducán sàni dacà-né cuàhà nèhivì ñuu-ndà yohó, xì cuàhà stná nèhivì, inicutu ladu Asia yohó. ²⁷ Ñàyùcàndùá, vihini sàa stná nèhivì cahíchì ini-nèndó sàhà chuun quida-nda. Te màdi cuisì ñà-jaàn, vâchi vihini sàa stná-nè cahíchì ini-nè veheñuhu xi dios xi-nda Diana, te dandáñúhú stná-nè tnùñuhu xí-ña, mate mii-ñá nduú ana cahvi nsidanicuú nèhivì ladu Asia yohó, xì nsidaa stná nèhivì inicutu ñuhiví. —Ducán nì cachi Demetrio mà.

²⁸ Ñàyùcàndùá, na ní nsihi nì inini nècuàchìmà ñà-jaàn, dandu yáha ga nì caxidà ini-nè, te nì càna ndee-né, cachí-nè:

—¡Ndiaha gá stoho-ndà Diana iá ñuu Éfeso yohó!

²⁹ Ñàyùcàndùá, nì candulocó nèhivì inicutu ñuu mà, te cuàhà gá nì cuu cuahà sàhámà dècuèndè nì tnii-ne ùì compañeru Pablo nani Gayo xì Aristarco. Nècuàchì ladu Macedonia cutnâhâ xi Pablo nì quixi-ne ichì nduú nècuàchìmà. Dandu nsidaa nèhivì cuàhà yucán, ñuhú-né nècuàchìmà carrera cuàhàn-nè, nì caquihvi-ne ini lugar cahnú ndé natácá nèhivì ñuu mà. ³⁰ Te Pablo, nì cuni stná-nè quihvi-ne càhàn-nè xì nèhivì mà, doco

compañeru-nè nchícùn stná xì ichì Jesús, cónì sáha-ne lugar. ³¹ Te dava stná tè-xídandacú ladu Asia mà, ndoó vâha stná-te xi Pablo, ñâyùcànduá nì dâsâà-te iin razón nùù-né, sacúndâhvî-te ñâ-màsà quíhvi-ne lugar yucán. (Sâhâ ñâ-jaàn nduá cónì quíhvi-ne.)

³² Doco ini lugar mà, iin-ni cána ndee nêhivì cuáhâ mà, mate tucu tucu xícachi iin iin-ne, te ñâ-yáha guá sàni nacuidâ nsidaa-né, ñâyùcànduá chicá cuáhâ-né nì cónì sáha tnùnì ini-nè índù chuun nì nataca-nè yucán. ³³ Daaní, dava tè-raza Judea, nì chindaha-té iin tnaha-tè nani Alejandro ñâ-nì mácuìn-nè nùù nsidaa nêhivì cuáhâ mà. Te nì ndâhì dava nêhivì mà xì Alejandro mà ñâ-nì cáhàn-nè xì nsidaa-né. Ñâyùcànduá, nì dânáhâ ndahâ-né áma mácùndoo dadí nècuàchì mà, vâchi cuní-nè càhàn-nè sâhâ mii-né xì sâhâ compañeru-nè nì cùí. ³⁴ Doco nêhivì cuáhâ mà, na ní xinitnùhu-ne ñâ-iin nècuàchì raza Judea nduú nècuàchì mà, dandu iin-ni nì càna ndee nsidaa-né, cachí-nè:

—¡Ndiaha gá stoho-ndâ Diana iá ñuu Éfeso yohó!
—cachí-nè. Te iin-ni nì càna fuerte nsidaa-né ducán nahi ùi hora.

³⁵ Daaní, por fin nì nìhì tè-nduú secretariu ñuu mà nì nachíndoo dadí-te nêhivì cuáhâ mà. Dandu nì cachí-te xi-né:

—Mii-nsiá nècuàchì ñuu-ndâ Éfeso yohó, ¿amádi sâ-ínáhâ-nsiá ñâ-nsidanicuú nêhivì sàni xinitnùhu nansa quida-nda ñuu yohó, ndiaá-ndâ vehe stoho cahnu-nda, divi mii-ñâ ní quee ndè ansivi nì nacava-ñâ ndé` yohó? ³⁶ Pues (ínáhâ-nê), te mà cùí cachí-nè có-nduá ñâ-ndââ. Ñâyùcànduá, ndiá ìcâ-nsiá cundoo sahnú-nsiá, te màdiá quida

cuahà-nsiá ducán. ³⁷ Vàchi nècuàchì nì tnii-nsia ndacá-nsiá vaxi yohó, cónì quidá quini-ne xì veheñùhu xi-nda, ni cónì cáhàn quini-ne dìquì dios xi-nda. ³⁸ Ñàyùcànduá, nú cuní Demetrio xì compañeru-nè canicuàchi-ne sàhà iin nèhivì, dandu ni cùhùn-nè nùù juez ndoó ñuu yohó, te yucán ni canícuàchi stnahá-né sàhà-né. ³⁹ Te nú iá gà chuun xi-nsia vichi, dandu xiñuhu nataca-ndà ndatnuhu víi-nda ñà-nduú ichì ley. ⁴⁰ Vàchi vichi sàndòò-ndà tixi peligru canicuàchi gobiernu sàhà nsidaa-nda, vachi vihini cutuxi ini-nè ñà-cuàhàn-ndà daquésáhá-ndá iin revolución nduá, te mà náníhì tnùnì gà ini-ndà nansa cachi-ndà xì-né ndiá disáhà-xí nì cuu cuahà guá vichi.

⁴¹ Ducán nì cachi tè-nduú secretariu mà, dandu nì dānācūtiā nsihi-tè nèhivì mà.

20

Nansa nì sàhàn Pablo ladu Macedonia xì ladu Grecia

¹ Daaní, na ní nsihi nì cuu cuahà mà, dandu nì cana Pablo nsidaa nèhivì xí Jesús ndoó yucán, te nì nacuahandee ini-nè nècuàchì mà. Dandu nì ndaquìndèè stnahá-né, te nì quihin-ne ichì cuàhàn-nè ladu Macedonia. ² Te yucán nì nacàhin-ne cuahà ñuu, te nì càhàn cuahà-né xì nècuàchì hermanu ndoó yucán sàhà-ñá chicá ni cúníhnú vaha ini-nè mii-yá. Dandu nì quee-ne cuàhàn-nè chicá nùù-xí ndè ladu Grecia. ³⁻⁴ Te yucán nì ìa-ne ùnì yòò.

Doco na meru cuàhàn-nè quihin-ne barcu nùhù-nè ladu Siria nì cùí, dandu nì xinitnùhu-ne ñà-sàni ndatnuhu tè-raza Judea, cuní-te

cahni-téné. Ñàyùcànduá, nì naxicocuïn ini-nè, nì quihin-ne ichì cuàhàn-nè nayàha-ne ladu Macedonia, dandu nùhù-nè ladu Asia. Te ichì mà cutnàhá stná-nè xì iin nècuàchì ñuu Berea nani Sópater, xì stná ùi nècuàchì ñuu Tesalónica nani Aristarco xì Segundo. Te cuàhàn stná iin nècuàchì ñuu Derbe nani Gayo, xì stná Timoteo, xì stná ùi nècuàchì ladu Asia nani Tíquico xì Trófimo. ⁵ Pues nsidaa compañeru Pablo mà, idónuu-né nì sàà-nè ñuu Troas. Te yucán nì cucuìta-ne ndiatú-né sàà stná Pablo xì yùhù. ⁶ Daaní nsiùhù tu, na sàni yàha vicò xixí-né pan có-ndùtáchí, dandu nì nana-nsi barcu ñuu Filipos. Te ùhùn quivì nì xìca-nù mar dècuèndè nì sàà-nu ñuu Troas. Yucán nì nacuatnahá-nsí xì nècuàchì cuàhàn cueé mà. Te ùsà quivì nì cuee-nsì nì sandoo-nsi yucán.

Nansa nì natiacu iin tèchii ñuu Troas na ní nacava-tè nùù iin vehe idótnahá

⁷ Quivì primeru semana nì nataca nsidaa nècuàchì nchícùn ichì Jesús, te nì cudiní-né. Dandu nì càhàn Pablo xì-né ñà-ndùú palabra xi Dios, dècuèndè dava ñuu nì càhàn-nè, vàchi dàtnàà inga quivì icúmí-né quihin tu-ne ichì. ⁸ Te cuàhà ñuhu tnùù nihni ndé ndoó-nsí quartu dìquì-xì mà. ⁹ Te nùù iin ventana xan ma iá stná iin tèchii nani Eutico. Doco sádi vahná-te ñà-nì cucaní guà hora càhàn Pablo. Sàhà ñà-yucán nì quidì naà-té, te nì naxiconihí-te nì nacava-tè dècuèndè pisu ùni. (Ñàyùcànduá, nì nuu nèhivì mà) nì ndanihi-nète, doco sàni xihì-te. ¹⁰ Dandu nì nuu stná Pablo ndé indúhu-té, te nì numi nihni-nète, te nì cachi-nè:

—Màsà yúhî-nsià, vàchi itiácù-te.

11 Dandu nì nana tu nsidaa-né, te nì caxixi-ne. Te caní tiempu nì ndatnuhu gá Pablo xì-né dècuèndè nì tùinuù, dandu ní quihin Pablo ichì cuàhàn-nè. 12 Doco tèchii ma, ndacá nèhivì mà-té mànuhù, vèchi sàni natiacù-te, te ñàyùcànduá nì cudiì gá ini nsidaa-né.

Nansa nì yàha Pablo ndè ñuu Mileto

13 Daaní, nsiùhù, nì sàcòdònùù-nsí nùù Pablo, nì quihin-nsi barcu cuàhàn-nsì ñuu Asón, vèchi sàni ndatnuhu sahnú-nsí xì Pablo ñà-nacuaca-nsinè yucán, vèchi cuní-nè cacasahà-né cùhùn-nè ichì mà. 14 Sàháyùcànduá, ñuu Asón mà nì nacuatnahá-nsí xì-né. Dandu divi barcu mà nì sàhàn ndàa-nsí chícá nùù-xí ndè ñuu Mitilene. 15-16 Daaní, inga quivì nì quihin tu barcu mà ichì cuàhàn-nu xi-nsí ndè yatni ñuu Quío. Dandu inga quivì nì sàa-nsi ladu Samos, te después nì sàa stná-nsi ñuu Trogilio. Yucán nì quetatu chii-nsí. Dandu inga quivì nì yàha uun-nsi ñuu Éfeso, nì sàa-nsi ñuu Mileto. Vèchi ducán nì nacani ini Pablo quida-nsi ñà-có-cuní-nè cucuee-nè ladu Asia mà, vèchi yàha ga cuní-nè nasaa-nè ñuu Jerusalén antes nacava vicò Pentecostés.

Ñà-nduá nì cachi Pablo xì nècuàchì inuù chuun xi Jesús ñuu Éfeso

17 Daaní, na ndoó-nsí ñuu Mileto, dandu nì techuún Pablo iin razón cuàhàn ñuu Éfeso, caná-né nècuàchì sahnú inuù chuun xi Jesús ñà-quixi-ne. 18 Te na ní caquesaa-nè, dandu nì cachi Pablo xì-né:

—Mii-nsiá, sà-ínahá-nsiâ modo xi, nansa quidé dècuèndè quivì primeru nì quesà ladu Asia yohó; te ináhá stná-nsià nansa nìsa quide inicutu tiempu

nìsa ìe cutnáhî xî-nsiá, ¹⁹ xínúcuáchî nù Stoho-ndà Señor. Váchì cónisá ìa cuadùì. Dècuèndè nìsa sacu stnái cuahà xichi sàhà-nsiá. Te cuahà gá vida nì yàhi nì quida tè-raza Judea na ní candatnuhu-té ñà-dandáñúhú-té yùhù. ²⁰ Te ináhá stná-nsiá ñà-cónì chídèhî ni-ìñàha cunduu ñà-vàha xi anima-nsiá. Còó, váchì nsidaámà nì cachitnùhi xî-nsiá. Cuahà gá nì chinahì mii-nsiá na ní nataca-ndà iin-ni xaan, te na xicánúú stnái dacuahí-nsiá dècuèndè vehe-nsia. ²¹ Nsidanicuú nèhivì nì càhàn xí, a ducán xínduu-ne nècuàchì raza Judea, te ò nècuàchì inga raza, doco claru nì cachì xì-né ñà-ndiá ìcà-né cuu-ne arrepentir nù Yua-nda Dios, te cunihnu vaha ini-nè Stoho-ndà Jesucristu.

²² 'Pues vichì, yáha ga dansíhi anímè ñà-nùhù-tui ñuu Jerusalén, mate có-cundáà inì nansa cuu xí yucán. ²³ Cuisì ináhî ñà-yòhó: cada sái iin ñuu, dandu cachì Espíritu ìì xí Dios ini anímè ñà-ìcúmì cundiadi, te ò ndohi yucán. ²⁴ Doco có-nàcání inì sàhámà, váchì có-ndùlócò guè sàhà vida xi, mate ni cahní-te yùhù. Cuisì cuní daxínu viì chuun icúmì, dandu cudiì inì. Váchì cuní guide cumplir chuun nì nihí nù Stoho-ndà Jesús ñà-càhìn xì nèhivì ñà-ndùú razón ndiaha sàhà gracia xi Dios.

²⁵ 'Cunaha-nsiá, mahì mii-nsiá nì xìcanui càhìn palabra sàhà ñuhivì ìì xí Dios. Doco vichì, ináhî mà cúnístnàhá gá-ndà. ²⁶ Ñàyùcàndùá, dohó cachì xî-nsiá vichì: nú ni sàà ndañuhu anima iin-nsia, yùhù mà cúnisídá cuàchi guè, ²⁷ váchì sàni dàcuahí mii-nsiá nsidaa ñà-ndùá nì cachì Dios quida-nda, cónì chídèhî ni-iyuhu razón mà. ²⁸ Sàháyùcàndùá, cundiaa vaha-nsia mii-nsiá, te cundiaa vaha stná-nsiá nsidaa gá nèhivì xí Dios,

vàchi nahi iá chuun ndiaá-ndà riì, ducán iá stná chuun icúmí-nsiâ nùù Espíritu Ìì xí Dios. Ñâyùcàndüá, cunuù víi-nsiá nèhivì xí-yá, vâchi xì nìi-yá sàni dânáà-yá sàhà nsidaa-nda sàhà ñà-cunduu-nda nèhivì xí-yá.

²⁹ 'Yùhù ináhî, nú sàcuàhìn, dandu icúmí ndecoyo tiàa dana cuni dacà xì dìnì-nsiá. Na quidá quisì íhì, có-dàcácu-sì riì, ducán quida stná nècuàchìmà xì-nsiá. ³⁰ Te nùù nsidaa stná mii-nsiá icúmí dava nèhivì quesaha stná-nè chináhá stnahá-né iin ñà-tnùhù áma cúnchícùn stná-nsià ichì mii-né. ³¹ Ñâyùcàndüá, cuàhà gá cundoo tùha-nsia, te nsinuu ini-nsià nansa nì quide, vâchi ùnì cuà nì ìe xì-nsiá, te nicanicuahàn nìsa chinahì mii-nsiá; ndui te ñuú nìsa cahìn xì-nsiá, ndè nìsa sacu stnâi sàhà-nsiá.

³² 'Pues vichi ni ndóo-nsia xì Dios, te ni cúndiáá-yànsià, ñánì. Te ni cúnchícùn-nsià palabra sàhà gracia xi-ya, vâchi nú ni cúndéhe-nsiá palabra mà, dandu sàà-nsià cunindisá víi-nsiá, te ducán cundiatú stná anima-nsià ñà-vàha ndiaha xí-yá, te nìhítàhvì stná-nsià cutnahá-nsiá xì nsidaa gá ana sàni ndoo anima-xi nì quida-ya.

³³ 'Yùhù, ni-iin biene xi ni-iin nèhivì cónì xíhoé, ni plata xi-ne, ni oro xi-ne, ni sìcoto xi-ne. ³⁴ Còó, vâchi ináhá-nsiâ, xì ndahí nìsa quidachuín, te ducán nìsa tùi ñà-ndüá nìsa itiacu-nsì. ³⁵ Sàni xini-nsià nsidaa ñà-ndüá nìsa quide, te sàhámà vâtùni cundaà inì-nsia ndiá ìcà nsidaa-nda quidachuun-nda, dandu nìhì-ndà nansa chindee stná-ndà ana iá necesidad xi. Te xiñuhu nsinuu stná inì-nsia palabra nì cachi Stoho-ndà Jesús na ní cachi-yà: “Chicá cundiatú

anima-ndà ñà-dacútâhvì-ndà iñàha, te màdiá cutahvì mii-ndañá”.

³⁶ Daaní, nì nsihi nì cachi Pablo ñà-jaàn, dandu nì sàcùitasisi nsidaa-né, te nì xicàn tàhvì Pablo nùu Dios. ³⁷ Dandu cuàhà gá nì casacu nsidaa-né, te nì numí nihni stnahá-né, te nì tutuyuhu stnahá-né nùu-né, ³⁸ vâchi yáha ga nì nâcùndoo nsidaa-né tnùnsí ini ñà-nì cachi Pablo mà cúní stnahá gá-nè. Dandu nì sândaca ichi-ñánê dècuèndè nùu barcu.

21

Nansa mànuhù Pablo ñuu Jerusalén

¹ Nì nsihi nì ndaquìndèè-nsí xì nèhivì yucán, dandu nì quihin barcu mà ichì cuàhàn-nu. Primeru nì yáha ndaà-nu ndè ñuu Cos. Dandu inga quìvì nì sàà-nsì ñuu Rodas, te después nì sàà-nsì ñuu Pátara. ² Yucán nì xini-nsì iin barcu icúmí cùhùn ladu Fenicia. Ñâyùcàndùá, yutnù yucán nì nana-nsì cuàhàn-nsì. ³ Te na ní xini xicà-nsì ñuu cahnú mahì mar nani Chipre, dandu nì yáha-nsì iin ladu, te ladu itní-nsì nì ndòo ñuu mà. Dandu nì sàà-nsì ladu Siria. Meru ñuu ndé nì sàà barcu mà nùu ñuhù nani ñuu Tiro, te divi lugar mà cuàhàn nuu carga xi-nù. ⁴ Te yucán nì ndacùhun tnahá stná-nsì xì nèhivì xí Jesús; ñâyùcàndùá, ùsà quìvì nì sandoo-nsì xì-né mà. Dandu nì dàcáhàn Espíritu Ìi xí Dios dava nècuàchìmà, te nì cachi-nè xì Pablo ñà-màsà cùhùn-nè ñuu Jerusalén. ⁵⁻⁶ Doco na ní nsihi ùsà quìvì mà, dandu nì quihin tu-nsì ichì cuàhàn-nsì, te nì sândaca ichi nsidaa nècuàchìmà nsiùhù, tiàa xi ñàhà xì stná dèhe-ne, nsidaa-nsì nì sàhàn-nsì orilla ñuu mà dècuèndè yuhù mar. Te yucán nì sàcùitasisi-nsì nì xicàn tàhvì-nsì nùu Dios,

dandu nì ndaquìndèè tnàhá-nsí, te nì numi nihni stnahá-nsí. Dandu nì nana nsiùhù barcu mà, te mànuhù nècuàchìmà vehe-ne.

⁷ Daaní, nì quee barcu mà ñuu Tiro, te nì xìca-nù mahì mar ndè ñuu Tolemaida. Yucán nì nuu-nsi, te nì casàhú-nsi xì nècuàchì hermanu ñuu mà. Te iin quivì-ní nì cuee-nsi yucán. ⁸ Dandu inga quivì nì quihin tu-nsi ichì cuàhàn-nsi, Pablo xì nsiùhù nècuàchì cutnàhâ xí-nê, te nì sàà-nsi ñuu Cesarea. Te yucán cuàhàn-nsi vehe Felipe cundoo-nsi. Te Felipe mà nduú iin nècuàchì nùù ùsà tiàa (nìsa dasàn xì ración), doco vichi xicánúú stná-nè cáhàn-nè xì nèhivì ñà-nduú palabra sàhà Jesús. ⁹ Te cùmì dèhe yoco-né ndoó xínduu señorita, te sàni nìhítàhvì stná nsìcúmìá cachitnùha razón xì Dios. ¹⁰ Pues divi vehe nècuàchìmà nì sandoo-nsi itnii quivì. Dandu yucán nì sàà stná iin tiàa nì quixi ladu Judea nani Agabo. Te tùha stná-nè cachitnùhu-ne razón xì Dios. ¹¹ Te nì tnàtuu-ne nùù-nsí, nì ndaxin-né siuhmatixi Pablo, dandu nì suhni-nèà sàhà-né xì ndahà-né, te nì cachi-nè:

—Dohó cachitnùhu Espíritu Ìì xì Dios: “Tiàa dìsiúhmátixi-xi yohó, icúmì stná-nè cunuhni-nè quida tè-raza Judea ñuu Jerusalén, dandu yàha-ne ndahà tè-inga ñuu”.

¹² Ñàyùcàndùá, na ní cachi-nè ducán, dandu nsiùhù xì stná nècuàchì ñuu Cesarea mà, nì sa-cundahví-nsi nùù Pablo ñà-màsà cùhùn-nè ñuu Jerusalén. ¹³ Doco nì cachi-nè xì-nsí:

—Màsà cuácú gá-nsià, vàchi yàha ga cuí sentir ñà-quidá-nsiá ducán, vàchi dispuestu ié` màcùnuhni ñuu Jerusalén, mate dècuèndè nì cùì stnài yucán sàhà Stoho-ndà Jesús —nì cachi-nè.

14 Pues sàhà-ñá màncùì cadi-nsì nùù-né, còò ni-iñàha ni cachí gà-nsì, cuisì ní cachi-nsì:

—Dios cachi-yà.

15 Daaní, nì nsidayucun-nsì carga xi-nsì cuàhàn-nsì ñuu Jerusalén. 16 Te nì cutnahá stná-nsì xì iin ùì nècuàchì xiníndísâ ndoó ñuu Cesarea mà cuàhàn-nsì, te (nì sàà-nsì ñuu Jerusalén) ndè vehe iin nècuàchì nì quixi ñuu Chipre nani Mnasón. Mii-né, sàcàní quivì nchícùn stná-nè ichì Jesús, te divi vehe-ne nduú ndé cundoo-nsì.

Nansa nì sàhàn Pablo nì ndatnuhu-né xì Jacobo

17 Daaní, na ní sàà-nsì ñuu mà, dandu nì casàhú-nsì xì nècuàchì hermanu ndoó yucán, te nì cudìì ini-nè ñà-sàni sàà-nsì. 18 Daaní, inga quivì cuàhàn-nsì xì Pablo dècuèndè ndé iá Jacobo. Te yucán sàni nataca stná nsidaa nècuàchì sahnú inùù xì nèhivì xì Dios. 19 Dandu nì casàhú Pablo xì nècuàchimà, te nì nacani nsihi-ne nansa nì cuu na ní sàhàn-nè ñuu xicà, te (nì quida-ne chuun ìì xì Dios), te ndiaha gá nì chindee-yánè yucán. 20 Daaní, na ní nsihi nì inini nècuàchimà, dandu nì naquimani-néyà, te nì cachi-nè xì Pablo:

—Ñàni, sàxiní-ní ndoó cuàhà mil nècuàchì raza-ndà xiníndísâ ichì-yá. Te nsidaa-né, nchícùn vii-né ley xi Moisés. 21 Doco cachí cuentu sàhà mii-ní ñà-chìnàhà-ní nècuàchì raza-ndà ndoó inga ñuu ñà-màsà quíhín casu gà-nè sàhà ley mà, ni có-xiñùhù gá màcùtuu seña xi Dios icà dèhe-ne, ni có-ndiá icà stná-nè chivàha ga-nè estilu xi raza-ndà. 22 Ñàyùcàndùá ¿ndiá quida-nda? vèchi icúmí nèhivì nataca-nè nú sàni xinitnùhu-ne iá-ní yohó. 23-24 Chicá vaha dohó quida-ní. Cundaca-ní cùmì tiàa ndoó yohó sàni saquin xì iin

compromisu nùu Dios, te cùhùn-nsià nduhii-nsiá (nacua cachí ley xi-nda), te quida-ní chii gastu sàhà-né. Dandu después daté tehe dìni-né. Vàchi nú ducán ni quida-ní, dandu vátuni cundaà ini nèhivì cuentu uun nduá ndatnúhú-nê sàhà-ní, vàchi (cuninùu-né) quidá ví-ní, te chivàha vii-ní ley xi-nda.

²⁵ 'Doco nsidaa nècuàchì inga raza yucán, còò; sàni dàsàa-ndà iin carta nùu-né ndé cachí-ndà ñà-còò necesidad chivàha-ne ley mà, cuisi ñà-màsà cáxi-né ñà-nì sàcùndoo nùu yùu yócò, te màsà cúxí stná-nè nì, nì màsà cáxi-né cuñu quisi nì sàhná uun, nì màsà cóó-né xì nècuàchì cónì nándàhà xì-né —nì cachi Jacobo.

Nansa nì catnii-tè Pablo na iá-nè veheñuhu cahnú

²⁶ Daaní, nì saca Pablo nsì-cúmì tiàa ma, te nì quee-ne inga quivì nì casahàn-nè ñà-nsidandoo nsidaa-né mii-né nacua cachí ley xi-ne. Dandu nì quihvi-ne veheñuhu cahnú, nì cachitnúhu-ne nadaa ga quivì cunihii-né, dandu después cuàha iin iin-ne quisì cunduu promesa xi-ne. ²⁷ Ùsà quivì nduú tiempu (cunihii-né). Te sàdaaní xìnu quivì mà, dandu dava tè-raza Judea nì caquixi ladu Asia, nì xìnì-te Pablo na iá-nè veheñuhu ma. Ñàyùcànduá nì quesaha-té nì nsida tontó-te nèhivì cuàhà yucán. Nì catnii-tè Pablo, ²⁸ te nì càna ndee-té, cachí-te:

—Mii-nsiá tè-raza-ndà Israel, chindee-nsiá nsiùhù, vàchi divi tàyòhó nduú tiàa càhàn guá dìquì-ndà ñà-có-ndiàá raza-ndà, cachí-te, ni có-ndiàá stná ley xi-nda, te ni có-ndiàá gà stná veheñuhu yohó, cachí-te. Te ducán chináhà-te

nèhivì inicutu. Te màdì sàhà cuisì ñà-jaàn nduá; còó, vàchi nì saca stná-te iin tè-raza sìquini nì quìhvi-tè xì témà veheñùhu yohó. Ñàyùcàndùá, sàni cuchicuehe ñà-ì icúmí vehe ì yohó.

²⁹ Ducán nì cachi tèmà, vàchi antes nì caxinì-te xicánúú Pablo ñuu mà cutnâhâ-né xì iin nècuàchi ñuu Éfeso nani Trófimo, (iin nècuàchi inga raza). Te nì catuxi inì-te ndacá stná Pablo tiàa ma nì sàhàn ini veheñùhu cahnu-ma.

³⁰ Ñàyùcàndùá nì nacuidà nsidaa nèhivì inicutu ñuu mà, nì dáyàà-nè vàxi-ne nì nachitu-né. Te ñuhú nihni-ne Pablo nì tavà-né nècuàchìmà fuera veheñùhu cahnu-ma, te vichi duha nì nacadi nsihi-ne yehè patiu mà. ³¹ Meru nandúcú-né modo nansa cahni-né Pablo, dandu nì sàà razón nùù comandante coronel ñà-sàni nacuidà sàstnùhù nsidaa nèhivì ñuu Jerusalén mà. ³² Dandu nì nacuaca comandante mà cuàhà soldadu xì stná capitán xi-ne, te nì dáyàà-nè xì-té cuàhàn-nè ndé quidá cuàhà guá nèhivì. Te na ní xini nèhivì mà vàxi comandante xì soldadu mà, dandu nì cucuìta ì-né, cóni càní gá-nè Pablo. ³³ Dandu nì tnàtuu comandante nì dândàcú-né nùù soldadu xi-ne ñà-nì tñí-te Pablo, te màcùnuhni-nè xì ùì cadena. Dandu nì ndàcàtnùhù-né nùù nèhivì cuàhà mà:

—¿Ana nduú tiàa yohó, te ndià nì quida-tè?

³⁴ Doco nèhivì cuàhà yucán, cána ndee-né; tucu tucu cachí iin iin-ne, màncuì cundaà ini comandante nansa ndisa iá chuun ma ñà-cána guá nècuàchìmà. Ñàyùcàndùá, nì dândàcú-né nùù soldadu xi-ne ñà-nì cundácá-te Pablo nùhù ini vehe cahnú-te. ³⁵ Sàhámà, ndacá témàné nì nasaa vehe-tè, cuàhàn-te nana-tè cuai. Doco ñà-dana guá ndoó nèhivì cuàhà mà, ñàyùcàndùá fuerza nì

sàcùnsida-tè Pablo nì nana, ³⁶ vàchi nchícùn chitu nsidaa-né, cána-ne, cachí-nè:

—Cahnì-ndà tè-jaàn chicá vàha.

Nansa nì càhàn Pablo sàhà mii-né nùu nèhivì cuáhà

³⁷ Daaní, na meru cuàhàn soldadu mà dayáha-tè Pablo ini vehe cahnú-te, dandu nì cachi-nè xì comandante coronel yucán:

—¿A iá permisú càhàn tíi xì-ní?

Dandu nì cachi-nè xì Pablo:

—¿A túha stná-ní càhàn-ní dàhàn griegu? ³⁸ ¿A có-ndùù-ní tè-ñuu Egipto nì quida revolución daa, te nì idònùù-ní nùu cùmì mìl tè-tèhì nì saca-níte cuàhàn-nsia yucù?

³⁹ —Còó —cachí Pablo—, yùhù, tè-raza Judea nduí. Meru ñui nduú ñuu Tarso iá ladu Cilicia. Tiàa iá derechu-xi nduí; te ñui mà, có-ndùú stná iin ñuu tii. Ñàyùcàndùá sacúndáhvî nùu-ní áma táxí-ní permisú càhìn xì nèhivì cuáhà yohó —nì cachi-nè.

⁴⁰ Dandu nì sàha comandante mà lugar càhàn-nè. Ñàyùcàndùá, nì ndacuiin-nè nùu cuai mà, te nì dánhà ndahà-né ñà-nì cúdádí nsidaa nèhivì mà. Te na ní ndudadí nsihi nècuàchìmà, dandu nì càhàn-nè. Doco puru dàhàn (nèhivì ñuu mà) nì càhàn-nè, divi dàhàn hebreu, te dohó nì cachi-nè:

22

¹ —Mii-nsiá nècuàchì sahnú, xì nsidaa gá stná ñani dava ga, cunini-nsia cuàhìn càhìn sàhà mií —nì cachi Pablo.

² Dandu nèhivì cuáhà yucan, na ní cundaà ini-nè ñà-divi dàhàn mii-né càhàn stna nècuàchìmà, dandu chicá nì cudadí-né. Te nì cachi gà Pablo:

³ —Yùhù, iin nècuàchì raza Judea nduí. Ñuu Tarso iá ladu Cilicia nduú lugar ndé nì tùnuí ñuhiví, doco ñuu yohó nì sahnui. Te maestru Gamaliel nduú ana nìsa dacuaha-xí. Ñàyùcàndùá, nì dàcuàhá vahi nsidaa ñà-ndùá cachí ley xi xii-ndà, vachi yáha ga nìsa cunì chivàha vií ley xi Dios, divi nacua cuní stná mii-nsiá vichi.

⁴ 'Daaní, nì quesahí dandohó stnàì nècuàchì nchícùn ichì Jesús. Tiàa te ñahà nìsa chicuhnì, te nìsa chicadi-nè; dècuèndè cui stná-nè nìsa cunì. ⁵ Ináhá dùtù cusáhnù ndoó vichi, xì stná nsidaa nècuàchì sahnú dandacú, vètùni cachi stná-nè nansa nìsa quide nú ni cúcáhán-nè, vachi ináhá-nè (vida xi). Te divi nùù mii-né nì nìhí tutu nduú orden ñà-cunihi cùhùn nùù nècuàchì raza-ndà ñuu Damasco. Ñàyùcàndùá, nì quihin ichì ñuu mà cuàhìn tnii nsihi nèhivì xí Jesús (ndoó yucán), te chicuhnì-nè cundaqui-nè ndixi ñuu-ndà yohó sàhà ñá-ndoho stná-nè nì cahín.

⁶ Ñàyùcàndùá, xiqué cuàhìn (ichì mà). Te nahi càxíhúì nì sandua na sá-ítúú sàì ñuu Damasco mà, dandu nanàá nì natnuù nihni inicutu ndé cuàhìn; dècuèndè dìquì-xí ansivi nì quixi nduà luz mà. ⁷ Te hora mà nì nàcasín, te nì tiacui cáhàn iin ana cáhàn xì', cachí-yà: “¡Saulo, Saulo! ¿Índù chuun nchícùn-ní yùhù quida quini-ní xì?” ⁸ Dandu yùhù, nì cachi xì-yá: “¿Ana nduú mii-ní, Señor mío?” Te nì cachi tu-ya: “Jesús de Nazaret nduí, divi ana dandoho-ní”, nì cachi-yà. ⁹ Doco compañeruì, mate ní xini-nè ñà-tnúù luz mà, te nì cayùhí cuàhà-né, doco cóni tiàcú-nè ñà-nduá nì cachi-yà xì. ¹⁰ Dandu nì cachi xì-yá: “¿Ndíà nduá cuní-ní quide, Señor mío?” Dandu nì

cachì-tu-ya xì: “Ndacuiìn-ní, cuahán-ní ñuu Damasco, te yucán icúmí-ní ndacu nuù-ní ñà-nduá sàni chitnùní inì quida-ní”, nì cachi-yà. ¹¹ Doco cunaha-nsiá, ñà-fuerte guá nì tnùù ndiaha nì xinì mà, ñàyùcànduá nì ndañuhu vista xi. Te sàhà-ñá có-tùnúí, ñàyùcànduá nì sàcùtnii ndahà tnahí xì compañeruì, te nì saca-ne yùhù cuàhàn-nsi ndè cachi nì sàà-nsi ñuu Damasco mà.

¹² Te divi ñuu mà iá iin tiàa nani Ananías. Iin nècuàchì cahvi xi Dios nduú-né, te chívàha vii-né ley xi-ya. Ñàyùcànduá, nsidaa nècuàchì raza-ndà ndoó yucán, ndeníhí vaha stná-nè nècuàchìmà. ¹³ Pues divi nècuàchìmà nì sàà nì sàcuìin nùí, te nì cachi-nè xì: “Ñàni Saulo, ndacoto-ní, natùinuù-ní vichi, cachí xì-ní”, nì cachi-nè. Dandu luegu nì natùinuú, te vātùni nì xinì mii-né. ¹⁴ Dandu nì cachi-nè xì: “Mii-yá nìsa cahvi xii-ndà, dècuèndè sàhana nì chitnùní ini-yà ñà-cundaà inì-ní sàhà-yá, te nìhìtáhvi stná-ní cuninùù-ní mii-yá único ana ndàcuìsì inì-xi, divi Jesús, te cunini stná-ní cáhàn-yà. ¹⁵ Ñàyùcànduá, vichi icúmí-ní càhàn-ní sàhà-yá xì cuàhà nèhivì, te nacani-ní xì-né ñà-nduá nì xinì-ní, te nì tiacù-ní. ¹⁶ Pues vichi, sà-lá, ndacuiìn-ní, te cuahán-ní cuhii-ní, ndacùcahan-ní quivì Stoho-ndà Señor, dandu ndoo cuàchi anima-ní”, nì cachi Ananías mà xì’.

¹⁷ Daaní, después nì nsiaì ñuu Jerusalén yohó, te nì sàhìn veheñùhu cahnú. Te na ié yucán xicàn tãhvì nùù Dios, dandu nì dàcùnì-yà yùhù iin seña xi-ya. ¹⁸ Nì xinì mii-yá, te cachí-yà xì: “Dansíhi-ní, te quee yàchì-ní ñuu Jerusalén yohó, vàchi nècuàchì ñuù-ní yohó, mà cúníndísâ-né ñà-nduá cachì-ní

xì-né sàhí”. ¹⁹ Dandu nì naxiconihí nùù-yá, cachí: “Señor mío, nsidaa nèhivì, sà-ìnáhá-nê nansa nìsa quide antes, nìsa nacàhin veheñùhu tnií nècuàchì xiníndísá-xí-ní, te sadí-nè vehecàa, te nì sahnì cuì stnái-nè. ²⁰ Stná nèhivì xí-ní nani Esteban, testigu nì sanduu stnái na ní sahnì nèhivì-né, te nì xitià nì-né. Nì cuì-nè, nì cachi stnái. Dècuèndè nì sandià sìcoto xi nèhivì nì sahnì xì-né mà”. ²¹ Dandu mii-yá, nì cachi-yà xí: “Quee-ní yohó, vàchi icúmí techuín mii-ní cùhùn xicà-ní dècuèndè ndé ndoó nèhivì inga raza”, nì cachi-yà. —(Ducán nì cachi Pablo, cáhàn-nè xì nèhivì cuáhà mà.)

²² Doco jaàn-ní nduú nùù-xí nì inini nècuàchìmà, vàchi nì quesaha tú-né nì càna ndee-né, cachí-nè:

—¡Ni cuì dahuun tèjaàn! ¡Có-xiñhù coo gà-te ñuhiví!

²³ Ducán nì cachi-nè, cána-ne, dandiachi-né dùhnù-né, te quidá canúú-nè yàcá. ²⁴ Ñàyùcàndüá, nì dandácú comandante coronel mà nùù soldadu xi-ne ñà-daquíhvi-tè Pablo ini vehe cahnú-te, te dandohó-tené xì chirrión sàhà-ñá nàhmà-né, te cundaà inì-xi ndià dìsàhà-xí cána guá nèhivì sàhà-né ducán. ²⁵ Doco na ní nsihì nì chichuhni vaha soldadu-nè, dandu nì cachi-nè xì iin capitán iin yucán:

—¿A sáha ley xi gobiernu quida-ní xí dohó, ñà-cahnì cuì-ní yùhù? vàchi nècuàchì romanu nduí, (iá derechu xi), te tãñáha ga coo justicia sàhí —nì cachi-nè.

²⁶ Ñàyùcàndüá, na ní cundaà ini capitán mà ñà-jaàn, dandu nì sàhàn-te nì cachitnùhu-tè xì comandante mà:

—Cuidadu coo-ní xì nècuàchì jaàn, vàchi nècuàchì romanu nduú-né —nì cachì-te.

27 Dandu nì quixi comandante mà ndé iá Pablo, te nì cachi-nè xì nècuàchìmà:

—Cachì-ní xí, ¿a ndísá nècuàchì romanu nduu-ní, á cóó?

—Jaan —nì cachi-nè.

28 Dandu cachí tu comandante mà:

—Yùhù, yáha ga cuàhà dihùn nì dàquívhi, te nì nihì stnái nì sàcùndui nècuàchì romanu.

Dandu nì cachi Pablo:

—Doco yùhù, cóó, vàchi dècuèndè nì quesai ñuhíví nduí nècuàchì libre.

29 Dandu tiàa cuàhàn cahni cuí xì-né nì cuí, luegu nì nacoò-tèné cuàhàn-te. Dècuèndè stná comandante coronel mà, nì yùhí-nè sàhà ñà-nì dándàcú-né nì sàcùnuhni nècuàchìmà, te nduú-né iin nècuàchì romanu, iin nècuàchì libre.

Ñà-nduá nì cachi Pablo xì nècuàchì Junta

30 Daaní, nì tùinuù inga quívì, dandu cuní comandante-mà cundaà ndisa ini-nè ndià disáhà-xí cáhàn tnùhù guá tè-raza Judea mà dìquì Pablo. Ñàyùcànduá, nì ndaxin-né cadena nuhní nècuàchìmà, te nì dándàcú-né nataca dùtù xícusahnú, xì nsidaa stná nècuàchì sahnú idónuu. Dandu nì tavà-né Pablo cuàhàn-nè xì nècuàchìmà vehe ndé natáca nècuàchì sahnùmà, te nì chicani-ñané mahì nsidaa nècuàchìmà.

23

1 Dandu nì indehè váha Pablo nùù nsidaa nècuàchì Junta mà, te nì cachi-nè:

—Ñàni, ndahà Dios ié` ñuhíví yohó, te quívì vichi, còò ni-iñàha dandohó gá xì anímè.

2 Doco dùtù cusáhnú yucán nani Ananías, nì dándàcú-né nùù tiàa itá yatni ndé iin Pablo ñà-nì

càní-te yuhù-né. ³ Dandu nì cachi Pablo xì dùtù mà:

—Cunaha-ní, icúmí stná Dios cani-ya mii-ní iin castigu, ñà-dàhàní uun-ní nduu-ní nèhivì váha. ¿Amádi iá-ní jaàn ñà-cuàhàn-ní nsidandaà-ní chuun-xi sàhà ley xi-nda? Pues nú ducán, dandu ¿índù chuun nì dandàcù-ní nùù-té ñà-nì càní-te yuhù? vàchi có-sàha ley xi-nda (cani stnaha-nda) —nì cachi Pablo.

⁴ Dandu nècuàchì xí-ita yatni yucán, nì cachi-nè xì Pablo:

—¿Índù chuun cánahá-ní xì ndómà, vàchi dùtù cusáhnû iá nùù Dios ndùù-ndà?

⁵ Dandu nì cachi Pablo:

—Ñàní, cóni cúndàà inì nduú ndómà dùtù cusáhnû. Vàchi cachí libru ì: “Màsà cánahá-ndà dìquì nècuàchì nihí chuun ñuu-ndà” —nì cachi-nè.

⁶ Dandu nì indehè Pablo nùù nècuàchì Junta mà, te nì xini-nè, dava-ne, nècuàchì saduceu nduú-né, te dava ga-nè, nècuàchì fariseu nduú-né. Ñàyùcàndùá, ndee ní càhàn Pablo, nì cachi-nè xì nsidaa nècuàchìmà:

—Ñàní, nècuàchì fariseu nduú stná yuhù; vàchi yué, divi fariseu nì sanduu stná-nè. Te divi sàhà-ñá xiníndísê iá tnùndé ini natiacu-ndà nú nì xihì-ndà, ñàyùcàndùá sanícuàchì nèhivì sàhí vichi.

⁷ Na ní nsihi nì cachi-nè ducán, dandu nì quesaha nècuàchì fariseu mà nì nàá stnahá-né xì nècuàchì saduceu mà. Dècuèndè nì tàhndè dava-ne, vàchi tucu tucu xínacani ini-nè. ⁸ Vàchi nsidaa nècuàchì saduceu mà, có-xiníndísâ-né ñà-ìcúmí-ndá natiacu-ndà, ni còò àngel, ni còò stná anima-ndà, cachí-nè. Doco nècuàchì fariseu, ndisa, xiníndísâ-né nsidaámà. ⁹ Ñàyùcàndùá, yáha

ga nì cucuahà sàhámà, te fuerte nì càna nsidaa-né. Dava maestru nduú fariseu, nì ndacuìta stná-nè, cáhàn fuerte-nè, cachí-nè:

—Còó, nuá nùu nsiùhù, còò falta xi nècuàchì yohó. Vihini ñà-ndàà nduá iin ángel nì cachi xì-né iñàha, te ò iin espíritu xi Dios nì cáhàn xì-né. Ñàyùcànduá (cuidadu ni cúndóó-ndá) còtó Dios nàá stnàhà xì-ndà —nì cachi-nè.

¹⁰ Dandu yáha ga nì cucuahà gá náâ stnahá nèhivì mà, ndè yúhì comandante mà vihini cuàhàn-nè danácuèhè dahuun-ne Pablo. Ñàyùcànduá, nì dàndàcú-né ni tnátuu soldadu, te fuerza nì tavà-té Pablo nùu nècuàchì yucán, nì nacuaa-tèné mànuhù-té xì-nè ndè vehe cahnú-te.

¹¹ Daaní, nì cuñaà quivì yucán. Dandu nì dàcùnì Stoho-ndà Señor Pablo mii-yá. Yatni iín-yá, cáhàn-yà xì-né, cachí-yà:

—Màsà cúhúún inì-ní, Pablo, vàchi nacua sàni cáhàn-ní sàhí ñuu Jerusalén yohó, ducán icúmí-ní cáhàn stná-ní sàhí ndè ñuu Roma.

Nansa nì candatnuhu tè-có-xìndísá ñà-cahni-té Pablo

¹² Na ní tùinuù inga quivì, dandu dava tè-raza Judea mà, nì candatnuhu-té nì chinaha-té Dios, cachí-te:

—Mà cúxí-ndá, ni mà cóhó-ndá tècuì ndè cachi cahnì-ndà Pablo, te nú cóó, ni sàà Dios cahnì-yándô.

¹³ Cunaha-ní, tiàa nì candatnuhu ducán, yáha ùi dico nì sanduu-tè. ¹⁴ Ñàyùcànduá, nì caquee-tè cuàhàn-te nùu dùtù xícusahnú ndoó cutnàhâ xì nècuàchì sahnú xídandacú, te nì cacachì-te xì-né:

—Nsiùhù, sàni chinaha-nsí Dios ñà-mà cúxí gá-nsì ndè cachi cahnì-nsí Pablo, te nú cóó, ni

cuí-nsi quida-ya. ¹⁵ Ñàyùcàndùá, mii-nsiá xì nsi-daa dava ga nècuàchì dandacú, càcàn-nsià favor nùù comandante coronel, cachi-nsià xì-né ñà-cuní-nsià ndàcàtnùhù gá-nsià nùù Pablo, te sàhájàn nduá cuní-nsià quixi-ne tnaa, cundaca-ne Pablo quixi nùù-nsiá. Dandu nsiùhù, cuàhàn-nsi cuita tùha-nsi ichì cahni-nsínè —nì cachi tè-raza Judea mà.

¹⁶ Doco yucán nìsa ìa iin sobrinu xi Pablo, iin dèhe cùha-ne, te nì xinitnùhu stná-te nansa cuàhàn tiàa cuahà mà quida-tè, cundiatu dèhé-tené. Ñàyùcàndùá, nì sàhàn tèchii ma vehe cahnú soldadu, te nì quìhvi-tè nì cachitnùhu-tè xì Pablo.

¹⁷ Dandu nècuàchìmà, nì cana-ne iin capitán, cachí-nè xì témà:

—Cundaca-ní tèchii yohó cùhùn nùù comandante coronel, vàchi nihí-te iin razón cuní cundaa ini-nè.

¹⁸ Ñàyùcàndùá, nì saca capitán mà tèchii ma cuàhàn-te nùù comandante coronel, te nì cachì-te xi nècuàchìmà:

—Nècuàchì ndiadí nani Pablo, nì cana-ne yùhù nì xicàn-nè favor cundaqui tèchii yohó quixi nùù-ní, vàchi nihí-te iin razón vaxi.

¹⁹ Dandu nì tnii comandante mà ndahà tèchii ma nì tavà cuàán-nète nì xicàn tnùhù-né nùù-té:

—¿Índù iñàha cuní-ní cachì-ní xì?

²⁰ Te nì cachi tèchii ma:

—Cunaha-ní, iin-ni sàni ndatnuhu váha dava tè-raza Judea ñà-cuàhàn-te càcàn-te favor nùù-ní ñà-cundaca-ní tiu xi Pablo cùhùn nùù nsidaa nècuàchì xídandacú, vàchi cuàhàn-nè quida-ne na ian cuní-nè ndàcàtnùhù gá-nè nùù tiu-xi. ²¹ Doco, mii-ní, màsà cúníndísá-ní quida-ne, vàchi cuàhà

tiàa cuàhàn cundiatu dèhé, más ùi dico xínduu-tè, te sàni chinaha-té Dios ñà-cuàhàn-te cahni-té tiu xi. Ni mà cúxí gà-te, ni mà cóhó gà-te tècuí ndè cachi cui-nè, xícachì-te. Te vichi, sà-ità tùha-tè ndiatú-te dandáa-ní —nì cachi tèchii ma.

²² Dandu nì chinaha comandante témà, cachí-nè:

—Sà-ìá nùhù-ní vitni, doco màsà cáchì-ní xì ni-iin nèhivì ñà-ndùá nì cachitnùhu-ní xì.

Nansa nì dàsáa comandante Pablo nùu gobernador Félix

²³ Dandu nì cana comandante mà ùi capitán, te nì cachi-nè xì-té:

—Quidayucun-nsià ñà-caquihin-nsia ichì cundaca-nsia ùi cientu soldadu cùhùn ñuu Cesarea, te nì cácuñùn stná ùni dico ùxin (70) soldadu xì idu, xì stná ùi cientu tè-nihí lanza. Nsidaa-nsiá cundoo tùha-nsia caquee-nsia cà-ñn sãñaà —nì cachi-nè.

²⁴ Dandu nì cachi stná-nè nì cuítá iin ùi idu cunúú stná Pablo, te nì cundácá víi-téné sàa nùu gobernador Félix. ²⁵ Daaní, nì tiaa stná comandante mà iin tutu cùhùn, te dohó cachá: ²⁶ “Yùhù nani Claudio Lisias, te cásàhú tnùñuhí xì mii-ní nècuàchì gobernador Félix. ²⁷ Tiàa nani Pablo, nì catnii tè-raza Judea-nè, cuàhàn-te cahni-téné nì cuí, dandu nì sàa yùhù ndacá stnahí xì soldadu, te nì nacuidahín-nè nùu témà, vachi sàni cundaà inì nduú-né iin nècuàchì romanu. ²⁸ Daaní, cuní cundaà inì ndià dìsáhà-xí dacuidá cuàchi guá-tené, ñàyùcàndùá nì saquìn-nè nùu nsidaa tè-xídandacú nùu raza-nè. ²⁹ Te yucán nì xinì, còò ni-iin cuàchi icúmí-né ñà-cui-nè, ni ñà-cundiadi stná-nè, cuisì-ní sàhà dàñhù xì mii-té cáhàn tnùhù-té sàhà-né. ³⁰ Daaní, después nì xinitnùhu stnài

nansa ndatnúhú dava-tè, cuní-te dandáñúhú-tênê. Ñâyúcànduá, vichi duha nì dandàcú sàà-nè nù mii-ní; te nì dandàcú stná nù tiàa xícahàn tnùhù mà ñà-nì sàà stná-te nù-ní. Nì cúcuéê ni-ní”. (Ñà-jaàn nduá nì tiàa comandante mà.)

³¹ Daaní, soldadu mà, ducán nì caquida-tè cumplir, divi ñuu mà nì saca-tè Pablo nì sàà-te xi-né ndè ñuu Antípatris. ³²⁻³³ Dandu inga quivì nì naxicocuñin tè-xicásáhà mà mànuhù-té ndé ndoo-te, doco tè-xínihi xi idu, nì ndoo-tè xi Pablo. Dandu nì quihin tu-tè ichì cuàhàn-te xi-né nì sàà ñuu Cesarea. Yucán nì nacoò-tè carta nihí-te nùu gobernador, te nì nacoò stná-te Pablo ndahà témà. ³⁴⁻³⁵ Dandu nì nsihi nì cahvi témà tutu mà, dandu nì xicàn tnùhù-té nùu Pablo índu ladu nduú ñuu-nè. Te na ní cundaà inì-te divi ladu Cilicia nduú ñuu-nè, dandu nì cachi-te:

—Na quésáá stná nècuàchì càhàn tnùhù sàhà-ní, dandísá ndundaà dahuun chuun xi-ní —nì cachi-te.

Dandu nì dandàcú-te cundiadi Pablo vehechuún cahnú nì quidavàha nsi-Herodes.

24

Ñà-nduá nì cachi Pablo xì Félix na ní càhàn-nè sàhà mii-né

¹ Tixi ùhùn quivì nì quesaa dùtù cusáhnû nani Ananías xì stná dava nècuàchì sahnú dandacú. Te nì quesaa stná iin tiàa nduú abogadu nani Tértulo, ñà-cunduu-ne yuhù nècuàchìmà. Te nì tnàtuu nsidaa-né nùu gobernador ñà-canicuàchi-ne sàhà Pablo. ² Dandú nì cànà stná Pablo quixi-ne. Te na ní quesaa-nè, dandu nì quesaha Tértulo mà nì càhàn tnùhù-né sàhà nècuàchìmà, cachí-nè:

—Señor gobernador, sàhà mii-ní ndoó dádí nsidaa-nsí caní tiempu ñuu-nsí yohó, te cuàhà iñàha sàni nacani inì-ní nì quida-ní sàhà ñà-vàha xi ñuu-nsí. ³ Ñàyùcàndùá, nicanicuahàn naquímànì-nsí mii-ní ndéni nì cui ni cúndóó-nsí ñà-nì quida-ní xì-nsí cuàhà favor. ⁴ Doco vichi sàhà-ñá màsà cuàha chuún gá-nsí mii-ní, ñàyùcàndùá sacúndáhvî-nsí ñà-quida-ní favor cunini chii-ní càhàn-nsí.

⁵ 'Cunaha-ní, iin tè-chìcuéhè nduú Pablo jaàn, vàchi yáha ga datáhndè dava-tè nèhivì raza-nsí inicutu ñuhiví. Idónuu-té nùù nècuàchì nchícùn ley tucu xi iin nècuàchì ñuu Nazaret. ⁶ Te nì cuni stná-te quidachicuéhè-tè ñà-ì icúmí veheñùhu xi-nsí. Ñàyùcàndùá, nì tnii-nsite, te mii-nsí cuàhàn-nsí nsidandaà-nsí sàhà chuun ma modo xi-nsí nì cùí, ⁷ doco yucán ní sàà comandante coronel nani Lisias, te nì candiaa-nè tiàa jaàn fuerza nùù-nsí. ⁸ Dandu nì dàndàcú-né nùù-nsí ñà-quixi-nsi yohó nùù mii-ní nú cuní-nsí canicuàchi-nsi sàhà-té, nì cachi-nè. Te vichi vátùni cundaà ndisa inì-ní ndià dìsàhà-xí sanícuàchi-nsi sàhà-té, cuisì-ní ndàcàtnùhù-ní nùù mii-té —nì cachi Tértulo mà.

⁹ Dandu nì càhàn stná nsidaa gá tè-raza Judea itá yucán, divi ñà-ndácuisì nduú nsidaájàn, nì cacachì-te.

¹⁰ Dandu nì quida gobernador mà seña nùù Pablo ñà-vátùni càhàn stná-nè vichi. Ñàyùcàndùá, nì càhàn-nè, cachí-nè:

—Yùhù ináhí cuàhà cuà ñà-ì icúmí-ní chuun nsidandaà-ní ñuu-nsí yohó. Ñàyùcàndùá, cudî inì ñà-vátùni càhàn sàhí nùù-ní. ¹¹ Cunaha-ní, mà úhì ndàcàtnùhù-ní, te cundaà vaha inì-ní ñà-làcà

ùxìn ùì quìvì cuàhàn-ndà nì nasàì ñuu Jerusalén cuàhìn cahví Dios. ¹² Doco ni-iin xichi cóni nái xì ni-iin nèhivì veheñùhu yucán, te ni-iin xichi cóni dánâcuîdè-nè, ni nèhivì sáhàn veheñùhu, ni stná nèhivì xicánúú calle. ¹³ Mate sanícuàchi nècuàchì yohó sàhí, doco còò ni-iñàha cui quida-ne comprobar.

¹⁴ 'Doco yùhù cachí ndàì xì-ní, iin ichì ndiaha nduá nchícuìn, te ducán cahví Dios, divi mii-yá nìsa cahvi stná xii-nsí, mate cachí nècuàchì yohó iin ichì tnùhù nduá. Doco yùhù xiníndísê nsidaa ñà-ìtúú nùù tutu nduú ley xi-nsi, te xiníndísâ stnàì nsidaa ñà-nduá nì tìaa profeta nìsa cahàn cuenta xi-ya. ¹⁵ Nacua nì cachí mii-né, ducán cachí stná yùhù, ñà-íá ndisa tnùndé ini ndiatu-nda nùù-yá, vâchi icúmí nsidaa-nda natiacu-ndà, nèhivì vâha te nèhivì malu. ¹⁶ Ñâyùcànduá, yùhù, nicanicuahàn quidé lucha ñà-màsà cóó ni-iin cuàchi dandoho-xi anímè, vâchi ni-iin cuàchi có-cùnî quide nùù Dios, te ni nùù nèhivì.

¹⁷ 'Cunaha-ní, caní cuàà có-ìé`ñuì, dandu nì nasàì yucán, nihí cuàhà ñà-nduá cutahvì nèhivì ndahví ndoó yucán, te nihí stnàì promesa xi. ¹⁸ Pues chuun jaàn nduá disáhà-xí nì nasàì yucán, te nì nsidandoo stnàì mií (nacua cachí ley xi raza-nsi). Te xicánúú sahnúí patiu veheñùhu cahnú yucán, cóni dánâcuîdè nèhivì, nì cóni quidá stnàì ni-iin escándalo. Doco dava nècuàchì raza-nsi nì quixi ladu Asia, nì xini-nè yùhù yucán. ¹⁹ Te nú ndisa cuní nècuàchì mà càhàn tnùhù-né sàhí, dandu ndiá ìcà-né màcuìta stná-nè nùù-ní yohó, te canicuaàchi mii-né sàhí. ²⁰ Te ò nècuàchì itá yohó, nú nì xini-nè íá iin falta nì quide na ní ìe nùù nsidaa

tè-xí dandacú, dandu ni cachí-nèà vichi duha, cuní.
²¹ Cuisì vihini tuxí ini-nè iin falta nduá na ní càhàn fuertí xì nsidaa nècuàchì mà nì cachì ñà-xì ní ndísé icúmí-ndá natiacu-ndà —nì cachi Pablo.

²² Daaní, na ní inini Félix ñà-jaàn, nì cucani-tè chuun xi Pablo, cachí-te xi nsidaa-né:

—Ni quésáá gà comandante coronel Lisias, dandu ndàcàtnùhù gué sàhà-ñá cundaà vaha inì nansa iá chuun xi-nsia.

Ducán nì cachì Félix, vachi algu ináhá stná-te sàhà ichì Jesús. ²³ Dandu nì dandacú-te nùu iin capítan ñà-nì cúndiáa-te Pablo, doco màsà cúndiádí dahuun-ne, te nì màsà cadí stná-te nùu ni-iin ana iá vaha xi-né nú cuní nècuàchì mà quixi-ne dacútiácú-ñané, te ò nácótò stnahá-né.

²⁴ (Daaní, mànuhù Félix mà.) Te nì yàha itnii quivì, dandu nì quixi tu-tè xì ñahàdìhí-te nani Drusila; iin nècuàchì ñahà raza Judea nduú-né. Dandu nì cana-tè Pablo ñà-tnàtuu-ne, vachi cuní-te cunini-tè nansa iá ichì cunihnu vaha ini-ndà Jesu-cristu. ²⁵ Ñàyùcànduá, nì càhàn Pablo xì ndúì-nè, dansítñùu ini-nè nècuàchì mà nansa cuní Dios quida viì-ndà sàhà-ñá màsà quídá ndevàha-nda nansa nì nì cui, vachi icúmí coo iin quivì juiciu. Dandu Félix mà, cuàhà gá nì yùhí-te, cachí-te xi Pablo:

—Còó, xuhun-ní (cuartu xi-ní) vichi. Te después, nú cusái, dandu cana-tui mii-ní.

²⁶ Ducán nì cachì-te, vachi tuxí stná inì-te vihini daquíhvi Pablo dìhùn sàhà-ñá dañà-téné. Ñàyùcànduá, cuàhà xichi nì cana-téné nì ndatnuhu-té xí-né. ²⁷ Doco na ní yàha ùi cuià, dandu nì quee-tè nùu mesa, te nì quíhvi inga tiàa nani Porcio Festo lugar xi-tè. Doco cóni tàvã-te Pablo

libre, vâchi cuní-te ndòo vâha-tè xì nêhivì raza Judea.

25

Nansa nì càhàn Pablo sàhà mii-né nùù gober-nador saa nani Festo

¹ Daaní, nì quesaa Festo mà ladu yucán. Doco tìxi ùnì quivì nì quee-tè ñuu Cesarea cuàhàn-te ñuu Jerusalén. ²⁻³ Te yucán nì tnàtuu dùtù cusáhnû, xì stná nècuàchì chicá idónuu, nì càhàn-nè xì Festo sàhà Pablo, càhàn tnùhù-né sàhà nècuàchìmà. Te nì xicàn-nè cana-tè nècuàchìmà quixi-ne ndè Jerusalén, vâchi cuàhà tiàa cuàhàn cundiatu dèhé ñà-cahni-téné ichì mà. ⁴ Doco nì naxiconihí Festo nùù nècuàchìmà, cachí-te:

—Còó, ñuu Cesarea mà icúmí Pablo ndòo-ne. Yucán ndiaá soldadu-nè. Te yùhù, tìxi iin ùì quivì icúmí stnàì naxicocuñ yucán. ⁵ Ñàyùcàndùá, yucán ni cùhùn stná nsidaa mii-nsiá nècuàchì idónuu, cutnâhâ-nsiá xì cùhùn-ndà. Dandísá, nú iá cuàchi nècuàchìmà, dandu vâtùni canicuàchi-nsia —nì cachì-te.

⁶ Daaní, nì cuee gà-te ùnà ò úxìn gà quivì ñuu yucán, dandu mànuhù-té ñuu Cesarea, (te cuàhàn stná tè-xíandacu-ma). Dandu inga quivì nì yâha Festo ndé ndundáa sàhà nêhivì, te nì sàcòo-tè. Dandu nì dândàcú-te ni queé Pablo. ⁷ Te na ní quesaa nècuàchìmà, dandu nì sàcuíta stná nècuàchì raza Judea nì quixi Jerusalén mà, nì càhàn tnùhù-né sàhà nècuàchìmà. Cuàhà gá chuun pesadu nì cachi-nè dìquì nècuàchìmà. Doco puru ñà-mànìcùì nìhìndèè-né nì sandua.

⁸ Daaní Pablo, nì naxiconihí-né nùù nècuàchìmà, cachí-nè:

—Yùhù, còò ni-iin falta nì quidè dìquì ley xi nècuàchì raza xi, ni còò stná falta nì quidè dìquì veheñùhu xí-nsi, ni dìquì stná rey cahnú César.

⁹ Doco Festo, cuní-te ndòò vaha-tè xi nècuàchì raza Judea mà, ñàyùcàndùá, nì cachì-te xi Pablo:

—¿A cándísá-nì cùhùn-ní ñuu Jerusalén, te yucán nsidandaì sàhà ñà-ndùá cachí nècuàchì yohó?

¹⁰ Dandu nì cachì Pablo xì-té:

—(Còó.) Divi lugar yohó nduú ndé cachí rey César xiñuhu ndundaà sàhà nèhivì. Ñàyùcàndùá yohó ié. Te mii-ní, sàvaha ináhá-ní còò falta nì quidè dìquì nècuàchì raza xi. ¹¹ Doco cunaha-ní, nú ndisa iá pesadu cuàchi, te ò nú ndisa cuàhà gá iníhiquè, te xiñuhu cui, pues vātùni; cahnì-nsiá yùhù, mà cáchì á coó. Doco nú coó, nú tnùhu nduá cachí nècuàchì yohó, dandu còò permisù danáyaha ni-iin juez yùhù ndahà-né. Pues vichi xíquèn ñà-dayáha-ní yùhù ndahà rey cahnú César —nì cachì Pablo.

¹² Daaní, Festo, nì ndatnuhu-té xí nècuàchì sáha razón xì-té nansa quida-tè, dandu nì cachì-te xi Pablo:

—Mii-ní, sàni xicàn-ní ndundaà chuun xi-ní nùù César. Pues vātùni iá; divi nùù César icúmí-ní cùhùn-ní.

Nansa nì xicàn rey Agripa càhàn Pablo nùù-né

¹³ Na ní yaha itnii quivì, dandu nì sàà stná rey Agripa xì Berenice ñuu Cesarea mà ñà-casàhú-nè xì Festo. ¹⁴ Te como caní quivì nì ndòò-ne yucán, ñàyùcàndùá nì càhàn Festo xì rey mà sàhà Pablo, cachì-te:

—Na ní quee Félix nùù mesa, nì ndòò iin nècuàchì ndiadí yohó (nani Pablo). ¹⁵ Ñàyùcàndùá

na ní sàhìn ñuu Jerusalén, dandu ni catnàtuu dùtù xícusahnú xì stná nècuàchì dandacú nùù ñuu mà, nì xicàn-nè dandacuí ñà-cui nècuàchì ndiadí mà. ¹⁶ Doco nì naxiconihí nùù-né: “Nsiühù tè-ndùù nècuàchì romanu, còò estilu icúmí-nsí cahni-nsí ni-iin nèhivì nansa ni nì cui. Còó, vèchi dihna icúmí-tê cuita-tè nùù nècuàchì sanícuàchì sàhà-ñá ducán vátùni cucumi-té lugar càmàn stná-te sàhà mii-té nansa iá ñà-ndúá càmàn tnùhù-né sàhà-té”.

¹⁷ Ñàyùcàndùá, nì caquixi nècuàchì ñuu Jerusalén mà dècuèndè yohó, te vichi duha inga quivì nì sàhìn vehechuún, nì sàcòì silla xi, te nì dándacuí ni tavá-te Pablo mà. ¹⁸ Dandu nì sàcuíta stná nècuàchì càmàn tnùhù, te nì sanícuàchì-ne sàhà nècuàchìmà. Chuun pesadu cundua nì cahín. Doco còó, cóni sándúá ducán. ¹⁹ Cuisi sàhà creencia xi-ne nì càmàn-nè, xì sàhà stná iin ana nì xihì nani Jesús. Doco Pablo, tucu cachí-nè: itiácú Jesús, cachí-nè. ²⁰ Doco yùhù, cóni cúndáà vaha inì nansa chicá vaha quide xì chuun jaàn. Ñàyùcàndùá, nì càmàn xì Pablo, áma cándísâ-né cùhùn-nè ñuu Jerusalén, te yucán ndundaà sàhà chuun xi-ne. ²¹ Doco còó, lugar yohó nì xicàn-nè cundiadi-nè ndè cachi (cùhùn-nè) ndundaà sàhà-né nùù rey cahnú César. Ñàyùcàndùá, nì dándacuí coo vaha-ne ndè cachi techuín-nè cùhùn-nè nùù rey mà —nì cachi Festo.

²² Dandu nì cachi rey Agripa mà xì Festo:

—Yùhù, cudî stná inì cunini ñà-ndúá cachí nècuàchìmà.

—Vátùni, tnaa cunini-ní —nì cachi Festo.

²³ Daaní, inga quivì vaxi tu Agripa xì Berenice ndè salón cahnú dé ndundaà sàhà nsidaa chuun. Nì quìhvi-ne yucán, vico sàstnùhù ndáa-ne. Te

yucán sàni caquesaa stná comandante coronel xì cuàhà stná nècuàchì chicá idónuu ñuu yucán. Dandu nì dàndàcú Festo ñà-nì tàvã-te Pablo. (Te na ní quesaa-nè), ²⁴ dandu nì cachi Festo mà:

—Mii-ní rey Agripa, xì nsidaa stná mii-nsiá nècuàchì nì quesaa, yohó indéhe-nsiá nècuàchì (cachí xì-nsiá). Cunaha-nsiá, na ní sàhìn ñuu Jerusalén, cuàhà gá nècuàchì raza Judea nì xicàn favor nùí, dècuèndè nì càna fuerte-nè, cuní-nè cui nècuàchì yohó. Stná ñuu Cesarea yohó, divi nì ducán xicàn stná-ne. ²⁵ Doco nùù yùhù, còò ni-iin falta xi-ne nì túi. Dandu mii-né, nì xicàn stná-nè ndundaà sàhà-né nùù rey cahnú, ñàyùcàndüá, sàni nacani inì, te icúmî techuín-nè cùhùn-nè yucán. ²⁶ Doco cuisì ñà-còò ni-iñàha cui cachi ndise na tiai nùù señor rey cahnú sàhà-né. Ñàyùcàndüá sàni tavà cànúi-nè nùù mii-ní rey Agripa, xì nùù stná nsidaa mii-nsiá nècuàchì dava ga, vèchi cuní nanducu-nsiá índù iñàha cui tiai nùù tutu cùhùn xì-né. ²⁷ Vèchi có-ndüá ñà-techuun-nda iin nècuàchì presu cùhùn nùù rey mà nú còò ni-iñàha cachítnùhu ñà-ndüù falta xi-ne —nì cachi Festo.

26

Ñà-ndüá nì cachi Pablo na ní càhàn-nè sàhà mii-né nùù rey Agripa

¹ Daaní, Agripa mà, nì cachi-nè xì Pablo:

—Vàtùni càhàn-ní sàhà-ní vichi.

Dandu nì cuu ndahà Pablo, te nì quesaha-né nì càhàn-nè, cachí-nè:

² —Nansicáhìn vichi, vèchi nùù mii-ní cuàhìn càhìn. Pues cuàhà gá ñà-ndüá nì càhàn tnùhù

nècuàchì raza-ndà sàhí, rey Agripa. ³ Doco cudî inì vichi, vàchi ináhá-nî nansa ndisa iá nsidaa estilu xi raza-ndà, te cundáà stná inì-ní sàhà nsidaa chuun ndatnúhú cuáhà-ndà. Ñàyùcàndùá, sacúndáhvî nùù-ní ñà-nì còó calma xi-ní cunini-ní ñà-ndùá cuàhìn càhìn.

⁴ 'Nsidaa nècuàchì ñuu Judea, ináhá-nê nansa nìsa quide na ní sandui tèchii. Dihna nìsa ìe ñuì, dandu nì sàhìn nìsa ìe ñuu Jerusalén. ⁵ Te nècuàchì raza-ndà ndoó yucán, dècuèndè sàhana ináhá-nê yùhù. Te nú cuní-nè cachitnúhu ndaà-nè, vátùni cachi-nè nansa nìsa quide na ní sanchicuìn ley xi nècuàchì fariseu. Nsidaa nècuàchì ley mà, chicá fuerte chívàha-ne religiòn xi raza-ndà. ⁶ Doco vichi yohó ié', sanícuàchi-ne sàhí. Te ¿índù falta xi iá? Cuisì ñà-xiníndísê palabra nì quida Dios comprometer xì xii-ndà, divi ñà-cuàhàn-yà danátíacú-yà nsii. ⁷ Pues sàhà ñà-nì cachi-yà ducán, ñàyùcàndùá, nsidaa nèhivì nduú nsì-úxin ùì descendencia xi raza-ndà, xinúcuáchí vî-né nùù Dios ndui te ñuú, xiníndísâ-né, te ndiatú-né cuu ndisa ñà-ndùá nì quida-ya comprometer mà. Cunaha-ní rey Agripa, yùhù xiníndísâ stnáì, te ñà-jaàn ndùá dísáhà-xí sanícuàchi nèhivì raza-ndà sàhí.

⁸ 'Mii-nsiá, ¿a ndísá có-xiníndísâ stná-nsià ñà-vátùni danátíacú Dios nsii? (Pues ináhá-ndá, vátùni.)

⁹ 'Yùhù, ndisa, nìsa tuxi inì ñà-ndiá ìqué quida quini xì nèhivì ndácùcahan xi Jesús de Nazaret. ¹⁰ Te divi ñà-jaàn nduá nìsa quide ñuu Jerusalén, vàchi ndè nùù dùtù cusáhnù nì taví permisú, te cuáhà nèhivì xí Jesús nìsa sadì vehecàa. Dandu

quìvì cuàhàn-te cacahnì-té nècuàchìmà, stnà yùhù nì sadandáà stnái. ¹¹ Te nìsa nacàhin stnái nsidaa veheñùhu cuachi nìsa nanduquí nèhivì xí Jesús ñà-dandohí-nè áma níhìndèi nacuaà-né mii-yá. Te ñà-cuàhà guá nìsa xidà inì sàhà-né, dècuèndè nìsa sahàn stnái ñuu xicà nì sanchicuìn-nè.

¹² 'Pues sàhà chuun jaàn nduá cuàhìn ichì ñuu Damasco, nihí orden nì quee nùù dùtù xícusahnú.

Ñàyùcànduá, iá permisù-xi cuàhìn sàhà chuun ma.

¹³ Te nahi càxíhúì nì sandua, señor rey, dandu ichì cuàhìn mà nì xinì yáha ga fuerte nì natnuù nihni iin luz ndé xiqué cuàhìn xì compañeruì, ndè dìquì-xí ansivi vàxa, te chicá ndiaha nì natnuà nùù orá. ¹⁴ Ñàyùcànduá, nì nàcasàn nsidaa-nsí ñhùhù, te nì tiacuì nì càhàn iin ana càhàn dàhàn hebreu, cachí-yà xí: “¡Saulo, Saulo! ¿Índù chuun nchícùn-ní yùhù quidá quíní-ní xí? Cuisì mii-ní quidá quíní-ní xì mii-ní, vàchi na quidá quisì caní sàhà nùù garrocha, ducán quidá stnà-ní”.

¹⁵ 'Dandu yùhù, nì cachì: “¿Ana nduú mii-ní, Señor mío?” Dandu nì cachí-yà xí: “Yùhù nduí Jesús, divi ana dandoho-ní. ¹⁶ Doco vichi ndacuiìn-ní, vàchi sàhà-ñá nì xinì-ní yùhù, ñàyùcànduá icúmí-ní cunduu-ní ana cunucuachi nùì, cunduu-ní testigu sàhà ñà-nduá nì xinì-ní vichi, xì sàhà ñà-nduá cuni gà-ní na dacuní guè mii-ní mí quìvì vàxi xi-nda. ¹⁷ Te vichi cunaha-ní, cuàhìn techuín mii-ní ñà-cùhùn-ní càhàn-ní xì nècuàchì nsidaa inga raza. Te nú cuní-nè quida quini-ne xì-ní, dandu cuidahín mii-ní nùù-né, nùù mii-né xì nùù stnà nècuàchì raza-ní Judea. ¹⁸ Doco icúmí-ní càhàn-ní xì-né sàhà-ñá datnuù Dios sàxínítnùnì-nè, te quee-ne ichì ñáa, quihin-ne

ichì ndiaha-yá. Vàchi nú ni cáhàn-ní xì-né, dandu vátùni dàñà-né nùù ndàhá ñà-malu, te candòo-ne ndahà Dios. Nduu stná cuàchi-ne, te cunduu-ne nèhivì ìì xí, dandu cutnahá-né xì nsidaa gá ana xiníndísá-xí, te nìhìtáhvi stná-nè cuàhà ñà-ndiaha”, nì cachi Jesús xí’.

19 Ñàyùcànduá, nì quida ndise cumplir nsidaa ñà-nduá nì cachi-yà xí na ní xinì mii-yá ansivi, señor rey. 20 Vàchi primeru nì càhìn xì nècuàchì ñuu Damasco, dandu nì ndixi stnáì ñuu Jerusalén, te nì càhìn xì nèhivì yucán xì stná inicutu ladu Judea, xì cuàhà stná ñuu inga raza. Te nsidaa lugar mà nì cachì xì-né ñà-xìñùhù cuu-ne arrepentir, te yàha-ne ladu xi Dios, dandu quida vii-né nacua ndiá ìcà-né nú ndisa sàni naxicocuïn ini-nè sàhà cuàchi-ne, nì cachì xì-né.

21 Pues cunaha-ní, nsidaájàn nduá dísáhà-xí nì tnii nècuàchì raza-ndà yùhù patiu veheñùhu cahnú, cuàhàn-nè cahni-né yùhù nì cùì. 22 Doco Dios nduú ana chindéé xí, ñàyùcànduá, iin-ni nchícùn ndàì (ichì váha-ya) dècuèndè quivì vichi, iin-ni càhìn xì nèhivì sàhà-yá, a xínduu-ne nècuàchì ndahví, te ò nècuàchì chicá idónuu, nsidaa-né cáhàn xí, cachí xì-né ñà-nduá nì cachitnùhu Moisés, xì ñà-nduá nì cachi stná nècuàchì profeta, 23 ñà-ìcúmí Cristu ndoho-ya, (te cui-yà), dandu cunduu-ya ana primeru natiacu, te después danátnùù-yà ichì ndiaha-yá nùù nèhivì, na nèhivì ñuu-ndà, te ducán stná nèhivì inga ñuu —nì cachi Pablo.

24 Cáhàn va Pablo ducán, dandu nì ndàhì Festo, cachí-te:

—Pablo, sàni culocó sàxìnítnùnì-ní ñà-cuàhà guá dacuaha-ní.

²⁵ Doco nì cachi Pablo xì-né:

—Señor gobernador Festo, cuicahnú inì-ní, doco màdiá nì culoquî nduá, vâchi ñà-ndâcuisì nduá cachî xì-ní. Cáhàn sahnúí. ²⁶ Te cunaha-ní, yohó iá stná rey Agripa, te có-cùcáhán núì câhìn nùù mii-né, vâchi ináhâ-nê sâhâ chuun yohó. Seguru icúmî ñà-sàni cundaà vâha ini-nè, vâchi chuun yohó, cóni sándúá iin chuun iá dèhé. ²⁷ Mii-ní rey Agripa, ádi xiníndísâ stná-ní ñà-nduá nì tiaa nècuàchì profeta sànaaha. Pues yùhù ináhî, ducán xiníndísâ-ní.

²⁸ Dandu nì cachi Agripa xì-né:

—Cuisì iyuhu gá palabra cachì-ní, te vihini yâha stnâi cunchicuìn Jesucristu.

²⁹ Dandu nì cachi Pablo xì-né:

—A sea iyuhu-ní, te ò cuáhà gá cumánì, doco cahnú gâ Dios iin-ni ni quidá stná-ní nacua nì quida yùhù, (nì xinindisé mii-yá. A sâcú vâha ni cúníndísâ stná-ní), mii-ní xì nsidaa gá stná nècuàchì iníni yohó. Cuisì-ní có-cùnî cunuhni stná-nsiâ cadena nahi míí ³⁰ —nì cachi Pablo.

Dandu nì ndacuîta nsidaa nècuàchì ndoó yucán, divi rey Agripa xì gobernador, xì Berenice, xì nècuàchì dava ga ndoó stná xì-né yucán. ³¹ Te nì cuxio-ne iladu, ndatnúhú-nê, cachì-nè:

—Ni còò falta xi nècuàchì jaàn dîsâhâ-xí cui-nè, ni ñà-cundiadi-nè.

³² Te nì cachi rey mà xì Festo:

—Nú màsâ câcân-nè yâha-ne nùù rey cahnú César, dandu mà úhì dàñâ-né vichi duha nì cùí.

27

Nansa nì dàyáha-tè Pablo cùhùn-nè ñuu Roma

¹ Daaní, Pablo xì itnii gá tè-ndiàdí, nì yàha-ne ndahà iin capitán nani Julio, iin soldadu siempre cutnàhá xí soldadu xì meru rey César Augusto, vèchi sàni cachi tè-xídandacu-ma ñà-ìcúmí-nsí quihin-nsi barcu cùhùn-nsi ladu Italia. ² Te nìsa ìa stná iin tiàa nani Aristarco cutnahá stná xì-nsí cùhùn. Iin nècuàchì ladu Macedonia nduú-né, te meru ñuu-nè nduú ñuu Tesalónica. Ñàyùcàndùá, nì nana nsidaa-nsí iin barcu nì quixi ñuu Adramitio, vèchi sàdaaní cuàhàn-nu quihin-nù ichì nùhù-nu, te icúmí-nù yàha-nù ladu Asia. Dandu nì ditá-nu nì quihin-nù ichì cuàhàn-nu xi-nsí.

³ Dandu nì yàha iin quivì, te nì sàa-nsí ñuu Sidón. Te yucán nì quidamanì capitán mà nì sàha-ne per-misu (ñà-nuu Pablo barcu), ñàyùcàndùá nì sàhàn nècuàchì mà ini ñuu yucán ndé ndoó amigo xi-ne, te nì nihì-né ñà-ndùá xiñuhu. ⁴ Dandu nì ditá tu barcu mà ichì cuàhàn-nu, te nì yàha-nsi iin ñuu cahnú nani Chipre indúhu mahì mar. Ladu ndé có-dúcùn guá tàchì nì yàha-nsi, vèchi ladu nùù-xí caná tàchì mà. ⁵ Daaní, nì yàha-nsi chicá nùù-xí mahì mar ía frente ladu Cilicia xì ladu Panfilia, te nì sàa-nsí ñuu nani Mira ía ladu Licia.

⁶ Yucán nì xini capitán mà inga barcu nì quixi ñuu Alejandría, te icúmí-nù cùhùn stná-nu ladu Italia. Ñàyùcàndùá, divi barcu mà nì dandàcú-né nana-nsi, te cuàhàn-nsi. ⁷⁻⁸ Daaní, cuàhà quivì nì xìca cueé-nu, vèchi ùhì xicá-nu, làcà ní cuyatni-nù nùù ñuu Gnido, te cóni sàha ga tàchì caca gà-nu. Ñàyùcàndùá, nì sàha-nù vuelta nì yàha-nsi yatni iin esquina ñuu Creta ndé nani Salmón. Dandu yuhù

mar diin ñuu Creta mà nì yàha-nsi, doco ùhì stná caca barcu yucán. Dandu nì sàà-nsì nùù ñhùhù íchí iin xaan nani Buenos Puertos, yatni ndé iá ñuu Lasea.

⁹ Doco vichi sàni cuee sàstnùhù-nsí, dècuèndè sàni yàha vicò inihí-ndà, te vihini quida quini mar xì barcu (nú ni cùhùn-nu). Ñàyùcàndùá, nì càhàn Pablo (xì nèhivì ndoó barcu mà), ¹⁰ cachí-nè:

—Señores, sàni sàni nì cundaà inì cuàhàn coo cuàhà tnùndoho xi-nda nú ni cùhùn gà-nda nùù-xí. Mà úhì ndañuhu carga, xì mii stná barcu, ndè stná mii-nda vihini ndañuhu-nda.

¹¹ Doco capitán mà, chicá nì xinindisá-né ñà-ndùá cachí tiàa dacaca-xì barcu mà, xì ñà-ndùá cachí stná stohò-nu, te màdì ñà-ndùá cachí Pablo.

¹² Ñàyùcàndùá, cuàhà nècuàchì yucán, chicá nì cuni-nè caquee-ne lugar mà, vàchi có-ndùá iin lugar vàha yàha-nda tiempu vixin. Ñàyùcàndùá, nì cachi-nè chicá vàha cùhùn-nè nùù-xí ndè ñuu Fenice, dandu vátùni cundoo-ne yucán tiempu vixin. Ñuu Fenice mà nduú iin ñuu inga orilla ñuu Creta, te cuisì dúcùn tàchì iin iin dián ndé quècahnu hora.

Nansa nì dàña fuerte dàvitàchí mar

¹³ Daaní, nì quesaha caná yadi tàchì ladu, te nì tuxi ini nècuàchì barcu ñà-vátùni cùhùn-nsì. Ñàyùcàndùá, nì quihin tu-nsi ichì cuàhàn-nsì orilla mar iladu ñuu Creta mà. ¹⁴ Doco tìxi inga iin ratu nì quesaha nì cana iin tàchì dàná, ladu ñuu mà vàxan, tàchì yódo ladu nìnu cachí-nè xán. ¹⁵ Te nì cacùhan barcu xi-nsi, màncùí gá nìhìndèè-nsí caca ndaà-nu ladu vàxan, ñàyùcàndùá nì sahnde ini-nsì, vàchi ndé ndiàchì úún-nu cuàhàn-nu.

¹⁶ Dandu nì yàha-nsi iladu ñuu tii nani Claudia indúhu mahì mar. Te yucán có-càná cuàhà guá tàchì. Cunaha-ní, barcu cahnú xí-nsí mà, ídítá stná-nu iin lancha tii. Te ndee ní quidachuún-nsí, dandu nì nihì-nsí nì tavà-nsínu. ¹⁷ Dandu nì dácùnúndúù-te iin cable ndee icà barcu cahnú sàhà-ñá màsà nduà-nu. Te nì yùhí stná-te sàà-nu ndé yadi iá ñusi, te cacùhun-nù. Ñàyùcànduá, nì dànúù-te sìcoto ndee dítâ tàchì-nú, te ndiachi úún-nu cuàhàn-nu quidá tàchì mà.

¹⁸ Daaní, inga quivì, yáha ga caná îi tàchì dàná mà. Ñàyùcànduá nì quesaha-té nì dàndiàchì-té carga xi-nù ini mar. ¹⁹ Te quivì ùnì nì dàndiàchì ndahà stná-nsì nsidaa gá ñà-nduá nihí-nu. ²⁰ Dandu nì yàha cuàhà gá quivì, te có-túí orá, có-túí sitnúù, te yáha ga dúcùn dàvitàchí daná mà nsiùhù. Ñàyùcànduá, còò gá tnùndé ini càcu-nsi nì cahan-nsí.

²¹ Daaní, na sàni yàha cuàhà quivì ndoó dòcò-nsi có-xìxí-nsí, dandu nì sàcuìn Pablo mahì nsi-daa-nsí, te nì cachi-nè xì-nsí:

—Compañeros, chica vaha nú nì inini-nsia yùhù nì cúí ñà-màsà quée-ndá ñuu Creta quixi-nda, dandísá mà cacùhun-nda tnùndoho yohó. ²² Doco vichi, cachì xì-nsiá, màsà cúhúún inì-nsia, vàchi ni-iin-nda mà cúí-ndà, cuiisì barcu xi-nda cuàhàn ndañuhu. ²³⁻²⁴ Doco cunaha-nsiá, ñuú ndùvehè nì xinì yatni ndé (indúhí) nì sàcuìn iin ángel xi Dios núí. Vàchi mii-yá nduú-yá Stohì, divi ana xinúcuáchì nùù-xí. Pues divi ángel mà nì cachi-nè xì: “Màsà yúhî-nî, Pablo, vàchi icúmí-nî sàà-ní nàcuìn-ní nùù rey cahnú César. Te cunaha-ní, sàni indehè ndàhví Dios mii-nsiá, vàchi dohó

cachí-yà xì-ní: mà sáà ni-iin nèhivì cutnâhâ xí-nî cui-nè, ni-iin nèhivì barcu yohó”, nì cachi ángel mà. ²⁵ Ñâyùcàndùá contentu ni nácùndoo-nsia, compañeros, vâchi nacua sàni cachi Dios xí, divi ducán icúmí coo, te seguru icúmîa. ²⁶ Doco antes icúmí-ndá ndiachi-nda orilla iin ñuu tii mahì mar —nì cachi Pablo.

²⁷ Daaní, nì yâha ùxìn cùmì gá quivì, te vichi xicá barcu iladu mar ndé cachí-nè nduú mar Adria. Nahí dava ñuu nduá, te ndiachi ndiachi barcu xi-nsi quidá tàchì. Dandu peón xíquidachuún barcu mà, nì tuxi inì-te ádi sàni cuyatni-nù nùù ñuhù íchî càhàn-té. ²⁸ Ñâyùcàndùá, nì chitacùhá-te nadaa tantu cunú ñuhú tècuìi yucán, te nì cundaà inì-te òcò sàhùn iin (36) metro cunú-te. Dandu iyuhu gá nùù-xí, tucu tu nì chitacùhá-te, te òcò ùsà (27) metro cunú-te chicá yucán. ²⁹ Ñâyùcàndùá, nì yùhí-te dùcùn barcu cavà nahnú ñuhú ini mar. Sàhàmà nì dànùú-te cùmì càa nahnú xí barcu ndè cahà mar sàhà-ñá màsà cáca gâ-nu. Dandu ndiatú cuìsi-té tùinuù.

³⁰ Daaní, peón xi barcu, nì cunì-te cunu-tè. Ñâyùcàndùá, nì sàcuìta-tè nùù barcu mà, quidá-te na ian cuàhàn-te danuú gâ-te inga càa nahnú ndè cahà mar, doco dandáhvî-te, vâchi lancha tii ma nduá nì dànùú-te. ³¹ Dandu nì cachi Pablo xì capitán xì stná soldadu ndoó yucán:

—Nú màsà ndóo peón jaàn barcu yohó, mà cácu-nsia.

³² Ñâyùcàndùá, nì sàhàn soldadu mà nì sah-ndè-te cable itácaá lancha mà, te nì ndiachi-nú mahì mar.

³³⁻³⁴ Daaní, na sàcuàhàn tùinuù, dandu nì càhàn Pablo xì nsidaa compañeru-nè, cachí-nè:

—Chicá vâha cuxi-nsia iñâha, vâchi sâcuâhân-ndâ ùxin cùmì quivì có-xìxí-nsiá, nchitó-nsiá, nacání ini-nsiá. Ñâyùcândüá sacúndáhvî nùù-nsiá ñâ-cuxi-nsia, vâchi ducán xiñuhu quida-nda, dandu càcu vâha-nda, vâchi cunaha-nsiá, còò ni-iñâha cuu xi ni-iin-nda. ³⁵—nì cachi Pablo.

Dandu nì tnii-ne iin pan, te nì naquimanì-né Dios nì indehè nsidaa-né. Dandu nì dàcuàchí-néà, te nì quesaha-né xixí-né. ³⁶⁻³⁷ Ñâyùcândüá, nsidaa gá nèhivì yucán, contentu nì ndòo-ne, te nì xixi stná-nè. Te nsidaa nsidaa nsiùhù nècuàchì ñuhú barcu ma, ùi cientu ùnì dico sàhùn iin (276) nèhivì nì sanduu-nsi.

Nansa nì cuu xi barcu, nì tùxì-nú ní sachi-nù nùù mar

³⁸⁻³⁹ Daaní, na ní nsihi nì xixi nèhivì mà nì ndenuu ini-nè, dandu nì sate nsihi-ne trigu (nduú carga xi-nù) ñâ-cùnì-nè nduñama chiì gá-nu. Dandu na ní tùinuù claru, (nì xini xicà-té yucán iá) iin ñuu mahì mar. Doco cónì nácùnì-te índù ñuu nduá. Doco nì xini stná-te yucán iá iin ndahà mar ndé iá ndàà ñusì orilla-ñâ, te vâha lugar mà daxínu-tè barcu cahan-té. ⁴⁰ Ñâyùcândüá, nì sahdè-te cable xi càa itnìí xí-nù mahì mar, te nì ndòà. Dandu nì dàñâ stná cable nuhní yutnù chipála dacaca-xi-nú. Te nì nana stná sìcoto ndee itáníní ladu nùù-nú (ñâ-dítâ tàchì-nú). Ñâyùcândüá nì quesaha-nú nì nacaca-nù, te cueéni cueéni nì cuyatni-nù ndé iá ñuhù íchì mà.

⁴¹ Doco nì sàà-nu iin xaan ndé vâxi ùi ichì tècuíí, te yucán nì cacùhun-nù cahà mar. Nì ndùxin tnuu nùù-nú, doco cahà-nú, nì quesaha nì sachi ì-ñá

nì quida tècuí dúcùn ndee guá icà-nú. ⁴² Dandu soldadu yucán, nì cacunì-te cahni nsihí-te nècuàchì ndiadí ndiaá-te, vàchi vihini dutè-né mar mà, te cunu-ne cahan-té. ⁴³ Doco capitán yucán, cóni cùnì-nè cui Pablo. Ñàyùcàndüá, cóni sáha-ne cahni soldadu mà nècuàchì ndiadí. Dandu nì dandàcú stná-nè nùù nècuàchì túha dutè ñà-dihna mii-né nì quécoyo-ne mahì tècuí dècuèndè nì xínu-ne ñuhù íchí. ⁴⁴ Dandu nècuàchì mà túha, cunchicùn-nè cùhùn-nè cundòó candee-né dìquì yutnù nduú tabla, ò inga yutnù xí barcu nì sachi. Ñàyùcàndüá, ducán nì nihì nsihí-nsí nì quee-nsi ndè ñuhù íchí, te nì càcu-nsi.

28

Ñà-ndüá nì quida Pablo na ní ìa-ne ñuu tii Malta mahì mar

¹ Na ní nsihi nì càcu-nsi nùù mar mà, dandu nì xinitnùhu-nsi Malta nani ñuu yucán. ² Te nèhivì ndoó yucán, nì quida manì-né xì-nsí nì chiñuhu-nè iin ñuhu, te nì cachi-nè xì-nsí ñà-nì tnátuu-nsi nadaà-nsí, vàchi cuún dàvì, te vixin ga. ³ Ñàyùcàndüá nì nducu stná Pablo chii tutnù íchí. Doco na meru daquée-nènu mahì ñuhu mà, dandu nì quecunu iin còò dàná xínu-sì nùù ñuhu, te nì tninùhu tnuu-sì ndahà-né. ⁴ Ñàyùcàndüá, na ní caxini nècuàchì ñuu mà itácáá còò mà ndahà Pablo, nì cachi-nè iin-ne xì inga-nè:

—Ádi té-nì sahnì nduú tè-jaàn, ñàyùcàndüá vichi icúmí-tè danáa-te sàhà-té. Mate sání càcu-tè nùù mar, doco mà níhi-té cutiacu gà-te —nì cachi-nè.

⁵⁻⁶ Doco nì quidi Pablo ndahà-né, te nì ndiachì còò mà mahì ñuhu. Ñàyùcàndüá, nsidaa nèhivì

yucán, ndé ndiátú úún-né, vàchi tuxí ini-nè cuàhàn xiun ndahà Pablo, ò nú coó, nanàá nàcasàn-né cui-nè. Doco caní tiempu ndiatú-né indéhe-né, te còò ni-iñàha ni cuu-xi nècuàchìmà. Iin-ni iá-nè. Ñàyùcàndùá, tucu nì nacani ini nèhivì mà, cachí-nè:

—Ádi iin dios nduú nècuàchì jaàn.

Nansa nì dàndúvaha Pablo yua nècuàchì dandacú nani Publio

⁷ Yatni yucán nduú ñuhù xí nècuàchì dandacú nùù ñuu mà; Publio nani-né. Te nècuàchìmà, nì dàyáha-ne nsiùhù vehe-ne. Ùnì quìvì nì sandoo-nsi yucán. Te cuàhà gá nì cunsihi ini-nè nsiùhù. ⁸ Te yucán iá stná yua-né, indúhu-né, sáhayocá-nè, vàchi cuhí-nè cuèhè daxìn. Dandu nì quìhvi Pablo ndé indúhu nècuàchìmà, te nì xicàn tàhvi-né nùù Dios, nì chitàndòó-né ndahà-né dìquì nècuàchìmà, te ducán nì nduvàha-ne. ⁹⁻¹¹ Dandu después dava ga nècuàchì cuhí ndoó ñuu mà, nì caquixi stná-nè, te nì nduvàha stná-nè. Ñàyùcàndùá, cuàhà gá nì cañúhu nècuàchì ñuu mà nsiùhù. Te na ní xinu ùnì yòò ndoó-nsí yucan, dandu nì nana-nsi iin barcu cuàhàn-nsi quihin tu-nsi ichì nacaca-nù xì-nsí. Te nèhivì ñuu mà, nì sàhatahvi stná-nè nsiùhù nsidaa ñà-ndùá xiñuhu nùù-nsí. Te barcu mà, iin yutnù nì là yucán inii tiempu vixin nduú-nu. Ñuu Alejandría nduú meru ñuù-nu; te nùù-nú itá muñecu nani Cástor xì Pólux. Pues divi barcu mà nduú yutnù nì nana-nsi, te cuàhàn-nsi.

¹²⁻¹³ Daaní, primeru nì sàà-nsi ñuu Siracusa, te ùnì quìvì nì sandoo-nsi yucán. Dandu nì caquee tu-nsi, te duha duha nì càvà barcu xicá-nu

cuàhàn-nu, te ducán nì sàà-nu xi-nsí ndè ñuu Regio. Dandu inga quivì, te nì quesaha tú tàchì ladu. Ñàyùcànduá, nì caquee tu-nsi cuàhàn-nsi. Te tìxi ùì quivì nì sàà-nsi iin ñuu nani Poteolos. ¹⁴ Ñuu yucán nì ndacùhun tnahá-nsí xì nècuàchì iin-ni nchícùn stná xì Jesús, te nì xicàn-nè ñà-ndòo-nsi xì-né iin ùsà quivì. Dandu después nì quihin tu-nsi ichì cuàhàn-nsi carretera cuàhàn ñuu Roma.

¹⁵ Daaní, ñuu Roma mà nì quee ga stná nèhivì xí Jesús vaxi-ne, vachi sàni xinitnùhu stná-nè sàvaxi-nsi. Dava-ne, dècuèndè ñuu nani Yàhvi xi Apio nì quesaa-nè, te dava ga-nè cuisì ndé` ñuu tii nani ùni Changaru nì quesaa-nè (ñà-ndacùhun tnahá-né xì-nsí.) Te na ní xini Pablo nècuàchìmà, nì naquimanì-né Dios, te nì ndòo-ne contenu.

¹⁶ Daaní, nì sàà nsidaa-nsí ñuu Roma. Te capitán cutnàhà xí-nsí, nì quida-ne entregar tiàa ndiaá-nè, nì ndòo nècuàchìmà ndahà iin comandante. Doco Pablo, nì nihì-né permisu coo cuaán-né, mii-né xì stná iin soldadu cundiaa xì-né.

Nansa nì càhàn Pablo xì nècuàchì raza-nè ndoó ñuu Roma

¹⁷ Daaní, nì yàha ùni quivì, te nì nacana Pablo nècuàchì raza-nè chicá idónuu nì sàà vehe-ne. Te na sàni nataca nsidaa-né, dandu nì cachi Pablo xì-né:

—Ñàni, còò ni-iñàha ni quidé dìquì nècuàchì ñuu-ndà, te ni-iin xichi cóni càhìchì stná inì estìlu xi xii-ndà. Doco nì tnii nècuàchì raza-ndà yùhù na ié` ñuu Jerusalén, te nì dáyáha-ne yùhù ndahà tè-romanu. ¹⁸⁻¹⁹ Te tè-yucán, nì xicàn tnùhù váha-tè nùí, dandu cuàhàn-te dañà-té yùhù nì cùí, vachi còò ni-iñàha disáhà-xí cùí. Doco nècuàchì raza-ndà ndoó yucán, cóni cùnì-nè dàñí.

Ñàyùcàndùá, fuerza nì xiquèn dayáha-tè yùhù nùù rey cahnú César ñà-nsidandaà tèmà sàhí. Doco ni-iyuhu có-ndùámà ñá-cùní daquéé cuàchi dìquì nèhivì raza-ndà; còó.

²⁰ 'Pues cunaha-nsiá, iá ñà-dìsáhà-xí nì guide mii-nsiá invitar cundehí-nsiá, te càhìn xì-nsiá yohó, vàchi vichi ndisa sà-lá iin tnùndé ini ndiaha xí nècuàchì raza-ndà Israel. Doco divi sàhà-ñá (xiníndísê tnùndé ini ndiaha ma), ñàyùcàndùá nì sàì nì sàcùnuhni cadena yohó —nì cachi Pablo.

²¹ Dandu nì cacachi nècuàchìmà xì Pablo:

—Còó; còò ni-iin carta ni quixí ladu Judea cáhàn sàhà-ní, ni còò ni-iin stná nècuàchì raza-ndà nì quésáá daquéé cuàchi-xi dìquì-ní. ²² Doco cachí-ní xì-nsí nansa iá ichì sàà, tuxí inì-ní. Vàchi nsiùhù cuní-nsì cundaà ini-nsì, vàchi nsidanicuú lugar cáhàn ùhí nèhivì dìquì ichì mà —nì cachi-nè.

²³ Daaní, nì saquin Pablo iin quivì quixi tu nsidaa-né. Te na ní sàà quivì mà, cuàhà gá nèhivì nì casaà vehe Pablo. Ñàyùcàndùá, ndè dàtnàà, xì ndè nì cuaà dahuun nì ndòo-ne yucán, cáhàn Pablo xì-né, datúí-ne nansa iá ichì ndé dandacú Dios, te dansínuu ini-nè nècuàchìmà nansa cachí ley xi Dios nì tiaa Moisés, xì nansa cuní cachi stná palabra nì tiaa nècuàchì profeta sànaaha. Ducán nì quida-ne, vàchi cuní-nè dacúníndísâ-né nècuàchìmà, te cahvi-ne xì Jesús. ²⁴ Daaní, na ní nsihamà, dandu dava nècuàchì iníní má, nì xiníndísâ-né, te dava-ne, còó. ²⁵ Màdì iin-ni ni xiníndísâ nsidaa-né. Daaní después cuní-nè nùhù-nè. Doco na táñâha ga caquee-ne, nì cachi Pablo xì-né:

—Ndisa, ñà-ndàà nduá nì cachi Espíritu ìì xí Dios xì xì-ndà sàhaha na ní dàcáhàn-yà profeta nani Isaías, vàchi dohó nì cachi-yà xì nècuàchìmà:

²⁶ Cuahán-ní, cáhàn-ní xì nècuàchì raza-ní yohó, te dohó cachì-ní xì-né: “Mii-nsiá, cuahà gá icúmí-nsiâ cunini-nsia, doco mà sàà-nsià mànhì ini-nsià. Te cuahà gá icúmí-nsiâ cundehè-nsiá, doco mà cúndàà ndisa inì-nsia”. (Ducán cachì-ní xì nècuàchì raza-ní.) ²⁷ Vàchi nsidaa nèhivì mà, quidámáxìnì-nè, na ian ùhì tiacu-nè. Te quidá-né na ian dãnácuàni-nè nùù-né, vàchi có-cùní-nè cundehè-né (ichì váha), ni có-cùní stná-nè cunini-ne, ni có-cùní stná-nè mànhì ini-nè, ni có-cùní stná-nè natnahnù-nè ichì yùhù, te ducán nsida vií anima-nè, nì cachi Dios.

²⁸ Pues vichi cunaha-nsiá, sàni ñhìtáhvi nèhivì nsidaa gá raza cunini stná-nè razón ndiaha nansa càcu-ne nùù-yá. Te mii-né, ndisa, icúmí-nè cunsihi ini-ne cunini-ne ²⁹—nì cachi Pablo.

Dandu nècuàchì raza Judea mà, nì caquee nsihi-ne, te nì quesaha-né ndatnúhú fuerte-nè sàhà palabra mà.

Nansa nì quida Pablo na ndiadí-nè vehe-ne ñuu Roma

³⁰ Daaní, inii ùi cuà nìsa ìa Pablo iin vehe renta (ñuu mà), te dayáha-ne nsidaa nèhivì sàà nùù-né,

³¹ cachítñuhu-ne xì nècuàchìmà sàhà ichì ñuhivì ìì xí Dios, vàchi libre iá-nè cáhàn-nè xì nsidaa nèhivì mà. Ñàyùcàndùá, cuahà gá nì dàcuahá-né nècuàchìmà sàhà Stoho-ndà Jesucristu, còò iin ni sadí xì nùù-né.

Ley saa ni nacao Jesucristu
New Testament in Mixtec, Southern Puebla
(MX:mit:Mixtec, Southern Puebla)

copyright © 1978 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Mixtec, Southern Puebla)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixteco, Sur de Puebla [mit], Mexico

Copyright Information

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, Southern Puebla

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2023-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

8a6c83d1-922b-5d25-99ec-4724168f3b77